

Utrikesdepartementet

Avd: 5

Grupp: 2

Mål: Em^I

Efterforskning av

Raoul Wallenberg

1967, juli-dec.

Ärende

Datum

den 4 juli 1967.

Dnr

1v

Avd.

P

Grupp

2

Mål

Eu I

Adress

Svensk, H a m b u r g.

dflw

f70

Text

Tersmeden från Leifland. Ditt handbrev till Hamilton
14.6. Vederbörande hörd av oss. Han har av franska
säkerhetspolisen karaktäriserats som en cit. ytterst
tvivelaktig person slutcit. Vi är inte beredda att sätta
tilltro till hans utsago.

Cabinet

Originalet öfver Leifland.

Ifylles av telegramexpeditören

Avsändt den

4/7

Klockan

1805

Sign

Rhuu

St

Ärende	Datum	Dnr
	den 7. juli 67.	136V
	Avd.	Grupp
	P	2
	Mål	Eu

Adress Svensk
Washington.

Text

Kab.-saken. vidt. Kymnopl. 4/5 *Defed* *8/10*
Raoul Wallenberg's moder, fru von Dardel, hemställt
Svetlana Stalinas fullständiga namn och adress.
Kan dessa uppgifter framskaffas diskret sätt, t.ex. via
Swedish Desk Officer State Department? Fru von Dardels av-
sikt är uppenbarligen via Svetlana Stalina rikta privat
framställning till Moskva, vilket Ni oförhindrade säga State.

Vi anser oss givetvis inte kunna hindra framställning
denna art ehuru utsikterna positiv reaktion från Moskva
syns oss minimala.

Cabinet

Originalat åter Leifland.

X) 755 - 4526

Ifylles av telegramexpeditören		
Avsändt den	Klockan	Sign.
7/7	1705	Rhem

Ula

Montreal den 10 juli 1967

Raoul Wallenberg
nbr 19/1/67 Engfeldt-Hamilton

122

Ink.	17.7.67
Avd.	Gr
P	2 16u I

Refer

9/8. Undertecknat från v. Dardel

skr.t. fru v. Dardel 10.8.67

Broder,

ej inf.

I samband med ett tillfälligt besök här i dagarna av professor Nanna Svartz, som på anmodan av överdirektör Fredrik von Dardel tog kontakt med mig, frågade jag hr. Csontos i "The Hungarian Speaking Jewish Association of Montreal" huruvida han någonsin träffat Raoul Wallenberg, vilket Csontos sade sig icke ha gjort.

Samtidigt upplyste han mig om att föreningen sett sig nödsakad att tills vidare uppskjuta byggandet av den synagoga, som skulle bära Wallenbergs namn, detta på grund av händelserna i Fränre Orienten, som krävde allt det bistånd från härvarande judar som man kunde ge. Csontos sade sig dock hoppas, att man snart nog kunde ta upp projektet med synagogan igen.

Jag vore tacksam om ovanstående framfördes till överdirektör von Dardel.

Ständig hälsning
Din öfverlydande
Stig Engfeldt
Stig Engfeldt

KUNGL. SVENSKA
GENERALKONSULATET

R. Wallenberg
hbr. 10/7/67 Engfeldt-Leifland

Montreal den 14 juli 1967

1 bil. ✓

127

Inh.	17-7	1967
Avd.	Gr.	Mat.
R	2	8 p. I

Hed (7/8)

9/8 Underriktat från v. Dardel affär

Skrev. från v. Dardel 10/8 4

Broder,

./.

Mr. Csontos i "Association of Hungarian Speaking Jews in Montreal" har till mig överlämnat bifogade översättning av ett brev från en f.d. innehavare av ett svenskt skyddspass i Budapest, Hedvig Kálmán. Däri talas om en person, som synes ha arbetat under Wallenbergs beskydd, varför jag för ordningens skulld överlämnar brevet för kännedom.

Stig Engfeldt

Stig Engfeldt

Stig Engfeldt

Departementssekreteraren Leifland
Utrikesdepartementet

P2 en 1

Los Angeles, Cal. 90005

4.28, 67.

Dr. Alexander FOW, editor
Montreal

My dear Sir ,

With the aid and assistance of my relatives in Stockholm, Sweden, I obtained for my wife, myself and for my son a Swedish "Schutzpass".

We moved from our home, a single room in the "YELLOW STAR OF DAVID" section of Budapest to 1 Pozsonyi St, the "swedish house". From there on 30th December at 2 P.M. -at the permitted time-, I took some soup to a starving friend. On the street-corner, I was attacked and shot by some Hungarian Nazis. I dragged myself back to the swedish quarters, where Dr. Hegyi, residing there as head-doctor, wrapped my wounds with paper as there was anything else, and gave up on my life, because of the heavy loss of blood. They took me away from there on a stretcher to a nearby "emergency hospital" where I recuperated.

I shall always remember, with everlasting and unforgettable gratitude the kindness and humanity of Mr. Wallenberg, Sweden, and the King of Sweden, to whom I owe the escape and safety of my family and I.

I will be gladly be let let known the fact that a friend of mine won't just protected by the swedish embassy but was one of their voluntary workers, He worked there 6 months. His name and address

Thomas I. Grener
160 E. 27 St.
New York, N.Y.

His son was killed in an air raid over the "WEISS MANFRED" factory. The Swedes, out of sympathy, even though he had neither relatives nor even acquaintances in Sweden, gave him a clerical position with them thus putting his whole family under Swedish jurisdiction or rather "protection", thus enabling them to survive. There are few voluntary workers alive in the U.S. or in Canada, like him. He will gladly recall his memories if you will write him.

Mr. Editor, accept my testimony of dratitute, and I remain,

Yours sincerely,

Hedvig Kálmán

KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

ex. 2 till

» 3 »

» 4 »

» 5 »

CHIFFERTELEGRAM

Från Washington

Avsant den telex 19 kl.

Inkom den 20 / 7 19 67 kl. 21.38

Utskrivet i 4 ex. Detta är originalet.

Dnr 73:B		143
Avd. P	Gr. 2	Mål. Eu ^T

21.7.67

vid bef. adr.: fru Maj von Dardel

143.

Ert chiffer 136. State föreslår tilltänkta brevet Svetlana Stalina skickas i konvolut adresserat till hennes härvarande juridiska ombud i U.S.A, som är advokatfirman Greenbaum, Wolff and Ernst, 285 Madison Avenue, New York 10010. Hennes fullständiga namn är Mme Svetlana Alliluyeva Stalina.

Bundy.

Coll.:
Dep U 32 A

Ha

KUNGL.
SVENSKA AMBASSADEN

Hugo Spagola

Wien den 18 juli 1967

R 18

\$ bil

20/2

Förtroligt

Ulf (1/8)

Broder,

./.

✓
Åberopande telefonsamtal om en viss Hugo Spagola får jag härmed översända kopia av ett den 13 juli daterat brev från denne till polisen i Vorarlberg, jämte korrespondens med röda korset i Hamburg. Såsom därav framgår skulle Spagola aldrig ha varit i Moskva. Skulle Du trots detta vilja tala med honom torde inte finnas anledning betvivla att ett sammanträffande skulle kunna ordnas med kort varsel. Jag vore i så fall tacksam för ett besked.

Hjärtliga hälsningar

Leif Norström

Ulf Norström

Ulf Norström

Departementssekreteraren Leifland,
Stockholm.

skr. Nr. 108/7. 1967
Leipzig 18.7.67

Angeschlossen übersende ich eine Anfrage des Deutschen Roten Kreuzes - Suchdienst Hamburg, - mit einer Antwort-Durchschrift, die ich dem Suchdienst Hamburg übermittelte und auf die ich nach meinem besten Wissen und Gewissen versucht habe, eine möglichst genaue Personsbeschreibung als Zusatz für die Sicherheitsdirektion über jenen Kriegsgefangenen oder Zivilinternierten anzubringen, der mir vertraulich eine Mitteilung über Rudolf F r o n i a machte.

Wichtig erscheint mir die Feststellung, daß dieser Mann (Skandinavier) erst kurz vor meiner Abfahrt (Heimfahrt) im Lager aufgetaucht ist, weil ich ihn vorher nie im Lager sah.

Falls die abgegebene Personsbeschreibung auf den gesuchten (vermißten) Diplomaten Raoul W a l l e n b e r g passen könnte, würde ich versuchen, weiteres Material zu finden und ich glaube (falls die Mitteilung im letzten Durchgangslager Tscherbakow erfolgte) daß ev. das holländische Rote Kreuz von den in diesem Lager zurückverbliebenen Kriegsgefangenen, unter denen sich auch ein hoher Offizier der Polizei befunden hatte (Es blieben etwa 30 Holländer zurück) in dieser Sache gute Dienste leisten könnte.

Ich bitte die Anfrage des Deutschen Roten Kreuzes und meine Antwort nach Anfertigung einer Lichtpause an mich zurückzusenden.

Hugo Spagolla

875

(Hugo Spagolla, Gen. Rev. Insp.
6700 B l u d e n z / Vlb.
Kernmann-Sanderstraße 14)

DEUTSCHES ROTES KREUZ
SUCHDIENST HAMBURG

16. 12. 1965
2 HAMBURG 53 - OSDORF, DEN
BLOMKAMP 51
FERNRUF: 62 79 53 - 56
DRANTANSCHRIFT: SUCHDIENST HAMBURG

Az.: I-A MÖ/Hm.
Bei Beantwortung bitte Az. angeben!

Herrn
Hugo Spagola,
Bluden z / Vorarlberg
Hermann Sanderstraße 14

Betr.: Nachforschungen nach dem Schicksal des verschollenen
schwedischen Diplomaten Raoul Wallenberg,
geb. 4. 8. 1912.

Sehr geehrter Herr Spagola !

Aus unserer Lagerkartei wissen wir, daß Sie s.Zt. nach Ihrer
Entlassung einen Franz-Rudolf Frönia im Gefängnis Butyrka
in Moskau meldeten.

Aus unseren umfangreichen Nachforschungen nach dem im Betreff
Genannten haben wir den Anhalt, daß auch dieser in dem genannten
Gefängnis in Moskau gewesen sein soll.

Wir wären Ihnen zu großem Dank verpflichtet, wenn Sie uns eine
kurze Mitteilung zukommen ließen, ob Sie während Ihres Aufent-
haltes in dem Gefängnis Butyrka etwas über diesen schwedischen
Diplomaten gehört und ihn evtl. sogar gesehen haben könnten.

Ihrer geschätzten Rückäußerung sehen wir mit Interesse entgegen
und sagen Ihnen für Ihre Mühen unseren ganz besonderen Dank.

Mit freundlichen Grüßen
i.A.

(Möller)
Sachgebietsleiter

Bludenz, am 20. Dezember 1965

An das

Deutsche Rote-Kreuz
Suchdienst Hamburg,

2 Hamburg, 55/ Osdorf.
Blomkamp 51

Betrifft: Nachforschungen nach dem schicksal des verschollenen
schwedischen Diplomaten Raoul W a l l e n b e r g .

Bezug : Ihr Schreiben vom 16.12.65, AZ.: I-A 36/Hm.

Ich muß gleich zum Anfang die maßgebliche Erklärung abgeben,
daß ich selbst nie in Moskau war. Das Gefängnis Butyrka (sprich:
Butjerka) ist mir nur vom Hörensagen bekannt. Ein KrGef., der
in diesem Gefängnis war, hat mich vermutlich im letzten Lager
vertrauensvoll mit der Bitte angesprochen, daheim in Österreich
dem Roten-Kreuz mitzuteilen, daß der Herausgeber einer vermutl.
österr. Morgenzeitung (oder Abendzeitung) mit dem Namen Franz -
Rudolf F r o n i a sich noch im Gefängnis Butyrka befinde.
Der Kr.Gefangene, der mir diese Bitte zur Weitergabe anvertraute,
war nach meinen heutigen Erinnerungen ein Skandinavier, also ein
Schwede oder ein Norweger, aber sein Name ist mir unbekannt. Dis-
ses "Mitteiler" konnte ich nur ganz kurz und von Mann zu Mann
sprechen, denn es galt "S. itzeln" aus dem Wege zu gehen. Der Mit-
teiler kann natürlich auch ein Ziv.Gef. gewesen sein, der aus
eigenem Interesse und vielleicht über Auftrag des im Gef. Butyrka
zurückgebliebenen Insassen (ich hoffe mich nicht zu täuschen, daß
es sich um Fronia gehandelt hat!) sich an mich für ein Zwei-
Minutengespräch verwendet hat. Der Name W a l l e n b e r g
und der Titel "schwedischer Diplomat" ist mir unbekannt.

Bitte wollen Sie mir zu meiner Gedankenkontrolle mitteilen,
ob dieser F r o n i a mit dem Herausgeber der österr. Zeitung
"Der Morgen" (oder: "Der Abend") ident ist. Es könnte sonst
sein, daß ich gedankenmäßig eine Verwechslung einleitete. Der Mann,
der mit mir sprach war blond, glattes Haar, untersetzt und kräftig,
(möchte sagen: muskulös) Alter (damals): ca. 35 bis 40 Jahre.
Mehr kann ich über diesen Mann beim besten Willen nicht angeben.

Ich nehme an, daß dieser gemeldete Franz-Rudolf F r o n i a noch nicht zurückgekehrt ist, weil Sie sich mit diesem Schreiben an mich gewendet haben. Sollte dieser F r o n i a aber zurückgekehrt sein (ich wäre glücklich darüber, ein Schicksal geklärt zu haben) wäre es am besten, den F r o n i a selbst zu befragen und wenn dieser aus irgendeinem Grunde nichts anzugeben weiß, einen anderen Haftinsassen zu befragen.

Um einen ev. Haftinsassen zu finden wäre es wohl am zweckmäßigsten, sich anlässlich eines Heimkehrertreffens in Deutschland oder Österreich mit den maßgebenden Organisatoren ins Einvernehmen zu setzen. In Österreich wäre dies der HVÖ (Heimkehrer-Verband-Österreichs) in Wien. Ich selbst kenne ^{noch} keinen Mann, der in diesem Gefängnis war.

Ich gab Ihnen gerne diese Antwort und zeichne mit freundlichen Grüßen

Ihr

Kurt Hager

Zusatz für die Sicherheitsdirektion f. VlbG. (H. Hofrat Dr. Sternbach)

Meine 2 letzten Lager waren:

R e w d a (ca. vom 26.12.50 bis 25.8.53) Von hieraus hätte die Heimfahrt stattfinden sollen. Der Heimtransport wurde jedoch wegen der Machtkämpfe Chruschtschow - Beria gestoppt und wir kamen in ein Durchgangslager namens:

Tscherbakow (ca. vom 1.9.53 bis 9.11.53) etwa 250 km nördlich von (Staudamm) Moskau. Durchgangslager für etwa 1000 Insassen, (vorwiegend Österreicher, Holländer, Griechen, Spanier, darunter auch ca. 20 Frauen, sowie 1 Amerikaner) Von hier aus tatsächliche Heimfahrt. Ankunft in Wien 14.11.1953.

Rudolf F r o n i a vermutlich noch im November oder Dezember 1953 beim Suchdienst (Rotes Kreuz) in Salzburg auf Grund der Angaben des vermutlichen Skandinaviens gemeldet.

Ich versuche nun den Mann zu beschreiben, der mir die Mitteilung über den Redakteur der Wiener Zeitung " Der Morgen " (oder " Der Abend ") gemacht hat, der im Gefangenenlager Butyrka bei Moskau (Gefängnis) zurückgeblieben sein soll.

Mann, ca. 170 cm groß, blondes Haar, vermutlich geschaitelt, gesund kräftig-sportlich, Unterarme stark behaart (die Arme waren rötlich-blond) Vielleicht Sommersprossen? Weißhäutig, jedoch sonnengerötet.

Typ (Gesicht) Wie Prinzgemahl Philipp von England (nur etwas rauher und auf alle Fälle muskulöser. Dem Aussehen nach zu schließen sehr intelligent und vermutlich Wassersportler. Glaube sogar, daß er sich als Schwede vorstellte (oder Norweger) Sprach mich deutsch mit fremdem Akzent an. Rotblonde buschige Augenbrauen. Augen etwas tief.

Bludenz, am 13. Juli 1967

Kurt Hager

KUNGL.

SVENSKA GENERALKONSULATET

Raoul Wallenberg

Berlin den 17 juli 1967.

HP 39

2 bil.

207
7

Chiffer Berlin 10/8

Med (7/8)

*9/8. Tänt med fru v. Därtal som kvat sinen
fotografier
Broder,*

./.

./.

Chefen för Internationales Dokumentationszentrum zur Erforschung des Nationalsozialismus und seiner Folgeerscheinungen E.V. Josef Wulf besökte mig idag i hopp om att få ytterligare material om Raoul Wallenberg. Wulf utgav år 1958 en Wallenberg-bok, som jag närsluter. Han har nu av franska förlaget Guillellemard fått i uppdrag att utgiva en fransk utgåva med omkring 30 sidor ytterligare text och ett 16-sidigt mittuppslag med fotografier. Som Du ser av Wulfs förhandsbrev till mig av den 14 juli företräder han som direktör en i högsta grad vederhäftig institution. Wulf kom år 1946 från Auschwitz till Sverige och var där sex månader men kan ingen svenska. Jag vore alltså tacksam, om Du kunde skaffa i första hand vad officiellt material som kan finnas på engelska eller tyska avseende tiden efter 1957. I den mån materialet endast finns på svenska kanske Du ville skicka det också, så skall här med min hjälp ordnas översättningar. Beträffande fotografierna, som han givetvis är beredd att betala önskar han vad som kan finnas hos tidningarna eller på pressbyrån d.v.s. bilder av Wallenberg som barn, student, kanske någon bild av Wallenbergs moder och/eller det sista fotografiet som är känt av Wallenberg. Man kan också tänka sig ett familjefotografi, förslagsvis kan jag också tänka mig bilder ifrån den

Kanslirådet Sundfeldt,
Utrikesdepartementet.

stora presskonferens, som regeringen höll i samband med att den första vitboken utgavs. Det finns kanske också någon note från ryska utrikesministern, som det är tillåtet att göra en fotokopia av.

För att fylla ut texten vore Wulf också tacksam för de uppgifter som kan finnas om vad Wallenberg gjorde före sin anställning på B-avdelningen i Budapest.

Wulf ville ogärna vända sig till familjen Wallenbergs företrädare Philips. Denne hade nämligen på sin tid försökt göra gällande att han hade rätt att förbjuda nya böcker om fallet och tydligen burit sig ovänligt åt.

Wulf var sent ute med sitt arbete och hoppades därför att materialet kunde givas honom så snart som möjligt trots semestertider.

Wulf Wallenberg
Sven Backlund
Sven Backlund

INTERNATIONALES DOKUMENTATIONSZENTRUM

ZUR ERFORSCHUNG DES NATIONALSOZIALISMUS UND SEINER FOLGEERSCHEINUNGEN E. V.

BERLIN, DEN 14. Juli 1967
Joseph Wulf
Berlin 12, Giesebrecht-
str. 12, 883 52 52

Herrn Generalkonsul. Sven Backlund
Kgl. Schwedisches Generalkonsulat

1000 - Berlin 31
Kurfürstendamm 151

Kuratorium

Ehrenvorsitzender:

Prof. Dr. Karl JASPERS, Basel

Mitglieder:

Gen. Lt. Wolf Graf v. BAUDISSIN, z. Z. Paris

Dr. Thomas DEHLER, Bonn

Vizepräs. d. Deutschen Bundestages

Prof. Dr. Leon DUJOVNE, Buenos Aires

Prof. Dr. Alfred GROSSER, Paris

Gideon HAUSNER, M. K., Jerusalem

Dr. Louis de JONG, Amsterdam

Dr. Robert M. W. KEMPNER,

Longdowne, Pa./USA. u. Frankfurt a. M.

Prof. Dr. Hans-Joachim LIEBER,

Rektor d. Freien Universität Berlin

Prinz Louis Ferdinand von PREUSSEN

Prof. Dr. Golo MANN, Zürich

Rabbiner Dr. Joachim PRINZ, Newark/USA

Prof. Dr. Jerzy SAWICKI, Warschau

Bischof D. Kurt SCHARF, Berlin

Prof. Dr. Arie TARTAKOWER, Jerusalem

Dr. W. A. VISSER 't HOOFT, Genf

Prof. Dr. Robert WAITZ, Straßburg

Prof. Dr. Jacques WILLEQUET, Brüssel

Fördererkreis

Alfred NEVEN DUMONT (Vorsitzer)

Graf Eduard von WICKENBURG

(Generalsekretär)

Vorstand

Joseph Wulf (Direktor)

Peter Heilmann (Stellvertr. Direktor)

Dr. Friedrich Zipfel (Stellvertr. Direktor)

Sehr verehrter Herr Generalkonsul -

ich habe heute mit Ihrem Sekretariat gesprochen und den Termin Montag, 17. Juli, 10 Uhr, für ein Gespräch mit Ihnen vereinbart. Ich möchte Ihnen diesen Brief als Unterlage vorher zusenden. Es handelt sich darum, dass meine 1958 in Berlin erschienene Biographie über Raoul Wallenberg demnächst auch in französischer Übersetzung herausgebracht werden soll. Die französische Ausgabe soll aber gegenüber der deutschen erweitert und überarbeitet werden - dazu benötige ich nun die in den Jahren seit 1958 bekannt gewordene Dokumentation. Ich hoffe, dass Sie mir dabei behilflich sein können, deshalb erbat ich die Unterredung mit Ihnen.

Mit vorzüglicher Hochachtung
Ihr sehr ergebener

(Joseph Wulf)

Stockholm den 21 juli 1967.

Leifland erh. gmslag

ang

tjf.

Nr		Antal bil
Ink dnr		
Avd	Grupp	Mål

Fru Maj von Dardel,
 Auravägen 25,
 D j u r s h o l m.,

Med anledning av Eder fråga till departements-
 sekreterare Leifland, som för närvarande befinner sig
 på semester, får jag meddela att vår ambassad i Washing-
 ton varit i förbindelse med amerikanska utrikesdeparte-
 mentet, där man föreslagit att ett eventuellt brev till
 Svetlana Stalina skickas i konvolut adresserat till
 hennes juridiska ombud i USA, som är advokatfirman
 Greenbaum, Wolff and Ernst, 285 Madison Avenue,
 New York 10010.

Hennes fullständiga namn är Mme Svetlana Alliluyeva
 Stalina.

Med utmärkt högaktning

Marc Giron
 tjf. Chef för politiska avdelningen

Fyllas av postexp

Avsändt med				Avsändni datum	Sign
☐ av kurir	☐ utl kurir	☐ luftpost	☐ vanlig post		

9/8. Föredrag för Ksp. - folk. och underrättat för
U. Dandol
Lfw

8/8-67

Förtrolig

Pastorskap. Katrineholm

0150/10213

från Ackermann f. Erkel, omgift Ra Wegg
Sveningen 21, Katrine-
holm

P.M.

Spår i Wallenberg-affären

Redaktören Malmberg vid Eskilstuna-Kurirens Flen-redaktion
(0157/10229) ringde mig idag och berättade följande:

Den landsflyktige ungraren Isvan Ackermann^{x)}, Djulö gård,
Katrineholm, ingen telefon, hade vid ett samtal i annat sammanhang
kommit att berätta att han under sin långa fängelsetid i Sovjet-
unionen både mött och senare även hört talas om Raoul Wallenberg.

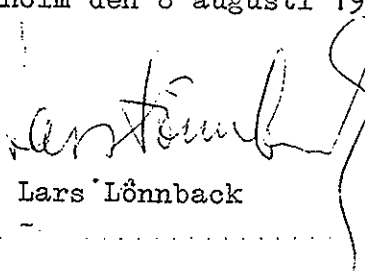
Ackermann hade 1945 dömts av ryssarna i Ungern och förts till
Ljublankafängelset i Moskva, där han säger sig ha sammanträffat med
Raoul Wallenberg. Kort därefter fördes han till ett fångläger nära
Irkutsk i Sibirien där han fick kvarstanna tills han 1953 frigavs
och återvände till Ungern. Då hade Ackermann sammanträffat med en
kvinna vid namn Olga^{x)}, som han kände före fängelsetiden och som om-
kring 1950 återkommit från en vistelse i Buchtavaniafängelset i
Sibirien. I fängelset hade Olga sammanträffat med Wallenberg. Efter
återkomsten till Ungern hade Olga berättat om sammanträffandet för
någon svensk konsul^{x)}(?) som dock inte visat stort intresse för be-
rättelsen, sägs det.

Ackermann flydde från Ungern 1959 och bor nu på Djulö gård. Hans
kunskaper i svenska sägs vara dåliga. Även Olga har flytt från
Ungern.

- 1) ej hörd. Vi har en österrikare vid namn B. i
Katrineholm - griset.
2) ej hörd om från Ackermann - Wegg lever
3) inget om griset.

Redaktör Malmberg sade att uppgifterna skall användas i en tidningsartikel snarast. Jag sade att UD inte hade någon kommentar till saken utan att uppgifterna skulle läggas till övriga informationer och bedömas i relation till dessa.

Stockholm den 8 augusti 1967.

Lars Lönnback

Fotokopier.

M. 9/8 - 67.

RIKSPOLISSTYRELSEN

SÄKERHETSAVDELNINGEN
STOCKHOLM 8

Missiv

Datum

3. 8. 67.

2 ex.

Ex. nr 1.

Mottagare BC A. Särnsbrand

UD

Avsändare S. Danielsson

- ☐ för yttrande ☐ för granskning ☐ för underskrift
☐ » kännedom ☐ » direkt besvarande ☐ » föredragning
☐ » attest ☒ enl. överenskommelse ☐ önskas åter
☐ » åtgärd ☐ v. g. tala med mig ☐ önskas ej åter

Sper 7/8

.M.

Ab. Götterhorn

10/8

En l:e kriminalassistent från Göteborg, som företagit en semesterresa i Österrike och Väst-Tyskland hade den 27 juni 1967 tagit in på hotell Bräuwachtel i Weilheim - en ort belägen mellan München och Garmisch-Parten-Kirchen. En bärare med förnamnet Otto - efternamn okänt - hade sagt, då han förstätt att väskornas ägare var svensk, att han 1946 träffat den svenske diplomaten Wallenberg i Sibirien. Det hade varit kriminalassistentens avsikt att taga ett samtal med bäraren följande dag, men då hade det visat sig, att bäraren var ledig. Vid försök att komma i kontakt med bäraren hade kriminalassistenten erfarit, att mannen bodde ihop med en kvinna, som var anställd på hotellet. Möjligt är, att bäraren var anställd i ett bryggeri, som låg nära hotellet. Eftersom kriminalassistenten fortsatte sin resa, innan bäraren återkom blev det aldrig något tillfälle för nytt samtal. Bärarens ålder uppskattades till c:a 50 år.

Stockholm den 24 juli 1967.

Otto Danielsson

Otto Danielsson

Byråchef

14.

P.M.

Namnet Otto kan möjligen ha varit namnet OTT. Denne Ott har tidigare nämnts i Wallenbergs-affären. Hans fullständiga namn är Wilhelm Werner Alfred OTT, c:a 34 år(1954), parkeringsvakt, och då (1954) boende under adress Steenkamp 47, Lübeck-Travemünde. Den 30.7.1954 hörde konsul Reinius i Hamburg Ott ang. hans kännedom om Wallenberg. Ott berättade för Reinius att han under sin vistelse i ett fångläger i Omsk 1948-1949 träffat en svensk vid namn Jörgenson och som var från Jönköping. Denne Jörgenson hade för Ott omtalat att det fanns ytterligare en annan svensk i lägret vid namn Wallenberg och som skulle ha varit sekreterare vid svenska ambassaden i Budapest. Ott hade själv emellertid icke träffat denne Wallenberg.

Konsul Reinius har vid flera tillfällen lämnat upplysningar om Ott.

Stockholm den 1 augusti 1967.

R. W. H. H. H. H.

877

9/8 1967.

Åter i Ljungby

Åa

'Jag mötte Wallenberg i fängelse'

Före detta ungerske medborgaren numera Katrineholmsbon Istvan Ackerman mötte Raoul Wallenberg i Ljubljanafängelset under åren 1945—48!

Detta avslöjar han i en intervju med vår medarbetare Rolf Malmbergh. Ackerman har inte tidigare berättat om sina upplevelser i ryskt fängelse eller om sina möten med Wallenberg. På UD i Stockholm meddelar man i dag att Istvan Ackerman kommer att höras med anledning av de nu lämnade uppgifterna.

— Man får ändå vara en smula skeptisk mot alla de vittnesmål som under årens lopp strömmat in. Det skall till något mycket stort för att saken åter skall tas upp med Sovjetregeringen, säger man på utrikesdepartementet.

— Se sidan 9.

"Träffade Wallenberg i Lublankafängelset" UD hör sörmlänning

Två gånger har Istvan Ackerman, Katrineholm, dömts till döden och fått stifta bekantskap med dödscellen. En tredje gång blev han dömd till livstids straffarbete för sina insatser som aktiv partisankämp. Han blev transporterad till fångläger i Sibirien — ett fångläger där han blev en av 18000 fångar av olika nationaliteter. Åren 1945—1948 satt han fängslad i Lublankafängelset i Moskva med en dödsdom vilande över sitt huvud. Vid den tidpunkten uppger han sig ha träffat Raoul Wallenberg som enligt andra uppgifter från nu frigivna medfångar transporterades till det sibiriska fånglägret Buchta-Wania ett femtiotal mil från staden Irkutsk.

— Ni dömes till döden och er avrättning kommer att ske inom de närmaste dagarna.

Året var 1944 och kriget gick in i sitt slutskede. Över hela Europa flöt blodet i strömmar. Framför de ryska krigsdomarna stod partisanen, den unge ungraren Istvan Ackerman — åtalad för att med vapen i hand ha fördröjt den ryska arméns framryckning.

Ackerman flyttades efter domslutet över till en dödscell i det lilla fängelset nära ungerska gränsen. Han försökte få en ny rättegång och lyckades med detta. Dödsdomen stod emellertid kvar och han hamnade änyo i dödscellen. Men hans avrättning uppsköts undan för undan. Han utsattes för tortyr. Ett helt år stod han på gränsen till döden.

Men 1945 tog kriget slut och han fördes änyo inför sina domare. Nu ändrades dödsdomen till livstids fängelse. Raskt förflyttades Ackerman till Moskva och det beryktade Lublankafängelset blev hans nya hemvist.

KANNIBALISM

— Här var det inte fråga om tortyr — men det var ändå fruktansvärt.

— Här träffade jag Raoul Wallenberg, berättar Istvan Ackerman.

Med en tågtransport som tog flera dagar i anspråk innan den nådde sitt mål uppe i det ödsli-

ga Sibirien anträdde han efter en tid tillsammans med hundratalet andra fångar den som Ackerman betecknade som sista färden upp till Sibirien. Han hamnade i ett jätteläger, inte långt från Irkutsk.

I lägret fanns 18000 fångar av alla nationaliteter. Till och med några skandinaver fanns här. Jag hade nummer AP—50. Här kan man verkligen tala om tortyr och grymheter. Här skulle man sönas sin kamp för friheten. Tro mig eller inte — i brist på mat så slog man ihjäl varandra och åt människokött, berättar Ackerman. Många försökte med det dumdrigtiga företaget att fly — vilket i samtliga fall misslyckades.

— Jag vet med bestämdhet att Raoul Wallenberg fanns häruppe. Vi hade en osviktig djungeltelegraf. Han var fånge i lägret Buchta-Wania som låg inte så långt från vårt läger.

1953 blev Istvan Ackerman frigiven från Sibirien och återvände till sitt hemland Ungern. Vid ankomsten till Ungern fängslades han omedelbart av myndigheterna under motiveringen att man tyckte att han suttit för kort tid i Sibirien och ville lägga på ett år till på straffet. Änyo hamnade han i fängelse.

— Här hörde prygel och misshandel till vardagsmaten och vad hjälpte det att jag betraktades som nära nog invalid efter svåra

skador i partisankriget där jag blev träffad i benen och i huvudet.

FLYDDE TILL ÖSTERRIKE

— Förstå mitt hat när jag efter ett år blev frigiven. De närmaste åren tillbringade Ackerman i Ungern. Ända fram till revolten 1956.

— Fullt naturligt analöt jag mig till revolt rörelsen och stred som ett lejon mot övermakten.

I sista stund hann Ackerman sätta sig i säkerhet i Österrike. Tre år stannade han i det nya landet innan han 1959 flyttade till Sverige. I Sverige har han övergivit sin i Österrike påbörjade kockbana och blivit bofast som lantarbetare på Djulö gård strax utanför Katrineholm.

— Jag vet att jag aldrig vågar återvända till Ungern — fast jag längtar så det gör ont ibland. Förstår att man har satt ett pris på mitt huvud — men skulle jag få chansen att återvända var övertygad att jag skulle inte tveka en sekund att slåss för mitt lands rätt och frihet.

UD HÖR ACKERMAN

På UD i Stockholm meddelar man att man kommer att höra Istvan Ackerman med anledning av de nu lämnade uppgifterna om Wallenberg. — Informationer av detta slag har duggat tätt i fallet Raoul Wallenberg, upplyser man på UD. Meddelandet får ses som en komplettering av alla tidigare uppgifter och det blir en ny pusselbit att foga in. Man får ändå vara en smula skeptisk mot alla de vittnesmål som strömmat in under åren och det skall till något mycket stort för att saken skall tas upp med Sovjetregeringen.

ROLF MALMBERGH

Gjort med den Kabin som förklarades
9/8 kl. 11.30 *Wf*

Som på pressfoto 9/8, red. skrivbrot - TT *Wf*

Att W. vistades i Ljbljanka-fängelset i Moskva
^{Wf}
~~på våren~~ 1945 har sedan länge varit ^{belagt} beaktat. En rad vittnes-
utsagor föreligger härom och har i olika sammanhang över-
lämnats till den sovjetiska regeringen.

Ingen ung^{er}sk kvinna, som svarar mot den av Ackermann lämnade beskrivningen, har till svenska myndigheter
^{Skriv}
lämnat uppgifter om att W. skulle ha vistats i ett fängelse
^{lämnat uppgifter -}
kallat Buctavania.

De av Ackermann lämnade uppgifterna kommer på sed-
vanligt sätt att ~~göras till föremål för~~ ^{as} noggrann undersök-
~~ning~~ ^{uppgifterna}

Lämpligt anmärkning för 25 09 15 efter kl. 17.00

Lönnback/AAn

na
R P 2 Em^T 2/8 67

Svar på pressfråga den 9 augusti 1967

Besked till TT m fl med anledning av Eskilstuna-Kurirens artikel om nytt tips i Wallenbergsfallet. Ungraren Ackermann säger sig ha sett W. i Moskva 1945 och säger att en kvinna sett honom i sibiriskt fängelse vid en senare tidpunkt och även meddelat detta till en svensk konsul.

Att Wallenberg vistades i Ljubljanka-fängelset i Moskva 1945 har sedan länge varit belagt. En rad vittnesutsagor föreligger härom och har i olika sammanhang överlämnats till den sovjetiska regeringen.

Ingen ungersk kvinna, som svarar mot den av Ackermann lämnade beskrivningen, har - såvitt kunnat utrönas - till svenska myndigheter lämnat uppgifter om att Wallenberg skulle ha vistats i ett fängelse kallat Buchtavania.

De av Ackermann lämnade uppgifterna kommer på sedvanligt sätt att noggrart undersökas.

Ärende Wallenberg	Datum 10.8.67		Dnr 111V
	Avd. P	Grupp 2	Mål En I

Adress
Svensk
B e r l i n

Hed

S

Text

Backlund från Leifland. Efter återkomst semester finner jag Ditt brev 17 juli ang. Wallenberg.

Primo. Officiellt material finner Du dels i 1965 års vitbok dels i de årliga Documents on Swedish Foreign Policy. Vitboken ej översatt främmande språk. Ett ex. flygsändes i dag.

Secundo. Betr. fotos har vi vänt oss till familjen.

Återkommer.

Cabinet

fylles av telegramexpeditören

10/8 1610 9-11

Stockholm den 10 augusti 1967.

Förtroligt

1 bil.

ang

Nr	Antal bil	
Ink dnr		
Avd	Grupp	Mål

Broder,

24/7

Närslutet ber jag få sända en uppteckning av
byråchef Otto Danielsson i Wallenberg-ärendet.

Tror Du att Ni via vederbörande tyska myndigheter
kan identifiera bäraren vid hotell Bräuwachtel?

Leif Leifland

Ambassadsekreteraren Sjöström,
B o n n .

Kurier 10/8

Hed

Ifylles av postexp

Avsändt med

☐ sv kurir☐ utl kurir☐ luftpost☐ vanlig post

Avsändn datum

Sign

ARKIVEXEMPLAR

Stockholm den 10 augusti 1967.

2 bil.

ang

Nr		Antal bil
Ink dnr		
Avd	Grupp	Mål

Kära fru von Dardel,

I anslutning till telefonsamtal igår ber jag få
översända avskrift av en skrivelse den 10 juli från
generalkonsul Engfeldt ang. synagogan i Montreal. Jag
sänder vidare en avskrift av det av mig nämnda brevet
från ungerskan Hedvig Kalman. Även detta brev har vi
fått från Engfeldt. ✓

De önskemål, som Josef Wulf framfört via general-
konsul Backlund, gäller "bilder av Wallenberg som
barn, student, kanske någon bild av Wallenbergs moder
och/eller det sista fotografiet som är känt av
Wallenberg".

Leif Leifland

Fru M. von Dardel,
D j u r s h o l m.

Exp. 10/8

Ifylles av postexp

Avsändt med

☐ sv kurir☐ utl kurir☐ luftpost☐ vanlig post

Avsändnings datum

Sign

TILL

U.D. Departemente

Stockholm

A

Herr Lütken
aa/dfu

9.8.1967

P 2 Eu^I

Aussenministerium

in Stockholm.

INKOM
14 AUG 1967
UD:s ARKIV

Durch die T.W. habe ich erfahren das
U.D. furtfahrend sucht Wallenberg.

Wo ist Er, was ist mit Ihm kan ich nicht
sagen. Aber die Grund, warum Er musste
verschwinden:

Nach eroberung von Budapest, hatt
Wallenberg ein fele gemacht, nemlich
hat geglückt für Ihm fotografieren in ein
Getto solche sache was die Ruse hat gemach^{cht}
was International noch heut zimlich
Grose bedautung ist.

Die Russe würden nicht scheuen noch
heut Beweise oder zeuge zu fernichten.
Ich leide unfreiwillig war mit beteiligt,
weil kriegsgefangen war

Glaub ich, U.D. ferstet das ich kein nahme
ergebe. So ist für mich sichere.

14/8-67
Förtroligt

Kab.-sekr. *[Signature]*

afsed
PM

Nytt vittne i Wallenbergaffären.

Redaktör Ebba Linuson, Sydsvenska Dagbladet, telefon 040/93 60 00 berättar följande för mig:

En ungersk flykting (han vill inte avslöja sitt namn, men kontakt kan ske genom fru Linuson) berättade igår för fru Linuson att han sett Wallenberg i det ryska fångsläget Monastirka, som ligger 3 mil sydost om staden Gorkij. Uppgiftslämnaren befann sig i detta läger i 1½ år. Han frigavs i september 1947. Vid denna tidpunkt fanns Wallenberg kvar i lägret. Wallenberg sägs ha funnits i den s k "politiska baracken". I lägret fanns 45 baracker. Uppgiftslämnaren minns honom som ca 1,80 lång, framåtböjd och blek.

Under 1945 arbetade uppgiftslämnaren i en månad på en traktorsfabrik i staden Vladimir. Wallenberg sades då befinna sig där, men uppgiftslämnaren såg honom inte.

Uppgiftslämnaren har bott i Sverige sedan 1958 och han har familj kvar i Ungern. Han blir inom kort svensk medborgare, vilket kan förklara hans försiktighet nu.

Jag lovade återkomma med kommentar.

Stockholm den 14 augusti 1967.

[Signature]
Lars Lönnback

Redaktör

Leifland/GG, 13.8.67
a.f.förtr.kdm.t.
Vinge, Rikspolisstyr.
Jerring, Viken

157822

ex.t. Kab.sekr.

Förtrolig

P.M. ✓

ang. samtal med Istvan Ackermann, Katrineholm, den 15
augusti 1967

Den 9 augusti 1967 publicerade Eskilstuna-Kuriren en artikel, enligt vilken en i Sverige bosatt ungrare vid namn Istvan Ackermann skulle ha träffat Wallenberg i Ljublanka-fängelset någon gång mellan år 1945 och 1948. I artikeln sades det också att Ackermann skulle ha hört berättas att Wallenberg senare skulle ha vistats i fånglägret Buchta-Wania. Med anledning av artikeln har jag i dag haft ett samtal med Ackermann. Utöver vad han berättat för tidningen nämnde han följande.

På våren 1944 hade Ackermann frivilligt enrollerat sig i sextonde Waffen SS-regementet. Han fylldes emellertid av avsky för SS-truppers framfart, deserterade och anslöt sig på sommaren 1944 till partisangrupper som opererade i gränsområdet mellan Polen och Litauen. I början av december hade det partisankompani han tillhörde sprängts av sovjetiska förband, han själv råkat i fångenskap och dömts till döden för brott enligt sovjetiska strafflagen (sabotage och terror). På våren 1945 fördes han från fängelset i stridzonen till ett annat fängelse i Grodno. Han benådades och hans straff förvandlades till 10 års straffarbete.

I Grodno hölls Ackermann fängslad till våren 1946, då han fördes till Ljublanka i Moskva. Han vistades där i ungefär två år, hela tiden i ensamcell. Han minns inte cellnumret. Han förhördes hela tiden om partisanverksamheten i Polen och Litauen.

Den enda medfånge han träffade i Ljublanke var frisören, en italiensk medborgare, vars namn han emellertid inte erinrar sig. Han hade några gånger frågat italienaren om denne visste vilka andra fångar som fanns i Ljublanke. Vid ett tillfälle - Ackermann minns inte när detta inträffade - hade italienaren vidarebefordrat en lapp till honom från en kvinnlig ungersk fånge, vilkens förnamn var Olga. På denna lapp var fyra namn antecknade: Olgas eget, Raoul Wallenbergs, Florian Hidvegis samt slutligen namnet på en tysk som tidigare varit ingenjör vid Messerschmidt-fabrikerna. Avsikten med lappen var uppenbarligen att Olga via frisören önskade få framfört till andra fångar att hon själv, Wallenberg, Hidvegi och den tyske ingenjören vistades eller hade vistats i fängelset.

På våren 1946 hade Ackermann lämnat Ljublanke och sänts till olika straffläger. År 1950 vistades han i strafflägret Yaya nära Novosibirsk. Detta läger innehöll såväl manliga som kvinnliga fångar. Bland de sistnämnda befann sig även den tidigare nämnda Olga. Ackermann fick nu kontakt med henne, varvid hon berättade att hon sedan hon lämnat Ljublanke, förts till ett arbetsläger vid namn Buchta-Wania, enligt Ackermann "troligen beläget vid Morra Ishavet, nära Schotokta". Fångarna i detta läger var sysselsatta med skogsarbete, kanske också med fiskkonservering i de stora fiskekombinaten. I Wuchta-Wania vistades enligt Olga fångar av olika nationalitet, bl.a. också Wallenberg. Ackermann kunde emellertid inte erinra sig några detaljer om vad Olga hade berättat om sin och Wallenbergs vistelse i Wuchta-Wania, t.ex. om Wallenbergs utseende, hälsotillstånd o.s.v. Han sade sig emellertid komma ihåg att Olga berättat att hon hade förts till Sovjetunionen efter krigsslutet med samma fångtransport som Wallenberg. Transporten hade gått via Tjeckoslovakien. Såvitt Ackermann kunde förstå hade Wallenberg arbetat vid fånglägret på samma sätt som de övriga fångarna.

Sedan Ackermann frigivits återvände han 1953 till Ungern. Efter revolten 1956 hade han begivit sig till Österrike, där han arbetade som konditor. På våren - troligen mars - 1959 hade han i Salzburg träffat Olga, som då vistades i ett flyktingläger. Olga hade då berättat att hon sökt om amerikanskt inresetillstånd och att hon vid besök hos de svenska och amerikanska konsulaten i Salzburg lämnat redogörelser för vad hon visste i fallet Wallenberg.

Enligt Ackermann torde Olga - efternamnet okänt - vara född ungefär 1917, d.v.s. nu vara i 50-årsåldern. Under kriget hade hon varit anställd som "privatsekreterare hos Horthy". Hon hade varit gift med en ungersk officer. Hon beskrevs av Ackermann som "lång och blond". År 1959 hade hon fått amerikanskt inresetillstånd och troligen begivit sig till New York, där hon sagt sig ha släktingar. I U.S.A. hade hon publicerat en bok om sin fångenskap i Sovjetunionen. Det bästa sättet att få veta Olgas efternamn och nuvarande uppehållsort vore enligt Ackermann att fråga ledningen för det flyktingläger - Sitzenheimlager vid Salzburg - där hon hade vistats på våren 1959. Möjligen kunde också de svenska och amerikanska konsulaten i Salzburg ge upplysningar på denna punkt.

Om Ackermann har från vederbörande svenska myndigheter inhämtats att han, sedan han år 1959 kom till Sverige, arbetat som kock och djurskötare. Sedan oktober 1963 är han anställd som djurskötare vid Stora Djulö gård nära Katrineholm. Han sägs sköta sitt arbete utan anmärkning.

Ackermann ligger f.n. under skilsmässa. Hans ungerska fru har flyttat ihop med en annan ungrare i Katrineholm. Barnavårdsnämnden i Katrineholm har förordat att Ackermann, ej hans hustru, bör ha vårdnaden om parets två minderåriga barn. Detta torde betyda att barnavårdsnämnden anser att Ackermanns personliga vandel är god.

Intet finns antecknat om politisk verksamhet av något slag. Förste kriminalassistent Arne Larsson vid säkerhetstjänsten i Eskilstuna meddelar dock att en f.d. ungersk medborgare, med vilken polisen har goda kontakter, ringt honom efter publiceringen av artikeln i Eskilstuna-Kuriren och sagt att "Ackermann inte är särskilt nycket att lita på".

Sammanfattande bedömning

Ackermanns utsaga innehåller två moment: dels att Wallenberg skulle ha vistats i Ljublanka någon gång mellan våren 1946 och 1948, dels att han senare - någon gång i slutet på 1940-talet - skulle ha förts till ett straffläger i Buchta-Wania i norra Sovjetunionen.

Vad det första momentet beträffar är det fastställt att Wallenberg vistades i Ljublanka på våren 1945, från månadsskiftet januari/februari till mitten av maj. Enligt den sovjetiska noten den 6 februari 1957 skulle Wallenberg ha varit i Ljublanka även år 1947. Ackermanns uppgifter på denna punkt skulle vara av intresse om de avsåg andra halvåret 1947 eller senare. Ackermann kan dock inte tidsbestämma det tillfälle då han av fängelsets italienske barberare skulle ha erfarit att Wallenberg vistats i samma fängelse som han själv.

(Inom parentes må anmärkas att det är ägnat att något förvåna att Ackermann själv förts till Ljublanka. Detta fängelse, liksom Lefortovskaja, innehöll i huvudsak s.k. prominenta fångar: höga tyska officerare, diplomater, vetenskapsmän, höga polisofficerare och säkerhetstjänstemän os.v. Inslaget fångar av den typ som representerades av Ackermann själv, en menig SS-soldat, var under alla omständigheter ringa.)

Det andra momentet - att Wallenberg efter 1947 skulle ha vistats i ett "öppet" fångläger - ansluter sig till liknande uppgifter som framkommit i olika sammanhang, senast t.ex. André Csasz^vznik och Boris Björkelund. Alla dessa uppgifter måste enligt min mening bedömas med skepsis - även om de, som t.ex. är fallet med Björkelunds utsaga, stundom får antas ha getts i god tro.

Skälet till denna min skepsis är följande. Om Wallenberg varit i livet efter juli 1947 måste de sovjetiska myndigheterna ständigt ha haft en sak i tankarna: att så fullständigt som möjligt isolera honom från omvärlden. Det är belagt att nästan alla de fångar, som haft kontakt med Wallenberg i Moskva-fängelserna, i slutet av juli 1947 helt avskärmades från yttervärlden och placerades i isoleringsceller (så t.ex. Gustav Richter, Ernst Huber, Horst Kitschmann). Det förefaller uteslutet att de sovjetiska myndigheterna samtidigt eller något år senare skulle placera Wallenberg själv i ett stort arbetsläger med möjligheter till personliga kontakter med andra fångar.

Förslag till åtgärder.

Även om jag sålunda personligen ställer mig skeptisk till Ackermanns utsaga bör den av honom nämnda ungerska Olga dock söka identifieras. Ambassaden i Wien bör instrueras att fråga svenska och amerikanska konsulaten i Salzburg om de kan fastställa hennes efternamn. Om hon kan identifieras och fortfarande är bosatt i New York bör hon höras genom ambassaden i Washington eller generalkonsulatet i New York.

Katrineholm den 15 augusti 1967.

Leif Leifland

P.S. 17.8.

1. Författaren R. Phillijs meddelat han efter samtal Ackermann (Antigen den 11 augusti) kommit till slutsatsen vilket avseende bör fästas vid A:s uttåg.

2. Vid telefonsamtal med fru v. Dardel informerat om mitt samtal med Ackermann och min bedömning. Fru v. Dardel - som fått del av Phillijs' promemoria om hennes samtal med A. - sagt sig dela uppfattningen A:s uppgifter måste bedömas med Skepsis. Olga borde dock identifieras och höras om hon kan anknäppas

16/8 67

Originalat till Hvb. - sds. 16/8 Strängt förtrolig
dfw

P.M.ang. samtal med frkn Solveig Böhn den 16 augusti 1967

Frkn Solveig Böhn, Värnamo (tfn 0370/20017) meddelade i dag per telefon att hon under en semestervistelse i Weilheim i Sydtyskland nyligen träffat en tysk vid namn Otto Schöggel. Denne hade förklarat att han stode i kontakt med Expressen (red. Olle Petrini) ang. publicering av en artikel om hans sammanträffande med R. Wallenberg i Sovjet.

Schöggel har hörts ett flertal gånger. Hans utsaga var en del av det material som låg till grund för framställningarna 1959 i Vladimir-spåret. Hans namn nämndes inte i framställningarna. Orsaken härtill var, som makarna Villius riktigt antar i sin Wallenberg-bok, att "man från svenskt håll räknat med att man i Sovjet kunde sitta inne med sådana upplysningar om denne person, att om hans namn nämnts det skulle ha förtagit verkan av hans vittnesmål" (sid. 119). Schöggels straffregister upptar en lång rad kriminella handlingar. Han torde i varje fall tidigare ha varit dubbelagent, enligt vissa uppgifter lider han av djupgående psykopati.

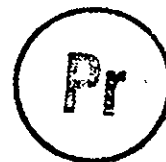
Stockholm den 16 augusti 1967.

Leif Leifland

878

aa

L

p 2 Su^I

16/8-67

Svar på pressfråga den 16 augusti 1967

✓
Besked till red. Ebba Linuson, SDS, ang nytt Wallenberg-vittne
i Skåne. Artikel i SDS igår.

Det är belagt genom vittnesmål vilka överlämnats till Sovjetregeringen att Wallenberg vistades i Ljubljanka och Lefortovskajafängelset från början av 1945 till någon gång vintern 1946⁻⁴⁷ troligen februari. Tidpunkt för hans förflyttning från Lefortovskajafängelset har ej exakt kunnat fastställas. Det har ej heller kunnat fastställas vart Wallenberg fördes då han lämnade Lefortovskaja.

Liksom andra uppgifter i Wallenberg-fallet kommer den nu aktuella att noggrant prövas.

ARKIVEXEMPLAR

Stockholm den 17 augusti 1967.

bil.

ang

Nr		Antal bil
Ink dnr		
Avd	Grupp	Mål

Herr Överdirektör,

Härmed ber jag få återsända originalnoterna till den marsch som tillägnats Raoul Wallenberg. Två fotokopior översänds också. Vi har inte kunnat få dem särskilt tydliga med vår fotokopieringsapparat, men jag hoppas att de är användbara.

Jag behåller här några fotokopior för vår dossier.

Med utmärkt högaktning

Leif Leifland

Överdirektören von Dardel,
D j u r s h o l m.

Ifylles av postexp

Avsant med

☐ sv kurir

☐ utl kurir

☐ luftpost

☒ vanlig post

Avsändn datum

Sign

17/8

Leif

Leifland/GQ, 18.8.67
f. f. h. h. h. t.
beh Danielsson, Rikspolisstyr.

Förtrolig

P.M.

Med anledning av byråchef Otto Danielssons P.M.
den 24 juli meddelas att en svenska vid namn Solveig
Böhn (tfn 0370/20017) under en semestervistelse nyligen
i Weilheim träffat den i promemorian nämnde Otto. Enligt
frkn Böhn är hans fullständiga namn Otto Schöggel.

Schöggel - hört flera gånger i Wladimir-spåret -
hade meddelat frkn Böhn att han stode i kontakt med
Expressen om publicering av en artikelserie om hans
sammanträffande i Wladimir med Raoul Wallenberg.

Stockholm den 18 augusti 1967.

Leif Leifland

18/8 67

ex.t. Kab.sekr.

Hed

P.M.

Med skrivelse den 17 juli 1967 meddelade generalkonsul Backlund att den tyske författaren Josef Wulf bött honom om material för en ny upplaga på franska av sin år 1958 utgivna bok om Raoul Wallenberg.

Sedan ärendet den 9 augusti föredragits för kabinettsssekreteraren informerade jag samma dag fru von Dardel om Backlunds brev. Jag sade att Backlund ansåg Wulf vara en seriös författare och att vi på UD inte hade något att invända mot att förmedla fotografier etc. från familjen. Jag ville emellertid erinra fru von Dardel om att författaren R. Philipp V haft erinringar mot Wulfs tidigare skildringar av R. Wallenberg.

Fru von Dardel meddelade att hon gärna skulle ställa fotografier till Wulfs förfogande och inte hade något emot att GK Berlin biträdde Wulf med t.ex. översättningar av 1965 års vitbok. Hon sade sig komma ihåg att Philipp inte varit nöjd med Wulfs tidigare författarskap om R.W. men ansåg att Philipps kritik inte var berättigad.

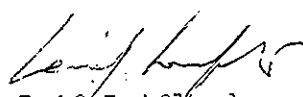
Fru von Dardel har därefter sänt mig några fotografier av R.W. vilka jag vidarebefordrat till GK Berlin. Vidare har 1965 års vitbok tillställts Backlund.

Den 17 augusti ringde mig Philipp och protesterade mot att någon som helst hjälp skulle lämnas Wulf. Dennes tidigare författarskap hade innehållit uppgifter som blott kunde skada R.W:s sak. Wulf hade t.ex. sagt att R.W. utsatts för tortyr. Sådana påståenden kunde bara att leda till att ryssarnas hållning hårdnar och att det blir omöjligt att komma till tals med dem etc.

Jag svarade Philipp att det inte vore UD:s sak att avgöra om familjen borde bistå Wulf med fotografier o.s.v. Frågan hade redan diskuterats med fru von Dardel som ställt sig positiv.

Senare samma dag ringde fru von Dardel och meddelade att Philipp ringt henne för att varna henne för att på något sätt hjälpa Wulf. Philipp hade också uttalat sin förtrytelse över att UD inte sagt Wulf att hans skriverier skulle skada R.W:s sak. Fru von Dardel upprepade emellertid att hon inte kunde dela Philipps farhågor utan att hon ansåg det riktigt att vi på sätt som tidigare nämnts bistår Wulf i hans arbete. Dock vore hon tacksam om vi genom Backlund kunde framföra till Wulf att han inte bör hänvisa till att han fått hjälp från familjen. Jag lovade framföra detta till Backlund. /

Stockholm den 18 augusti 1967.

Leif Leiffand

4) Tfrsamtal Engförelse 18/8.

Stockholm den 18 augusti 1967.

Förtroligt

1 bil.

Broder,

Som Du ser av närslutna promemoria den 15 augusti ✓
har en i Sverige bosatt ungrare vid namn Istvan Ackermann
lämnat vissa uppgifter i Wallenberg-ärendet. Du ser
vidare att vi inte är beredda att fästa alltför mycken vikt
vid dessa uppgifter. Vi vill emellertid göra ett försök
att spåra den ungerska med förnamnet Olga som Ackermann
talar om. Skulle Du alltså vilja fråga vår konsul i
Salzburg om hans arkiv kan innehålla något om Olga. Jag
vore tacksam om Du också kunde fråga den amerikanska ambas-
saden om den eller dess konsulat i Salzburg kan bidra med
några upplysningar. Slutligen bör de österrikiska myndig-
heterna väl kunna ge besked om det funnits ett flykting-
läger Sitzenheim och om där år 1959 funnits en ungerska
som kan passa in på Ackermanns beskrivning.

Leif Leifland

Förste ambassadsekreteraren Norström,

W i e n.

Over.

183398 SVNSK D

#

CABINET STLHM

183398 SVNSK D 22.8.67

SVENSK BERLIN

CABINET STOCKHOLM

99. FOER LEIFLAND HBR BACKLUND-SUNDFELDT 17.7.67

FOTON AENNU EJ ANLAENDA VET DU HUR DE SAENTS SAA

ATT VI KAN UNDERSOEKA HOS POSTEN?

ENGFELDT+

183398 SVNSK D KL 1105

#

CABINET STLHM OK?

ORIGINAL
KOP
183398 SVNSK D

183398 SVNSK D
102 FW

*As/then (lengthiest in Swedish
from ancient)*

then

Engel

Ärende Wallenberg	Datum 23.8.67	Dnr 45 ✓
	Avd. P	Grupp 2

Adress

Svensk
BONN

Text

Hbr Sjöström/Leifland 22.8. Schöggel väl känd. Hörd flera gånger.

Cabinet

Ifylles av telegramexpeditören

Avsändt den 23/8	Klockan 16.45	Sign. Chen
---------------------	------------------	---------------

ARKIVEXEMPLAR

Stockholm den 23 augusti 1967.

ang

Nr		Antal bil
Ink dnr		
Avd	Grupp	Mål

Bäste Herr Rideg,

Tack för santalet i Malmö. Herr Rideg glömde förstöringsglaset. Jag har återställt det under särskilt omslag.^A

Papperen kommer jag att återsända så snart vi gjort fotostatkopior.

Leif Leifland

X dep. 23/8-67

✓
Revisorn M. Rideg,
M a l m ö.

Ifylles av postexp

Avsändt med		Avsändn datum	Sign
☐ sv kurir	☐ utl kurir	☐ luftpost	☐ vanlig post

23/8-67 SP

Press

5

183398 SVNSK D#
CABINET STHLM

26 035 77 11 11

1301A 104

P 1 Leifland 11
2 Eu I Q

W. Leifland
aa/lynd

183398 SVNSK D. 24.8.67
SVENSK BERLIN
CABINET STOCKKHOLM

104 FOER LEIFLAND. ALLT OK KORTEN =
ENGFELDT+

183398 SVNSK D KL. 11.55 11.55#
CABINET STHLM

24/8
Bonn den 22 augusti 1967

uppgifter ang. Otto
Schoeggel

hbr Leifland-Sjöström 10.8.67

Stränet förtroligt

Leifland/GQ, 24.8.67

a.f.str.förtr.kdm.t.

Danielsson, RPS

I tj: Leifland

*Exp. 27/8 /
Lfw*

Lfw

Broder,

Efter att ha erhållit Ditt ovanciterade har jag via polismyndigheten i Weilheim/Oberbayern förtroligt erfarit följande:

Den i Danielssons P.M. den 24.7.67 åsyftade "bäraren" vid hotell Bräuwastl heter Otto Schoeggel, är född den 21.2.1917 i Wien, österrikisk medborgare och f.n. bosatt under adress Schmidtstrasse 14, Weilheim.

För polisen har han angivit - om nu eller tidigare har ej framgått - att han som rysk krigsfånge 1943 kommit till Lemberg, 1944 till Vorkuta, 1952 till Petschera (söder om Moskva) och Novi-Simlok. I slutet av 1952 kom han till Wladimir, där han vistades tills han i april 1955 återfördes till Petschera, varifrån han frigavs den 22.7.1955.

I mars 1955 uppger han sig i Wladimir ha "lärt känna" Wallenberg.

Polisen har sig inte bekant något ofördelaktigt om Schoeggel och har framfört, att vidare upplysningar kan sökas hos Schoeggel direkt. Jag är givetvis beredd att om så önskas ta närmare kontakt med Schoeggel för att få fram en något fylligare berättelse och även rycka ut med min lilla bildsamling.

artementssekreteraren
f Leifland

rikesdepartementet

Härliga gratulationer till din nya befattning!

Lfw
Leif H. Sjöström

879

CH

RIKSPOLISSTYRELSEN

Säkerhetsavdelningen

Fack, Stockholm 8

Tel. lokalsamtal 54 00 00 vx

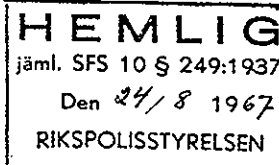
rikssamtal 08/54 04 80 vx

Stockholm

24.8.67

Hd. 2254/67

25/8

Lfer

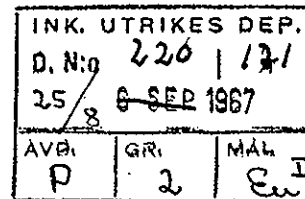
*Skriv. Holmgren, Örn, och
Rund, Milano, Lfer*

Departementssekreteraren

Leif Leifland

Kungl. Utrikesdepartementet

STOCKHOLM

P.M. i ärendet angående Raoul Wallenberg, dat. 24.8.67

översändes härmed för kännedom. 2 fotostatkopior, fram-
och baksida av papperslapp, bifogas.

P. G. Vinge
P. G. Vinge

*Anger (7709033): Om Fehér varit anställd legationen
Budapest för det ha varit på
B-avdelningen. Anger själv intet
minne av honom. Rakonnen dock
förfrågar Legation Zürich (en
Zürich) och Belg (en Milano).
Lfer*

P.M.

i ärendet angående Raoul Wallenberg.

Den 3.8.1967 meddelade en person att en f d ungersk numera svenske medborgaren Laszlo Engelsz under besök i Ungern i juli 1967 mottagit ett meddelande från en anställd på en restaurang i Budapest. Engelsz ville dock inte gärna själv bli inblandad i affären, varför han överlämnat papperslappen med anteckningarna till sagesmannen.

Den 17.8.1967 hördes emellertid bilreparatören Laszlo Engelsz, f. 251213-949, boende Maratonvägen 4 B, Halmstad.

Engelsz omtalade:

Under sin semester tiden 7.7. - 7.8. 1967 hade han planerat att med sin familj besöka Ungern. Han färdades i egen bil. På grund av vad som sedan inträffade i Budapest lämnade han dock Ungern en vecka tidigare än beräknat och var hemma igen den 31.7.1967.

Under besöket i Budapest brukade E äta på en viss restaurang, som han dock inte kunde erinra sig namnet på. Vid ett besök, troligen den 25.7. eller den 27.7, kom en äldre man, som enligt vad E förstod endast var tillfälligt anställd vid restaurangen, fram till E:s bord och började förtroligt samtala med E. Denne som inte kände namnet på mannen eller var närmare bekant med honom - han hade endast sett honom då och då vid besöken på restaurangen - förstod, att mannen lagt märke till E:s S-märkta bil och således var intresserad för att E var svensk. Emellertid blev E mycket irriterad av mannens uppträdande, då han förstod att de blev observerade, varför han endast delvis uppfattade vad mannen ville ha framfört. Han fick honom till slut att lämna bordet.

Emellertid uppfattade E, att mannen ville få möjlighet att lämna upplysningar om Raoul Wallenberg. Han sade, att han under kriget varit anställd

X) Jfr László Pety (dovnr s. 245), som medföljde
R. v. och berättat om denna kollision. Jfr

HEMLIG
Se anteckn. å sid. 1

- 2 -

eller åtminstone gjort tjänster på svenska konsulatet i Budapest och därför erinrade sig Wallenberg och andra av de tjänstgörande där. Mannen sade vidare, att Wallenberg i januari eller februari 1945 kolliderade med en rysk bil i Budapest, varvid dock icke någon personskada uppstod.^{x)} Enligt E:s uppfattning hade mannen en hel del att berätta angående Wallenberg och hans försvinnande och att han därför sannolikt ville försöka komma i kontakt med någon som han kunde omtala detta för. Möjligen ville han på något sätt komma på besök till Sverige men E ansåg sig icke ha råd att betala resa och uppehälle för mannen. Däremot trodde han inte att det var mannens avsikt att stanna i Sverige; det var han för gammal för. Mannen var i 60-årsåldern och hade pension.

E vågade emellertid inte samtala vidare med mannen men sedan E lämnat restaurangen och stod vid sin bil just i färd med att kontrollera oljenivån i motorn kom mannen ut och utan att E hann fatta vad det var fråga om mottog han en papperslapp av mannen. E blev både förargad och rädd för att de kunde blivit iakttagna, varför han tog lappen och stoppade in den i den trasselsudd han hade i handen och slängde denna i ett fack i motorhuven.

Strax efter då han skulle köra från platsen kom ett par civilklädda polismän fram till honom och bad honom följa med in i ett rum i restaurangen. E utfrågades om vad som mannen samtalet med honom om men E lämnade inte några närmare upplysningar om detta. De frågade då vad som E mottagit av mannen ute vid bilen. E förnekade att han fått något och blev då visiterad av männen. Vid genomsökningen av hans kläder fann de givetvis inget av värde och någon undersökning av bilen förekom inte. E fick efter en stund köra från platsen.

På grund av det inträffade vågade inte E stanna kvar i Budapest så länge som var planerat, då han ansåg det vara "livsfarligt". E ville inte gärna i fortsättningen ha med saken att göra, varför han i Halmstad kontaktade en bekant och frågade denne hur han skulle göra och lämnade över papperet med anteckningarna till denne. E hade helst själv velat vara anonym. Han trodde dock att mannen, vilkens namn står på papperslappen, János Feher, Budapest, V. Muzeum Körút 35, hade en del uppgifter att lämna beträffande Wallenberg.

./.

Fotostatkopier av papperslappen, som utgjorde del av en maskinskriven restaurant-matsedel, bifogas.

24.8.1967.

24.8.1967

FEHER JÁNOS
BUDAPEST.
V. MUZEUM KÖRÜT 35

JNGE ECKMAR korpall
Berg abacke
Wallenberg skuter (1945)

HEMIIG

24/8 1967

PANZES VERDOLINK RASZERE:
FUR INSERE PANCHE LECATE:

Hideg margyivea
Bacska restalyos burg vagy
Natur sertesszelet rizzsal

Ujkor palacs
Stirint metelt

M I T T A G E S S E N :

Weichschal Kelttschaale
Bacskaer Restbraten m. Kart. oder
Schw.-schnittel mit Reis
Cariken Salat
Steirische Nudeln

L U N C H :

Cold spriet soup
Ribsteak Bacska style w. patate or
Pork filets with rice
Cucumbers

Weilheim, 24.8.1967.

Otto Schöggel

Stb. Weilheim/Obb.

Hoostr. No. 8. a.

Westdeutschland.

Leifland/GQ, 4.9.67
a.f.k.t.
Danielsson, RPS
I tj: Leifland

INK	STAMPED
Dnr	232 218
28. AUG 1967	
P	L E

7/9. Danielsson sagt in
Ankündigung öffentlich
Schöggel. Jft

Sehr geehrter Herr Minister!

Stockholm.

Mein Name wird in Ihrem Ministerium noch bekannt
sein, denn ich bin noch der einzige Überlebende, der mit
R. Wallenberg in März 1955 in Wladimir (Sowjetunion)
beisammen war.

Ich habe jetzt ein neuen, Tatsachenbericht ge-
schrieben über die Wahrheit von R. Wallenberg.

Es wird sicher die schwedische Regierung sich fragen
wenn sie mein neuen Tatsachenbericht lesen werden,
in einer großen Zeitung, daß ich jetzt genau denn
Tag weiß es war der 10.3.1955 bis 11.3.1955 wo ich mit
Wallenberg beisammen war. Und warum ich nicht
früher von den Landsmann von Wallenberg gesprochen
hatte und so auch von dem Kloster, Baum und von
einer ungarische Frau, daß kann ich ihnen leicht sagen
Denn es ist ihnen bekannt, daß ich wegen Wallenberg
viele Verhöre gehabt hatte so auch Papieren müßte

ich unterschreiben, denn wenn ich nicht unterschrieben hätte
dann würde auch ich noch in der Sowjetunion sein als Ge-
fangener^{sein}. Und ich könnte Ihnen heute nicht die Wahrheit
über Wallenberg schreiben.

Denn ich habe gesehen, bei meinem ersten Besuch in der
schwedischen Botschaft, denn man hatte mir nicht geglaubt
das ich mit Wallenberg noch in März 1955 zusammen war.

So hatte ich mir geschworen, daß ich selbst die Wahrheit
über Wallenberg nachforschen werde. Die mir viele Gefahren
und Reisen gekostet hätte.

Und so kann ich Ihnen Herr Minister, auch sagen warum
die Sowjetunion Wallenberg nicht mehr in die Heimat
lassen kann. Denn dieser Douktsmann von Wallenberg
war mit Wallenberg in der Lubyanka (Moskau) zusam-
men es war im Jahr 1952, dieses hatte mir Wallenberg
selbst erzählt. Und dieser Schwede lebt heute noch
in Schweden. Aber mir war der Name nicht bekannt, aber
heute ist er mir bekannt.

Mit der schwedischen Regierung hätte ich die Wahrheit
schon früher erreichen können — aber die schwedische
Regierung „gläubt mir nichts!“

Jetzt kann ich der schwedischen Regierung die
Wahrheit über Wallenberg bestätigen durch Wallenberg
Douktsmann der mit ihm in der Lubyanka 1952 bei-
sammen war, der heute noch in Schweden lebt. Und mir
sein Name auch bekannt ist heute.

Es liegt der Schwedischen Regierung frei ob es sie
durch Zeitung lesen wollen oder durch mich Persönlich.

Hochachtungsvoll

Herrn

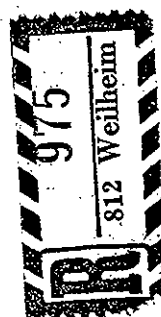
Minister

Ministerium für auswärtigen Angelegenheit

für

P2ent

Stockholm

Schweden

O. Schögg 812 Wachstein 1065. Kooook. S. Wadclaw-feldland.

Avskrift

Otto Schüggel.
812 Weilheim 1066
Moosstr. No 8 a
Westdeutschland

Weilheim, 24.8.1967

Sehr geehrter Herr Minister!

Stockholm

Mein Name wird in Ihrem Ministerium noch bekannt sein, denn ich bin noch der einzige Überlebende, der mit R. Wallenberg in März 1955 in Wladimir (Sovjetunion) beisammen war.

Ich habe jetzt ein neuen "Tatsachenbericht" geschrieben über die Wahrheit von R. Wallenberg.

Es wird sicher die schwedische Regierung sich fragen wenn Sie mein neuen Tatsachenbericht lesen werden, in einer grossen Zeitung, dass ich jetzt genau denn Tag weist es war der 10.3.1955 bis 11.3.1955 wo ich mit Wallenberg beisammen war. Und warum ich nicht früher von den Landsmann von Wallenberg gesprochen hatte und so auch von dem Kloster, Baum und von einer ungerische Frau, dass kan ich ihnen leicht sagen. Denn es ist Ihnen bekannt, dass ich wegen Wallenberg viele Verhören gehabt hatte so auch Papieren musste ich unterschreiben, denn wenn ich nicht unterschrieben hätte dann würde auch ich noch in der Sovjetunion sein als Gefangener sein. Und ich könnte Ihnen heute nicht die Wahrheit über Wallenberg schreiben.

Denn ich habe gesehen, bei meinen ersten Besuch in der schwedischen Botschaft, denn man hatte mir nicht geglaubt dass ich mit Wallenberg noch in März 1955 beisammen war.

So hatte ich mir geschworen, dass ich selbst die Wahrheit über Wallenberg nachforschen werde. Die mir viele Gefahren und Reisen gekostet hatte.

Und so kann ich Ihnen Herr Minister, auch sagen warum die Sovjetunion Wallenberg nicht mehr in die Heimat lassen kann. Denn dieser Landsmann von Wallenberg war mit Wallenberg in der Lubjanka (Moskau) beisammen es war im Jahr 1952, dieses hatte mir Wallenberg selbst erzählt. Und dieser Schwede lebt heute noch in Schweden. Aber mir war der Name nicht bekannt, aber heute ich es mir bekannt.

Mit der schwedische Regierung hätte ich die Wahrheit schon früher erreichen können - aber die schwedische Regierung "glaubt mir nichts."

Jetzt kann ich der schwedischen Regierung die Wahrheit über Wallenberg bestätigen durch Wallenberg Landsmann der mit ihm in der Lubjanka 1952 beisammen war, der heute noch in Schweden lebt. Und mir sein Name auch bekannt ist heute.

Es liegt der Schwedischen Regierung frei ob es sie durch Zeitung lesen wollen oder durch mich Persönlich.

Hochachtungsvoll

u/ Otto Schöggel

28/8-67

Förtrolig.

af Udenbørst Danmarks, RPS
Eg. 7/7

Hfr

Just - sakl. informationer muntligt

denna P.M. 25/8

Hfr

P.M.

ang. samtal med revisor Mikály Rideg, Malmö, den 21 augusti 1967

Den 15 augusti 1967 publicerade Sydsvenska Dagbladet under rubriken "Nytt vittnesmål om Wallenberg: 'I livet hösten 1947'" en intervju med en icke namngiven ungersk medborgare. Enligt intervjun skulle ungraren dels av medfångar ha erfarit att R. Wallenberg 1945 skulle ha arbetat vid en traktorfabrik i Wladimir dels ha sett Wallenberg bakom stängslet till en barack för politiska fångar i Monastirka-lägre nära Gorkij någon gång 1946 eller 1947.

Vid telefonsamtal med artikelförfattaren, fru Linuson, den 16 augusti hemställde jag att få träffa ungraren för ett samtal med honom. Jag underströk att tidningens uppgiftslämnare kunde vara förvissad om all den diskretion han kunde önska. Den 17 augusti meddelade fru Linuson att ungraren - revisor Mikály Rideg (Ystadvägen 30 B, Malmö S, tfn 040/83047) - vore beredd att träffa mig i Malmö förslagsvis den 21 augusti.

x

x

x

Vid vårt samtal frågade jag inledningsvis om de informationer han lämnat fru Linuson blivit korrekt refererade. Hr Rideg svarade att fru Linuson hade missförstått honom på ett par punkter.

Den karta som tidningen hade publicerat hade för det första blivit vilseledande. Tidningens karta hade givit ett intryck av att de politiska fångarna bott "vägg i vägg med krigsfångarna". Så hade emellertid inte varit fallet. De baracker som låg närmast baracken för de politiska fångarna var tomma, uppenbarligen för att försvåra kontakterna mellan de politiska fångarna och de "vanliga fångarna". - Rideg

överlämnade som lån en av honom upprättad karta; fotokopia av denna närslutes.

Enligt Sydsvenska Dagbladet skulle Rideg vidare ha förts från Wladimir/Sosdal direkt till Monastirka. I själva verket hade han emellertid, när han lämnade Wladimir-området, förts till ett fängelse i Oranki, där han vistades från den 8 juli 1946 till den 17 november 1946.

På en viktig punkt hade Rideg tyvärr själv råkat ge fru Linuson felaktiga uppgifter (och även upprepat dessa felaktiga uppgifter för professor G. von Dardel vid ett telefonsamtal den 18 augusti). Det gäller den tidrymd under vilken de politiska fångarna vistades i Monastirka. Enligt Sydsvenska Dagbladet skulle de politiska fångarna ha funnits i lägret då Rideg kom dit i november 1946. Vid vårt samtal meddelade nu Rideg att de politiska fångarna inte anlände förrän någon gång på sensvintern 1947 ("snön hade börjat röra på sig"), troligen februari eller mars 1947. Först efter sina samtal med fru Linuson och professor von Dardel hade han granskat sina anteckningar ordentligt, och då hade han märkt att han råkat lämna felaktiga uppgifter.

x x
II

Beträffande sin vistelse i Wladimir och Sosdal samt uppgiften att Wallenberg skulle ha arbetat i en traktorfabrik i Wladimir hänvisade Rideg till artikeln i Sydsvenska Dagbladet. På denna punkt sade han sig inte ha något att tillägga.

x x
x

Om sin vistelse i Monastirka och om de närmare omständigheterna kring sitt sammanträffande med Wallenberg berättade Rideg följande.

Han hade anlänt till Monastirka den 19 november 1946 och tillsammans med andra ungerska officerare inkvarterats i barack nummer 5, räknat från infarten, i den västra barackraden (jfr Ridegs skiss). Han hade arbetat som frisör och

därigenom fått en viss överblick över vilka som vistades i lägret.

Fångarna var av olika kategorier. I tre baracker i det östra barackområdet - intill inspektionsplatsen - fanns ett antal spanjorer, kommunister som flytt från Franco-Spanien. Den spanska gruppen bestod till stor del av kvinnor och barn.

En annan kategori var f.d. ungerska officerare. Under sin lägervistelse gjorde Rideg en del anteckningar. Dessa anteckningar smuglade han ut vid sin frigivning. I anteckningarna - som bifogas i fotokopia - finns följande ungerska officerare förtecknade:

Károly Szégedi, fänrik, adress före tillfångatagandet: Izsák;

Sándor Kovács, överlöjtnant, Papaderecske;

János Szántó, löjtnant, Bocskay Ut 10, Budapest;

Imre Somogyi, kapten, Károlyi Ut 19/31, Budapest;

Zoltán Csátary, löjtnant, Gyula.

Ytterligare en kategori bestod av tyska krigsfångar.

Ridegs anteckningar upptar följande namn:

Rudolf Stuckerly, senast kända adress före tillfångatagandet: Vernholzgasse 20/3, Wien XXII/147;

Franz Uteis, Peter Abelplatz 3/24, Wien XX;

Alfons Dolezal, Griss-Gasse 11/4, Salzburg;

Dr. Josef Krawiceh, Wattgasse 66, Wien XVII;

Erich Diederichs, Flemingstrasse 13, Berlin-Steglitz;

Herrmann Wiegmann, Songerstrasse 57, Vilzen, Bezirk

Bremen;

Dr. Hans Buchwaldt, Wölfersheim, Kreis Friedberg,

Oberhessen.

Ännu en kategori var den grupp av politiska fångar som kom i februari eller mars 1947. Gruppen bestod av ungefär 20 personer. Enligt uppgifter som cirkulerade runt bland de "vanliga fångarna" skulle i gruppen politiska fångar ingå tyska diplomater, en manschurisk diplomat och några japanska medborgare. De politiska fångarna hölls strängt avskilda, de åt inte i den gemensamma matsalen, fick inte bade tillsammans med andra fångar o.s.v.

De politiska fångarna fick varje dag promenera på en rastgård belägen intill deras barack. Andra fångar kunde då ibland iaktta dem, men oftast såg vakterna till att området närmast rastgården var tomt, så att ingen kontakt skulle kunna förekomma.

✓
Av en av sina landsmän - löjtnant Zoltán Csatory - fick Rideg höra att en av de politiska fångarna skulle vara Wallenberg. Rideg hade hört talas om denne redan under sin vistelse i Wladimir (jfr Sydsvenska Dagbladet). Rideg och hans kamrat hade en dag, utan att bli bortkörda av vakterna, ställt sig vid en barack som låg intill rastgården vid de politiska fångarnas barack och tittat på fångarna då de promenerade runt. Csatory hade då pekat på en av fångarna och sagt: "Det där är Wallenberg". Den av Csatory utpekade hade varit ungefär 180 till 185 cm lång ("en bit längre än jag") och blek. Enligt vad Rideg kunnat förstå hade Wallenberg inte varit mer isolerad än de andra fångarna i den för politiska interner avsedda baracken.

X

X

X

Jag frågade Rideg om han kunde tidsbestämma det tillfälle som han sålunda sett Wallenberg. Rideg svarade att det borde ha varit i april, maj eller juni 1947 - "troligen april och i varje fall inte senare än juni". I slutet av juni eller början av juli kom en delegation från Moskva för att meddela de ungerska fångarna att de skulle bli frigivna, och Rideg är alldeles säker på att han hade hört talas om och sett Wallenberg innan denna delegation kom till lägret.

X

X

X

Om anledningen till att han först nu, efter nio år i Sverige, berättat om Wallenberg uppgav Rideg följande. För det första hade han inte velat företa sig något som skulle kunna försvåra för honom att erhålla svenskt medborgarskap. Det hade nu ställts i utsikt att han skulle erhålla svenskt

medborgarskap till hösten, och därför tyckte han att pressen att tåga om upplevelserna under krig, fångenskap och det kommunistiska Ungern hade minskat. Vidare hade han tidigare måst tänka på sina minderåriga barn i Ungern. Nu vore barnen vuxna (en son på 23 år och en dotter på 19 år), och han trodde sig inte behöva frukta att den kommunistiska regimen, som nu vore liberalare än tidigare, skulle utsätta dem för repressalier.

x

x

x

Om Sosdal-, Oranki- och Monastirka-fängelserna är departementets uppgifter sparsamma.

Sosdal är nämnt i en förteckning över sovjetiska krigsfängeläger som år 1954 upprättades av Hilfsdienst für Kriegsgefangene und Vermisste i Stuttgart. Det karakteriseras i denna förteckning som "Arbeitslager, NO Moskau". Lägret är nämnt av två av departementet hörda f.d. interner, general H. Moser - som vistades i lägret samtidigt som Rideg - och f.d. polske medborgaren B. Turner. Ingen av dem har hört talas om att Wallenberg skulle ha befunnit sig i lägret.

Även Oranki-lägret är omnämnt i den nyss nämnda förteckningen. I departementets dossierer finns en utsaga av en spansk frivillig på östfronten, Teodoro Palacios, som vistades i Oranki 1944. Han hade där hört att bland fångarna skulle finnas "ett ungt danskt diplomatpar och två svenskar som skulle ha varit gifta med utlänningar".

Monastirka nämns i departementets material blott på ett registerkort med följande anteckning: "Enl. uppgift skall diplomater från Krasnogorsk vintern 1946-47 överförts först till klostret Oranki, därefter till M." Från vem denna uppgift stammar framgår inte av dossiererna över Krasnogorsk-fångarna.

Sammanfattande bedömning

Ridegs utsaga innehåller alltså uppgifter om att Wallenberg skulle ha vistats dels i Wladimir 1945 och 1946, dels i Monastirka på våren 1947.

Den första uppgiften kan omedelbart avfärdas som oriktig. Wallenberg vistades i Moskva fängelserna från månadsskiftet januari/februari 1945 till början av 1947 (troligen februari 1947). Uppgiften att Wallenberg under denna tid skulle ha arbetat på en traktorfabrik i Wladimir får alltså hänföras till den livliga ryktesfloran om honom.

Att Wallenberg någon gång på senvintern 1947 tillsammans med ett tjugutal andra politiska fångar skulle ha förts till en barack i ett fångläger i Monastirka verkar heller inte omedelbart övertygande. Vi vet att Wallenberg lämnade Lofortovskaja i början av 1947, troligen februari, men vi vet inte vart han fördes. (Enligt den ryska dödsattesten bör han ha förts till Butirka.) Oberoende av vart han förts måste det antagas att han placerats i den strängaste isolering. Det fängelse som vi bör söka som Wallenbergs troliga uppehållsort efter hans vistelse i Lefortovskaja bör alltså ha följande kännetecken: ensamceller, isolering av fångarna, avsaknad av möjlighet till knacknings- och andra kommunikationer, d.v.s. vad som på tyska kallas "Schweigelager". Baracken för de politiska fångarna i Monastirka passar inte in i denna beskrivning. Det är t.ex. föga troligt att Wallenberg, som de sovjetiska myndigheterna alltså bör ha försökt avskärma från omvärlden, skulle ha tillåtits att dagligen promenera inför andra fångar som inom kort skulle repatrieras. - Professor Guy von Dardel, som själv talat med Rideg och vilken jag informerat om mitt samtal med Rideg, har sagt sig instämma i denna bedömning.

Trots detta bör Ridegs uppgifter kontrolleras på sedvanligt sätt, något som också fru M. von Dardel (som jag informerat om mitt samtal med Rideg) och professor G. von Dardel hemställt om. Av visst intresse är i detta sammanhang naturligtvis den tidigare nämnda uppgiften att en diplomatgrupp på våren 1947 skulle ha förts från Krasnogorsk via Oranki till just Monastirka. Följande åtgärder bör vidtas:

1) De av Rideg nämnda tyska och österrikiska krigsfångarna finns inte förtecknade på departementets kortregister. De bör efterforskas genom Suchdienst resp. de österrikiska myndigheterna. De som kan anträffas utfrågas.

2) De österrikiska myndigheterna tillfrågas om någon av de av Rideg nämnda ungerska officerarna flytt från Ungern. Om så skett efterforskas och utfrågas vederbörande enligt sedvanlig rutin. (Ingen av dem finns registrerad i våra dossierer.)

3) Suchdienst tillfrågas om diplomattransporten våren 1947 från Krasnogorsk till Monastirka.

4) Originalen till Ridegs anteckningar från fångenskapen tillställs Statens Kriminaltekniska Anstalt för analys (bestämning av papperets och bläckskriftens ålder o.s.v.).

Stockholm den 23 augusti 1967.

Leif Leifland
Leif Leifland

P.S. 4/9.

Rideg ringt och sagt ju D genom beslut 25/8 avslagit hans ansökan om svenskt medborgarskap. Vore anledningen här till intervjun i Sydsvenska Dagbladet? Sagt R detta ryktes inledandet av ju D i haft kännedom om att han i artikeln nämnda ungern var R.

Expeditionschefen Stangenberg, ju D, vid telefonat bekräftar artikeln "inte har det minsta att göra med vårt beslut som grundar sig ju helt andra faktorer".

Borgerschefen Danielsson, RPS, meddelar att R. svarat med underhållsbidrag till utomlands-
släppliga barn. En ungersk ungern i Malmö sagt R PS att R:s mynigheter för tas med en viss reservation. R. hade haft värt finna sig tillfreds och bl.a. tyckt att han inte fått anställningar som svarat mot hans kvalifikationer.

Lfu

ARKIVEXEMPLAR

Stockholm den 28 augusti 1967.

Förtroligt

Nr		Antal bil
Ink dnr		
Avd	Grupp	Mål

Broder,

Du såg kanske i Sydsvenska Dagbladet den 15 augusti att en i Malmö bosatt ungrare lagt fram nya uppgifter om Wallenberg. Denne skulle på våren 1947 ha vistats i Monastirka-fängelset i närheten av Gorky.

Enligt vad vederbörande sagt mig skulle bl.a. en rad tyskar ha vistats i samma läger under denna tid. Skulle Du omgående vilja fråga Suchdienst om deras nuvarande adresser - om de frigivits och fortfarande är i livet. Det gäller (med reservation för ev. skrivfel):

Erich Diederichs, senast kända adress före tillfångatagandet: Flemingstrasse 13, Berlin-Steglitz

Herrmann Wiegmann, Songerstrasse (?) 57, Vilzen, Bezirk Bremen

Dr Hans Buchwaldt, Wölfersheim, Kreis Friedberg, Oberhessen.

Skulle Du också vilja fråga Suchdienst om man har uppgifter om några andra tyskar som vistades i Monastirka vid den aktuella tidpunkten? Vet man något om en transport med politiska fångar som skulle ha förts dit från Krasnogorsk någon gång på senvintern eller förvåren 1947?

ambassadsekreteraren Sjöström

Sjöstöm postexp

Avsant med

Leif Leifland

Avsändn datum

Sign

☒ sv kurir☐ utl kurir☐ luftpost☐ vanlig post

4/9

Lfd

ARKIVEXEMPLAR

Stockholm den 28 augusti 1967.

Förtroligt

Nr	Antal bil	
Ink dnr		
Avd	Grupp	Mål

Broder,

Du har kanske i de svenska tidningarna sett att ett nytt vittne trätt fram i Wallenberg-ärendet. Det är en i Malmö bosatt ungrare som uppgett att han på våren 1947 skulle ha sett Wallenberg i Monastirka-fängelset nära Gorki.

Enligt vad vederbörande sagt mig skulle bl.a. en rad österrikare ha vistats i samma läger vid denna tid. Skulle Du vilja fråga de österrikiska myndigheterna om dessa krigsfångars nuvarande adresser - om de frigivits och ännu är i livet. Det gäller (med reservation för ev. skrivfel):

Rudolf Stuckerly, senast kända adress före tillfångatagandet: Vernholzgasse (?) 20/3, Wien XXII/147

Franz Uteis, Pater Abelpplatz 3/24, Wien XX

Alfons Dolezal, Griss-Gasse 11/4, Salzburg

Dr. Josef Kragicek (?), Wattgasse (Waldgasse?) 66, Wien XVII.

Skulle Du också vilja fråga vederbörande myndigheter om de i sina register över ungerska flyktingar kan återfinna någon eller några av följande ungrare, samtliga f.d. officerare och Monastirka-fångar:

Károly Szegedi, fänrik, adress före tillfångatagandet: Izsák

Janós Szántó, löjtnant, Bocskay Ut 10, Budapest

Förste ambassadsekreteraren Norström,

W i e n.

Ifyller av postexp

Avsändt med

☒ sv kurir☐ utl kurir☐ luftpost☐ vanlig post

Avsändn datum

Sign

4/9

Hed

Sandor Kovács, överlöjtnant, Papaderecske

Imre Somogyi, kapten, Károlyi Ut 19/31, Budapest

Zoltan Csátary, löjtnant, Gyula

Leif Leifland

ARKIVEXEMPLAR

Stockholm den 28 augusti 1967.

Förtroligt

Nr	Antal bil	
Ink dnr		
Avd	Grupp	Mål

Broder,

I enlighet med vår överenskommelse bad jag vårt nya Wallenberg-vittne i Malmö, revisor Mikály Rideg (Ystadvägen 30 B, Malmö S, tfn 040/85047) att få låna de anteckningar som han skulle ha gjort under sin fångenskap i Sovjet. Rideg hade intet att invända.

Jag närsluter anteckningarna jämte en av honom i Sverige ritad karta över Monastirka-lägre. (Kartan låg till grund för Sydsvenskans skiss, vilken dock enligt Rideg är felaktig på ett par punkter.) Vore tacksam om Du enligt vår överenskommelse kunde sända anteckningarna till Statens Kriminaltekniska Anstalt för analys. Du kanske samtidigt kan be dem att göra läsliga fotokopior - gärna förstorade - så att vi har tillgång till texten i våra arkiv. Jag har lovat Rideg att snarast återställa handlingarna till honom.

Du skall så småningom få ett exemplar av min promemoria om samtalet med Rideg. Jag har emellertid redan nu bett ambassaderna i Bonn och Berlin att undersöka om några av de tyskar och österrikare, som enligt anteckningarna skulle ha vistats i Monastirka samtidigt med Rideg, kan spåras.

Enligt vårt telefonsamtal har jag informerat professor G. von Dardel om mitt samtal med Rideg.

Leif Leifland

Byråchefen Otto Danielsson

Rikspolisstyrelsen,

S t o c k h o l m

Avsänd med

☐ sv kurir☐ utl kurir☐ luftpost☒ vanlig post

Avsändn datum

Sign

7/9

Leif

KUNGL.

SVENSKA AMBASSADEN

Rom den 28 augusti 1967

P 2

Romeo Moschetti

ffed

102

Ink.	30/8	19 67
Avd.	Gr.	Mål
P	2	Eu I

ja

Broder,

Med anledning av Din förfrågan häromdagen kan jag meddela att konsulatstjänstemannen Romeo Moschetti fortfarande tjänstgör vid italienska generalkonsulatet i Hamburg. Han lär enligt utrikesministeriet skola stanna där ytterligare ett halvt till ett år.

Ringtågsmä
Peder Hammar skjöld

Peder Hammar skjöld

Departementssekreterare Leifland,
S t o c k h o l m

KUNGL UTRIKESDEPARTEMENTET

EN CLAIR-TELEGRAM

Ärende

W-berg

Datum

4.9.1957

Dnr

454 ✓

Avd

P

Grupp

2

Mål

Eu¹

Adress

Svensk
LONDON

Text

454

Aminoff från Leifland. Tacksam erhålla ett exemplar boken NÖKA SZOVJET BÖRTÖNEBE, författad av OLGA FENYES-THOTH. Boken torde kunna erhållas förlaget ARANYINE, 81 Fulham Park Gardens, London SW 6. Om en översättning tyska, engelska eller franska finnes, är det naturligtvis ännu bättre.

Cabinet

Oliver Ledermüller
Parkstrasse 35
MUNCHEN 8

Ifylles av telegramexpeditören		
Avsändt den	Klockan	Sign
4.9.	19.15	LS

ARKIVEXEMPLAR

Stockholm den 4 september 1967

Förtrolig

1 bil.

ang

Nr	Antal bil	
Ink dnr		
Avd	Grupp	Mål

Broder,

./.

Som Du finner av i fotokopia närslutna promemoria från Rikspolisstyrelsen har en f.d. ungersk medborgare vid namn Laszlo Engelsz vid ett besök i Budapest fått vissa uppgifter om R. Wallenberg. Uppgiftslämnaren sade sig heta János Feher och skulle ha arbetat under Wallenberg i Budapest.

Vi är, som Du förstår, angelägna att få upplysningar om Feher. På den lapp som han lämnat Engelsz står bl.a. Ekmarks namn. Skulle Du vilja kontakta Ekmark, som väl nu är bosatt i Zürich, och fråga om han kan komma ihåg en medarbetare från Budapest-tiden vid namn Feher? Alla de uppgifter Ekmark kan erinra sig är givetvis av intresse för oss.

Leif Leifland

Förste ambassadsekreteraren Holmquist,

B e r n.

Ifylles av postexp

Avsant med

☐ sv kurir☐ utl kurir☐ luftpost☐ vanlig post

Avsändn! datum

Sign

4/9-67

P

RIKSPOLISSTYRELSEN

Säkerhetsavdelningen

Fack, Stockholm 8

Tel. lokalsamtal 54 00 00 vx

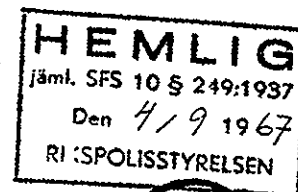
rikssamtal 08/54 04 80 vx

Stockholm

D.nr HD 2352/67

4.9.1967

avg.
Lpm 7 Bonn 5/9-67

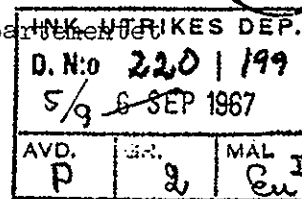
Lef

Herr Departementssekreterare

Leif Leifland

Kungl Utrikesdepartementet

Stockholm 16

I enlighet med vår telefonöverenskommelse sänder jag Dig en avskrift av skrivelse som upprättats av vår avdelning i Eskilstuna över samtal med Mihaly Szekely. Beträffande den i skrivelsen omnämnda boken "Nök a Szovjet Börtönebe" upprepar jag den adress från vilken Szekely rekvirerat boken. Den är Aranyine, 81 Fulham Park, Gardens, London S W 6.

Den gode Philipp har genom mig underrättats om boken, och han kommer eventuellt att själv skaffa sig ett exemplar. Uppgift om troligt förlag och om Londonadressen har han fått av mig.

Otto Danielsson
Otto Danielsson

DE, fokra Viktor Persson

Tel. AS-DE 23.8.67

Sv.skr. DE-AS 30.8.67

Ungerska boken "Kvinnor i Sovjetfängelser" lär innehålla uppgifter om Raoul Wallenberg.

*Överlämnas till dep. Sekr. Leif Leiffert
Kungl. Utrikesdepartementet för vidare
Stockholm S. 4.9.1967
Gunnar*

Ackerman, Istvan, f. 231112,
ungersk medb.

30.8.67

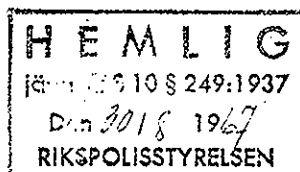
DE

23.8.67 AS

97/67

ASS.

Utf. i 3 ex om 1 blad. Ex nr 1 och 2 till AS
Ex nr 3 hos DE

Den 29.8.1967 sammanträffade fokra Viktor Persson med svenske, f.d. ungerske medborgaren Mihaly Szekely, f.d. 30.3.1921, boende Regeringsvägen 8 C, Nyköping.

Under samtalet med Szekely framhöll denne att hans uppgifter borde behandlas med varsamhet, enär han hade kvar många anhöriga i Ungern.

Szekely berättade följande:

Han hade före år 1964 kontakt med ungerske medborgaren Istvan Kovarczy (f.d. 30.4.1919). Kovarczy lär bo i Södertälje. Hos Kovarczy hade Szekely sett den ungerska boken "NÖK A SZOVJET BÖRÖNEBE" ("Kvinnor i sovjetfängelser") författad av Olga Fenyos Thoth, vilken avlidit i USA år 1964. Boken var troligen utgiven av förlaget Oliver Ledermüller, Parkstrasse 35, München 8, Västtyskland.

Szekely köpte en liknande bok och konstaterade att ett kapitel handlade om Raoul Wallenberg och beskrev hans arrestering, namngav förhørsledare och behandlade Wallenbergs fängelsetid och vistelse i Lubljankafängelset. Om boken även innehöll uppgifter om Wallenberg beträffande tiden efter Lubljanka kunde Szekely inte minnas.

Författarinnan hade blivit gripen av ryssarna ungefär samtidigt som Wallenberg.

Szekely hade inte boken kvar enär hans hustru under 1966 lånat ut boken över en dag till svenske f.d. ungerske medborgaren Josef Marton, f.d. 17.1.1927, vilken då var boende Morkullegatan 14, Västerås. Marton hade icke återlämnat boken men Szekely hade sannolikt under hösten 1966 i flera nummer av tidningen Fib-Aktuellt läs artiklar med Marton som angiven författare. Artiklarna berättade om Martons upplevelser i ryska fängelser och föreföll Szekely vara helt tagna ur boken "Kvinnor i sovjetfängelser".

Szekely skulle nu försöka att få tag på Marton och återkräva sin bok.

- - -

Betr. Ackermans uppgifter om Wallenberg.

Hos familjen Tibor Allo, Marmorbyn, Katrineholm, hade Szekely träffat Ackerman 3-4 gånger. Ackerman hade därvid berättat att han varit SS-major men Szekely hade inte fönnit Ackermans uppgifter trovärdiga dels beroende på Ackermans ålder vid krigsslutet och dels på att ryska myndigheterna knappast skulle ha frigivit honom därest han varit SS-major. I övrigt kunde Szekely inte uttala sig om Ackermans trovärdighet.

Szekely hade till familjen Allo utlånat boken "Kvinnor i Sovjetfängelser". Han antog att Ackerman där också fått läsa boken.

Szekely hade aldrig före Ackermans framträdande i press och TV under augusti 1967 hört något om att denne skulle veta något om Wallenbergs öde.

Vid Ackermans framträdande fick Szekely den bestämda uppfattningen att Ackermans uppgifter om Wallenberg voro inspirerade av boken "Kvinnor i Sovjetfängelser". Han fann Ackermans uppgifter helt stämma med vad han kunde minnas från boken.

- - -

Sannolikt onsdagen den 23.8.1967 hade Szekely fått telefon från en man som uppgav sig heta Rudolf Philip och bo Grevturegatan 8 B, Stockholm. Mannen uppgav sig vara representant för familjen Wallenberg och sade att han av Ackerman fått veta att Szekely hade en bok med uppgifter om Raoul Wallenbergs fångenskap. Han ville ha boken.

Mannen talade dålig svenska och var aggressiv och då Szekely ej var i besittning av sin bok slutade samtalet utan någon överenskommelse.

Eskilstuna den 30 augusti 1967.

Viktor Persson
(Viktor Persson)
fkra

Ex till Danneberg o. Vinge, RPS, 6/9

579-67

Kontroll

P.M.

snr. uppgifter lämnade av Lászlo Engelsz

Det vore naturligtvis av intresse att få kontakt med J. Feher som lämnat Engelsz upplysningar om R. Wallenberg. Jag finner det särskilt intressant att Feher sagt att "Wallenberg i januari eller februari 1945 kolliderade med en rysk bil i Budapest, varvid dock icke någon personskada uppstod". Samma uppgift har nämligen lämnats av en av dem som medföljde i Wallenbergs bil, den ungerske medborgaren Lászlo Petö, vilket kan tyda på att Feher har upplysningar av värde att lämna. De närmare omständigheterna kring fängslandet av Wallenberg har ju aldrig exakt klarlagts men är givetvis av stort intresse - inte minst mot bakgrunden av Gabors vittnesmål 1965.

För att om möjligt få en viss belysning av Fehers uppgifter kommer departementet att hemställa om kommentarer av två tjänstemän vid Budapest-beskickningen 1944 och 1945, konsul Ekmark och attachén Berg, båda nämnda av Feher i det skriftliga meddelandet till Engelsz.

Däremot syns det uteslutet att få direkt kontakt med ungraren som uppenbarligen står under poliskontroll.

Stockholm den 5 september 1967.

Leif Leifvång

882

KUNGL UTRIKESDEPARTEMENTET

EN CLAIR-TELEGRAM

Ärende

W-berg

Datum

5.9.57

Dnr

448V

Avd

P

Grupp

2

Mål

Eu¹

Adress

Svensk
BOKN

Text

448

Hfd

✓ Sjöström från Leifland. Tacksam snarast ett exemplar av boken
MOK A SZOVJET BÖRTÖNEBE, författare OLGA FENYES TOTH, förlag Oliver
Leder Müller, Parkstrasse 35, München 8. Om boken finns tysk, engelsk
eller fransk översättning är det naturligtvis än bättre.

Cabinet

Ifylles av telegraphexpeditörerna

Avsänd den

Klockan

Sign

ARKIVEXEMPLAR

Stockholm den 5 september 1967

Förtrolig

1 bil.

Nr	Antal bil	
Ink dnr		
Avd	Grupp	Mål

Broder,

Som Du finner av i fotokopia närslutna promemoria från Rikspolisstyrelsen har en f.d. ungersk medborgare vid namn Laszlo Engelsz vid ett besök i Budapest fått vissa uppgifter om R. Wallenberg. Uppgiftslämnaren sade sig heta János Feher och skulle ha arbetat under Wallenberg i Budapest.

Vi är, som Du förstår, angelägna att få upplysningar om Feher. På den lapp som han lämnat Engelsz står bl.a. Bergs namn. Skulle Du vilja kontakta Berg, som väl nu är bosatt i Milano, och fråga om han kan komma ihåg en medarbetare från Budapest-tiden vid namn Feher? Alla de uppgifter Berg kan erinra sig är givetvis av intresse för oss.

Leif Leifland

Generalkonsuln, Friherre Ramel,
M i l a n o.

Ifylles av postexp

Avsändt med

☐ sv kurir☐ utl kurir☐ luftpost☐ vanlig post

Avsändn datum

Sign

5/9

fful

ARKIVEXEMPLAR

Stockholm den 5 september 1967.

ang

Nr	Antal bil	
Ink dnr		
Avd	Grupp	Mål

21/9. Bete Danielsson, R PS, informerad *Lf*

Kära Maj,

I anslutning till gårdagens telefonsamtal vill jag bekräfta att - enligt vad som uppgivits av expeditionschefen i justitiedepartementet, fru Stangenberg - beslutet att avslå Malmö-vittnets ansökan om svenskt medborgarskap grundat sig på helt andra orsaker än artikeln i Sydsvenskan. Som jag förmodade vid vårt telefonsamtal visste justitiedepartementet inte om att det var vederbörande som avsågs i Sydsvenskan. Vederbörandes vandel under vistelsen i Sverige har inte varit så god, och det är detta som ligger bakom det negativa beslutet.

Leif Leifland

Fru Maj von Dardel,

D j u r s h o l m .

Dep U 326. 1966 S. 30000 ex

Ifyller av postexp

Avsändt med

☐ sv kurir

☐ utl kurir

☐ luftpost

☒ vanlig post

Avsändn datum

Sign

5/9

Lf

Press

12.9.67 Enclairtelg.tit.

89-62

ORIGINAL TELEGRAM
FOR PAR. ENCL. A. 10
1000 000

Pt

CABINET STHLM
SVENSK WA DF GA

66: A 204
P 2 Eu I

ja
SVENSK WADEN - 8.9.67

LL

M Lym Warszawa 8/9

CBINET STOCKHOLM

204. FOER LEIFLAND.

TELEFONSAMTAL SJAETTE SEPTEMBER AABEROPAS. ENKELRUM BAD ORDNAT
HOTEL EUROPEJSKI WARSZAWA SEXTONDE - NITTONDE SEPTEMBER. BENAEGET
ANGE FARDMEDEL ANKOMSSTTID SAA ATT VI KAN MOETA. VAEKKOMMEN.
KRONVALL

Vj
SVENSK WA KL. 16.15

KUNGL UTRIKESDEPARTEMENTET

EN CLAIR-TELEGRAM

Ärende Wulfs Wallenberg-bok Ög	Datum 11/8 1967		Dnr 103 ✓
	Avd P	Grupp 2	Mål Eu I

Adress

Svensk Berlin

Text

103

För Engfeldt från Pressbyrån. Re Wulfs Wallenberg-bok

Enligt samtal Bakklund-Sundfeldt Wulf uttryckt önskemål flera bilder.

Då det med tanke på familjens känslighet icke torde vara lämpligt UD engagerar sig ytterligare i urval bilder, vore det bäst om Wulf kontaktade svenska bildbyråer direkt med precisering av önskemål.

Följande bildbyråer torde vara att rekommendera:

Pressens Bild, Rålambsvägen 17, Stockholm K

AB Reportagebild, Vattugatan 12, Stockholm C

Text & Bilder AB, Upplandsgatan 7, Stockholm C

Svenskt Pressfoto AB, Rålambsvägen 7, Stockholm K

cabinet

Ifylles av telegramexpeditören		
Avsändt den 11.9	Klockan 10.35	Sign 41

✓
SOLVEIG BÖHN
SLÄTTERVÄGEN 9 A
LUND. 046/ 143816

129-62

Lfd

Lund den 11/9 1967

21/9. Bdr Danielsson informerad Lfd

Departementssekreterare
Leif Leifland
Utrikesdepartementet
Stockholm.

Som jag lovade Er, när vi talades vid telefonledes, har jag låtit göra en fotostatkopiering av Otto Schöggls brev av den 8/8, vilket nu bifogas.

Sedan jag skrev ett meddelande till Schöggel var jag hänvisade honom att i förhoppning direkt ta kontakt med Utrikesdepartementet när det gäller fallet Wallenberg, har jag inte hört något från honom.

Högaktningsfullt

Solveig Böhn

Solveig Böhn

Weilheim, d. 8. 8. 1967.

Otto Schöggel
812. Weilheim / Obb.
Hoozstr. 808 a
Westdeutschland.

Schweig Böhm
Höfle / Varnome

Ihren Brief vom 4. 8. d. J. habe ich gestern
mit bestem dank erhalten.

Ich möchte mich herzlich bedanken für die Karte
die Sie für mich gemacht haben.

Bitte erzählen Sie im Advokat von Fern. Wallenberg
von mein Tatsachenbericht und er soll mich
schreiben.

Mein Buch (Tatsachenbericht) hatte ich nicht
Photographieren, aber man kann es lesen
wenn ich dabei bin, wenn es das Ministerium
für auswärtige Angelegenheiten in Stockholm
haben will.

Das Ministerium kann mich doch einladen
nach Stockholm?

Ich habe auch von der schwedischen Zeitung
vor drei Tage eine Nachricht bekommen.

"Expressen" bei dieser Zeitung ist ein neuer
Chef, denn der letzte Chef von der Zeitung

würde Senator der Stadt Stockholm, "Hallerby"
der meine Chef ist Alle Pärini.

Bitte sprechen Sie mit dem Ministerium in
Stockholm, Sie sollen mich einladen nach
Stockholm aber bald, denn mich in Stockholm
kann ich es beweisen, dass Wallenberg nicht
im Jahre 1949 gestorben ist, denn ein Leuge
lebt in Stockholm, der es beweisen kann.

Es würde für das Ministerium nicht gut
sein, wenn das Volk es von der Zeitung bekannt
wird.

Minister wird ich bald auf Ihre
Antwort.

Denn ich schreibe auch bald, der
Schwedischen Zeitung "Expressen".

mit viele Grüße

Otto Thygge

KUNGL.
SVENSKA AMBASSADEN
I
LONDON

ins. Nök A Szovjet
Börtönében

tel. 454 U 4.9.67

Nr. 819

I 10

1 bil.

u.s.o.

INK. UTRIKES DEP.		
D. N:o 38 1819		
1 4 SEP 1967		
AVD, P	GR, 2	INB, Eu

Bil. hos dfl

Övertämnad hos Göta Danielsson,

RPS, 21/9

Ljus

Ambassaden i London får härmed under återopande av
ovanciterade telegram insända boken "Nök A Szovjet Börtönében".
Kostnaderna, £0-14-0, kommer att redovisas med debetbesked.

London den 11 september 1967.

Till Utrikesdepartementet.

KUNGL
SVENSKA AMBASSADEN
Raoul Wallenberg

14/9
Bern den 12 september 1967

R 18

Förtroligt

INK UD		
Dnr		
	/	19

ifd

21/9 Inkommet från Danielson, RPS/14/9

Broder,

Med anledning av Ditt handbrev den 4 innevarande september besökte jag idag generalkonsul Ekmark i Zürich. Denne kunde emellertid icke erinra sig János Feher. Vi kom därför överens om att Ekmark skulle gå genom de anteckningar som han fortfarande bevarade från den dramatiska tiden i Budapest i andra världskrigets slutskede. Han skulle därefter återkomma.

Ekmarks omedelbara reaktion var, att Feher kunde ha varit knuten till legationen och i så fall vore det i första hand Per Anger, som hade haft med honom att göra. Om Du icke redan talat med Anger, kunde Du kanske även undersöka det spåret.

*Med vänliga hälsningar,
Din vän
Bengt Holmquist*

Bengt Holmquist

Departementssekreteraren L. Leifland,
Utrikesdepartementet

KUNGL.
SVENSKA BESKICKNINGEN

gata i Västberlin erhåller
namnet "Wallenbergstrasse"
efter Raoul Wallenberg

Berlin den 12 september 1967.

Nr 203

2 bil. ✓

R 18

Leifland/kh.
20.9.67
a. + foton t:
öv-dir.von Dardel,
Djursholm.
exp.20.9. /kh.

INK. UTRIKES DEP.		
D. No 131203		
12 SEP 1967		
AVD:	SR:	MM:
3	+	AA

p 2 ben- 2

Till Utrikesdepartementet.

Härmed får jag meddela, att en gata i stadsdelen Wilmersdorf i Västberlin den 1 september 1967 erhöill namnet "Wallenbergstrasse" efter Raoul Wallenberg. I namngivningsfrågan har Bezirksbürgermeister Schmidt i Wilmersdorf på generalkonsulatets inrådan varit i kontakt med Raoul Wallenbergs familj. I det brev Raoul Wallenbergs styvfar överdirektör Fredrik von Dardel i ärendet skrivit till Schmidt och ur vilket vissa partier upplästes av Schmidt vid namngivningsceremonien, framhölls att ett villkor från familjens sida ifråga om namngivningen vore, att denna icke skedde postumt. Så har heller ej skett. Generalkonsulatet representerades vid ceremonien i min frånvaro för semester av vicekonsul Engfeldt.

./.

./.

Pressmaterial om namngivningen närslutes. Likaså närslutes ett antal fotografier från ceremonien vilka ställts till förfogande av Bezirksamt Wilmersdorf. Schmidt har direkt sänt det lokala pressmaterialet till Raoul Wallenbergs familj. I skrivelse till generalkonsulatet den 5 september 1967 har Schmidt uttryckt önskemål att eventuella pressklipp ur svenska tidningar angående namngivningen tillställas honom.

Sven Backlund

YIAA

Bil. III GK. Berlin

skr. nr. 203 den 12. 9. 67

Die »Mindener Straße« in Berlin gibt es schon

Berliner Probleme um Straßennamen / Die Schwierigkeiten mit dem bisherigen „Kaiserdamm“

Umbenennungen von stark bewohnten Straßen sind nicht nur in einer Großstadt problematisch, sie sind es sicher auch in jeder anderen Stadt oder Gemeinde. Die davon betroffenen Anwohner, Geschäftsleute und Unternehmen schätzen es gar nicht, die Brief- und Geschäftsbogen oder Visitenkarten ändern oder neu drucken lassen zu müssen. Daß eine gut gemeinte Tat zum Ärgernis werden kann, hat der Bezirk Charlottenburg kürzlich erfahren müssen.

Um die Verdienste, die Konrad Adenauer sich für Deutschland erwarb, in geeigneter Weise zu würdigen und das Andenken an ihn wachzuhalten, wurde eine repräsentative Straße nach ihm benannt. Der bisherige „Kaiserdamm“, für jeden Berliner ein Begriff, trägt seit einigen Monaten seinen Namen. Dies war der erklärte Wille des Bezirksamtes, nicht aber der der vielen Tausend Anwohner. Sie sind mit dieser Änderung gar nicht einverstanden, auch heute noch nicht. Nachdem Proteste erfolglos blieben, haben sie sich nunmehr zu einer Schutzgemeinschaft zur Erhaltung des Namens „Kaiserdamm“ zusammengeschlossen und hoffen, doch noch zum Ziele zu kommen. Ob, sie es erreichen, bleibt abzuwarten. Noch steht die Partie unentschieden.

Verwirrende Überschneidungen

Ein Blick in die Geschichte dieser größten deutschen Stadt, der Hauptstadt Deutschlands, zeigt, daß es durchaus notwendig ist, Straßen umzubenennen. Die einheitliche Gemeinde Berlin entstand im Jahre 1920 aus acht Großstädten, wozu auch Wilmersdorf gehörte, 59 Landgemeinden und 27 Gutsbezirken. Eine stattliche Zahl von bis dahin selbständigen Gemeinwesen.

Fast jedes hatte eine „Berliner Straße“, eine „Bismarckstraße“ oder eine „Kaiserstraße“, um nur einige herauszugreifen. Diese Vielzahl gleicher Straßennamen verwirrte, machte Post-sachen zu Irrläufern und verursachte Ärger bei auswärtigen Besuchern, weil sie oftmals nicht wußten, welche Straße wohl gemeint war. Im Laufe der zurückliegenden Jahrzehnte erhielten viele Straßen, die mehrfach vorkamen, andere Bezeichnungen. Nur die jeweils bedeutenderen behielt ihren ursprünglichen Namen.

Volksgürtel wird „zerstückelt“

In Wilmersdorf ergab sich jetzt ebenfalls die Notwendigkeit zu Umbenennungen. Der mitten durch den Bezirk führende grüne Gürtel „Am Volkspark“ ist so ausgedehnt, daß Besucher der Anwohner oder Belieferer der Geschäfte und Unternehmen oft lange Wege zurücklegen müssen, um an ihr Ziel zu gelangen. Bezirksverordnetenversammlung und Bezirksamt haben sich lange Zeit mit diesem Problem beschäftigt. Nach sorgfältiger Prüfung, gewissenhaftem Abwägen des Für und Wider und Würdigung aller Umstände in eingehenden Beratungen kamen die bezirklichen Organe zu dem Ergebnis, daß Abschnitte des Grüngürtels „Am Volkspark“ andere Bezeichnungen erhalten sollten.

Ärgernisse, ähnlich wie in Charlottenburg, wird es nicht geben, auch keine Protestaktionen. Von der Umbenennung werden erfreulicherweise nur wenige Anwohner betroffen. Der am stärksten bevölkerte Südteil „Am Volkspark“ behält seine Bezeichnung. Man muß wissen, daß der Volkspark keinesfalls die Bedeutung einer größeren Anliegerstraße hat. Dort stehen nur verhältnismäßig wenige Häuser. Da aber die beiden Straßen im Norden und Süden einen lang ausgedehnten Park mit Hügeln und Sportplätzen einschließen, ist die gesamte Anlage bei fast jedem Wetter oft besucht, viele Tausende jüngerer und älterer Menschen bevölkern sie besonders an den Wochenenden.

Eine Apeldoornse Straße

Es lag daher nahe, einen Abschnitt nach unserer Partnerstadt Apeldoorn zu benennen. Bereits seit 1959 bestehen freundschaftliche Beziehungen zu dieser reizenden Tulpenstadt in den Niederlanden. Im Laufe der nun bald neunjährigen Partnerschaft sind sich schon ungezählte Bürger begegnet, und die Zahl wächst von Jahr zu Jahr. Dieser sich ständig vertiefenden Freundschaft mit dieser interessanten Stadt und ihren aufgeschlossenen Bürgern sichtbaren Ausdruck zu verleihen, war den gewählten Vertretern der Bürgerschaft ein ernsthaftes Anliegen. Die notwendig gewordene Umbenennung eines Abschnitts des Volksparks bot sich hierfür an. Mit dem 1. September 1967 wird es also in Wilmersdorf eine „Apeldoornse Straße“ geben. Ein Mitglied des Rates und der niederländische Generalkonsul werden an der feierlichen Namensgebung teilnehmen.

Zur gleichen Zeit wird ein weiterer Abschnitt nach dem schwedischen Diplomaten Raoul Wallenberg benannt werden. Mit dieser Namensgebung sollen die Verdienste dieses Mannes gewürdigt und das Andenken an ihn wachgehalten werden:

250 000 Menschen gerettet

Als nach dem Einmarsch der deutschen Truppen in Budapest im Jahre 1944 die Vernichtungsmaßnahmen gegen die jüdischen Bürger im großen Stil einsetzten, versuchten die Vereinigten Staaten und Schweden gemeinsam, die lebensbedrohten Menschen zu retten. Mit amerikanischen Geldmitteln versehen, ging Wallenberg als Legationsrat an die schwedische Gesandtschaft in Budapest, von wo aus er seine Aktion zur Rettung der 250 000 noch lebenden Juden startete. Durch die Ausstellung schwedischer Schutzpässe bewahrte er Zehntausende vor dem ihnen drohenden Schicksal. Der Umsicht und dem kaltblütigen Mut dieses Mannes haben sie ihr Leben zu verdanken.

Raoul Wallenberg ist seit dem 17. Januar 1945 in der Sowjetunion verschwunden und wurde vom Kreml für tot erklärt. Nach verschiedenen Zeugenaussagen soll er sich aber noch immer in einem sowjetischen Gefängnis befinden. Aus diesem Grunde erfolgt die Ehrung durch den Bezirk Wilmersdorf nicht posthum. Die Straße mit seinem Namen wird allezeit die Erinnerung an sein humanitäres Wirken wachhalten.

Gern hätte ich nun noch berichtet, daß es künftig auch eine „Mindener Straße“ in Wilmersdorf geben wird. Diese Freude kann ich weder Ihnen noch uns selbst bereiten. Jene Straße gibt es nämlich schon. Allerdings liegt sie in Charlottenburg. Schade! Wäre man auf den Gedanken gekommen, eben diese Straße umzubenennen, wie weiter oben berichtet, ja, dann! So aber wird es uns in Wilmersdorf kaum jemals möglich sein, unseren Freundschaftsbeziehungen zu dieser von uns allen so sehr geschätzten Stadt mit ihren freundlichen, hilfsbereiten und liebenswerten Menschen sichtbaren Ausdruck zu verleihen. Daß es hier die „Mindener Straße“ überhaupt gibt, stimmt uns gewiß ein wenig freundlicher. Aber: gäbe es sie noch nicht, hätten wir sie in Wilmersdorf aus der Taufe heben können! Verstehen Sie, daß ich untröstlich bin?

Gerhard Schmidt
Bezirksbürgermeister
Berlin-Wilmersdorf

Künftig sollen neue Namen die Orientierung erleichtern

Grünzug Am Volkspark erhält zum Teil andere Bezeichnungen

Neue Namen bekommt der Wilmersdorfer Teil des Grünzuges Am Volkspark. Der vom Rathaus Schöneberg bis fast an den S-Bahnhof Hohenzollerndamm reichende Streifen - Fußmarsch etwa eine Stunde - war schon immer ein Sorgenkind. Die nördliche und südliche Straßenseite sind durch den breiten Park von einander getrennt. Umwege sind für die Besucher von Anwohnern an der Tagesordnung, Feuerwehr und Polizei haben Schwierigkeiten bei Einsätzen.

Vom 1. September an wird das fast vier Kilometer lange Band in Grün im Wilmersdorfer Abschnitt verschiedentlich umbenannt. Die Namen stehen größtenteils in Verbindung zu diesem Stadtteil. Leitgedanke war, den Bürgern die Orientierung zu erleichtern.

Die Bezirkskremien haben beraten und folgenden Beschluß gefaßt:

► Zwischen Rudolstädter und Brabanter Straße heißt die Südseite des Volksparks künftig Wallenbergstraße. Raoul Wallenberg war ein schwedischer Diplomat. Im zweiten Weltkrieg rettete er in Budapest unzähligen Verfolgten das Leben. Wallenberg ist seit 1945 vermißt. Wilmersdorf ehrt den Diplomaten, weil die in Berlin lebenden Schweden in diesem Bezirk ihr geistiges und kirchliches Zentrum haben.

► Die Nordseite des Volksparks zwischen Barstraße und Blissestraße wird in Mannheimer Straße umbenannt. Sie schließt sich in einem Knick an die bestehende Mannheimer Straße an.

► Die Nordseite des Parks im Abschnitt zwischen Uhlandstraße und Bundesallee

bekommt den Namen „Straße am Schoelerpark“. Grund dafür ist die benachbarte Siedlung Schoelerpark.

► Apeldoornner Straße heißt künftig die nördliche Volksparkseite zwischen Bundesallee und Kufsteiner Straße. Apeldoorn in Holland ist eine Patenstadt von Wilmersdorf. K. R.

"nachtdepesche"
vom 2. September
1967

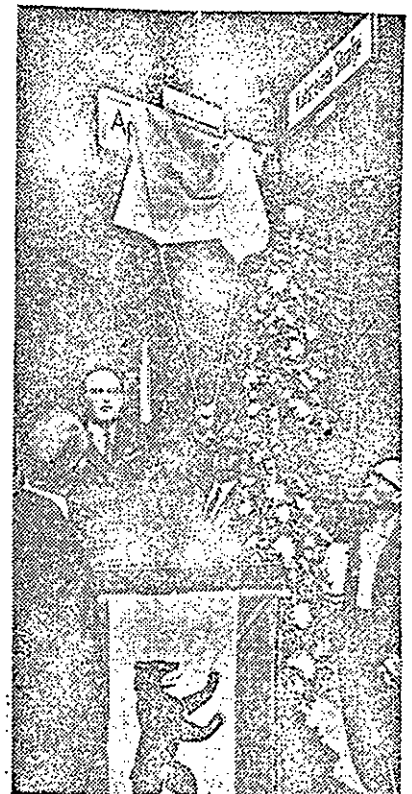
"BILD-Zeitung"
vom 2. September
1967

Neue Namen

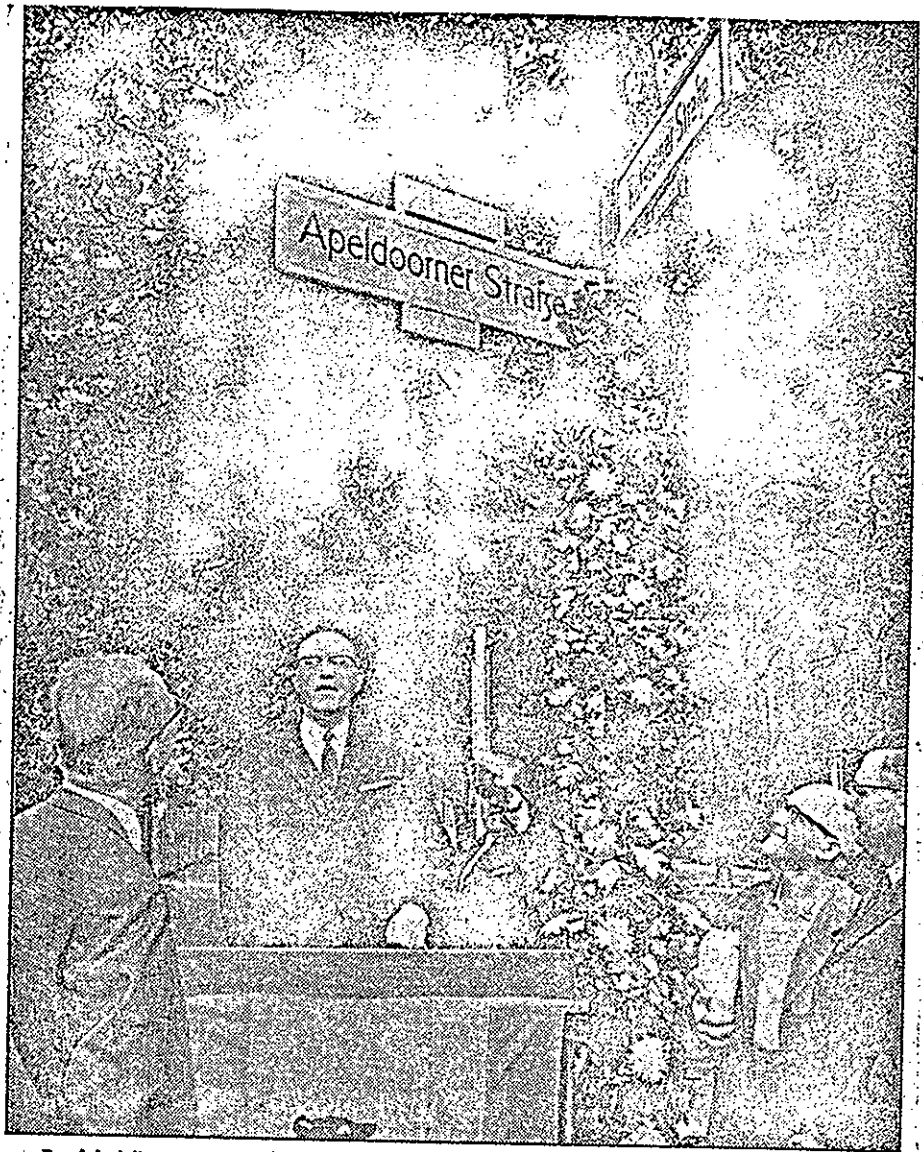
Teile der Wilmersdorfer Straße „Am Volkspark“ sind aus Gründen der Übersicht umbenannt worden: In Apeldoornner Straße (nach Wilmersdorfs holländischer Patenstadt benannt), in Wallenbergstraße (nach dem schwedischen Diplomaten, der Tausende politische Verfolgte rettete) und Straße am Schoelerpark (nach dem dort liegenden Schoeler-Schloßchen).

"Die Welt"
vom 1. September 1967

Die Straße „Am Volkspark“ in Wilmersdorf wird in einer kleinen Feierstunde in Apeldoornner Wallenbergstraße und Straße am Schoelerpark umbenannt. (11 Uhr)

VIER NAMEN hat seit gestern die ehemalige Straße Am Volkspark in Wilmersdorf. Bezirksbürgermeister Schmidt begann den Reigen der Umbenennungen an der Ecke Kufsteiner Straße und enthüllte das Schild Apeldoornner Straße. Die weiteren Namen sind Wallenbergstraße, Straße am Schoelerpark, und ein Teil behält den Namen Am Volkspark. Foto: Manthey

Bezirksbürgermeister Gerhard Schmidt bei der feierlichen Umbenennung.

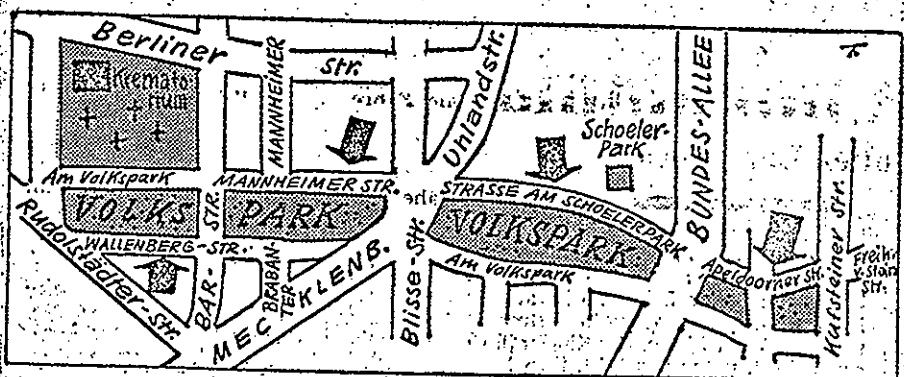
Zur besseren Orientierung Straße „Am Volkspark“ teilweise umbenannt

In Anwesenheit von Bezirksbürgermeister Gerhard Schmidt und der konsularischen Vertretungen von Schweden und den Niederlanden erhielt gestern der Wilmersdorfer Teil der Straße „Am Volkspark“ neue Namen. Ortsunkundige fanden sich auf dem fünf Kilometer langen Straßenband schlecht zurecht. Die nördliche und südliche Seite sind durch die breite Grünanlage voneinander getrennt, außerdem ändert der Volkspark teilweise stark seine Richtung. Deshalb entschloß sich das Bezirksamt zu der Umbenennung.

Das Stück zwischen Kufsteiner Straße und Bundesallee heißt auf der Nord-

seite jetzt Apeldoornse Straße. Wilmersdorfs Patenstadt in Holland wird damit geehrt. An der Nordseite des grünen Gürtels folgt dann die „Straße am Schoeler-Park“. Professor Heinrich Schoeler war um die Jahrhundertwende ein bedeutender Augenarzt.

Die Mannheimer Straße, die auf den Volkspark stößt, wurde nach beiden Richtungen verlängert. Die Südseite der Parkanlage zwischen Rudolstädter und Brabanter Straße erhielt die Bezeichnung Wallenbergstraße und ist dem schwedischen Diplomaten gewidmet, der während des Krieges in Budapest Tausenden von Verfolgten das Leben rettete.

Hier die neuen Straßennamen zu beiden Seiten des Volksparks. Zeichnung: Trenk

Pressedienst des Landes Berlin

1. September 1967
Nr. 171

UMBENENNUNG VON TEILEN DER STRASSE "AM VOLKSPARK"

An der Kufsteiner Straße Ecke Am Volkspark beginnend, werden am Freitag, dem 1. September, Benennungsschilder für Teile der Straße Am Volkspark, die aus Gründen der Übersicht an verschiedenen Stellen umbenannt wird, von Bezirksbürgermeister Gerhard Schmidt enthüllt. Die neuen Namen sind: Apeldoornse Straße (nach der holländischen Patenstadt von Wilmersdorf "Apeldoorn"), Wallenbergstraße (nach dem schwedischen Diplomaten Raoul Wallenberg, der Tausenden von politischen Verfolgten in Budapest das Leben rettete) und Straße am Schoelerpark (nach dem dort liegenden Schoeler-Schloßchen). Der Generalkonsul der Niederlande in Berlin, Dr. F. van Raalte, der "Chef des Bürgermeister-Kabinetts von Apeldoorn", Dr. A.A. van den Ham, der Vertreter des Königlich Schwedischen Generalkonsulats, Konsul Lars-Göran Engfeldt, und der Vorsitzende der jüdischen Gemeinde zu Berlin, Heinz Galinski, werden neben anderen Ehrengästen an der Feier teilnehmen, die ihren Abschluß im Haus der Jugend Anne-Frank finden wird.

"Berliner Stimme"
vom 2. September 1967

"Telegraf" vom 1. September 1967

Das Raten ist vorbei

Gleich drei neue Straßennamen werden heute vormittag in Wilmersdorf der Bevölkerung vorgestellt. Doch Ärger dürfte es wegen der Umbenennungen kaum geben. Traditionshüter werden nicht auf die Barrikaden steigen, dafür jedoch werden sich die Kraftfahrer künftig besser orientieren können.

Die mehrfach unterteilten und von großen Parkflächen getrennten Fahrbahnen der Straße Am Volkspark waren eine berühmte Rätselcke. Wer eine Hausnummer suchte, irrte meist verzweifelt umher. Jetzt wird der lange Straßenzug unterteilt – sinnvoll und behutsam, wie man beim Bezirksamt meint.

Wo die meisten Häuser stehen, bleibt es beim Namen Am Volkspark.

Wenige Anwohner zählt der künftig „Wallenbergstraße“ genannte Teil – eine späte Ehrung für Raoul Wallenberg, der in Budapest Tausende von politisch Verfolgten das Leben rettete. Wo die Umgebung nur aus Parkflächen besteht, räumt man mit der „Apeldoornse Straße der holländischen Patenstadt Wilmersdorfs ein Ehrenplätzchen ein, und in der Höhe des Schoeler-Schloßchens heißt die Straße künftig „Straße am Schoelerpark“.

Ehrengäste der Feierstunde werden heute um 11 Uhr der niederländische Generalkonsul, ein Vertreter des schwedischen Generalkonsulats und der Vorsitzende der jüdischen Gemeinde, Heinz Galinski, sein.

GERHARD SCHMIDT, BEZIRKS-BÜRGERMEISTER VON WILMERSDORF, nahm gestern, am Freitag, dem 1. September 1967, im Rahmen einer Feierstunde die Umbenennung der Straße „Am Volkspark“ vor. Drei Teilabschnitte dieser Straße werden künftig lt. Beschluß der Wilmersdorfer Baudeputation einen neuen Namen tragen, und zwar die Namen „Wallenbergstraße“, „Straße am Schoeler Park“ und „Apeldoornse Straße“. Die „Wallenbergstraße“ wurde so nach dem schwedischen Diplomaten benannt, der sich im zweiten Weltkrieg um die Rettung tausender ungarischer Juden verdient gemacht hat und seit 1945 in der Sowjetunion verschollen ist, während die „Apeldoornse Straße“ nach einer der drei Partnerstädte des Bezirks Wilmersdorf benannt worden ist.

Als Ehrengäste nahmen an der Feierstunde der schwedische Vizekonsul Engfeldt, der Vorsitzende der jüdischen Gemeinde zu Berlin, Heinz Galinski, der niederländische Generalkonsul Dr. van Raalte und als Vertreter der niederländischen Tulpenstadt Apeldoorn, Dr. van den Ham, sowie eine große Zahl von Bezirksverordneten und Bündeputierten teil.

Bil.....².....till GK: Berlin
skr. nr. ~~203~~ den 12.2.62

519A

Bezirksbürgermeister
Bezirksamt Wilmersdorf von Berlin

21/9 -67

RIKSPOLISSTYRELSEN
Säkerhetsavdelningen
Rotel A I
STOCKHOLM 8

Skrifvet av bror Danielsson, RPS,
den 21/9
Lfd

HEMLIG
Jäml. SFS 10 § 249:1937
6 SEP 1967
RIKSPOLISSTYRELSEN

Stockholm
6.9.1967

Statens Kriminaltekniska
Laboratorium
Hagavägen 113

SOLNA 1

/. Åberopande telefonsamtal av den 5.9.1967 mellan professor Nils Landin och kriminalkommissarie Bror Lindén översänds härmed till SKL visst material från Wallenberg-utredningen för fastställande av

1. Åldern på papperet och kan det om så är härröra från åren 1944-45?
2. Kan åldern på bläcket fastställas?
3. Kan man med ledning av papperets kvalitet avgöra om papperet är tillverkat i Sovjet eller ej?

Bror Lindén
Bror Lindén

ML

G. Byström
G. Byström.

Vid besök på SKL lämnade professor Nils Landin följande svar på frågorna:

1. Åldersbestämning på papper är mycket svår. Känner man till vem som tillverkat papperet kan denne om det anträffas speciella partiklar uttala, att dessa ingick vid tillverkningen under en viss period. När tillverkaren är okänd kan man ej få svar på frågan.
2. Åldern på bläcket kan ej fastställas.
3. SKL har ingen möjlighet att avgöra denna fråga utan begär då hjälp från Tumba pappersbruk eller Pappersbrukens centrallaboratorium. Rps/Säk kan begära sådan undersökning direkt utan SKL:s hjälp. Därvid bör i första hand kontakt tagas med Tumba pappersbruk, som ur sekretessynpunkt är att föredraga.

Stockholm den 6 september 1967.

Torsten Greiff
Torsten Greiff.

ARKIVEXEMPLAR

Stockholm den 21 september 1967.
bil.Förtroligt.

Nr	Antal bil	
Ink dnr		
Avd	Grupp	Mål

Herr Docent,

Åberopande dagens telefonsamtal ber jag närslutet få översända en mapp med anteckningarna i fråga. Det gäller de fem papper som ligger först i pärmen; kartan är ritad i Sverige och saknar intresse i detta sammanhang.

De frågor som vi är intresserade att - om möjligt - få svar på är:

- 1) Hur gammalt är papperet?
- 2) Var har det tillverkats?

Med utmärkt högaktning,

Leif Leifland

Docent L. Schotte
Tumba Pappersbruk
T u m b a.

Hyllas av postexp

Avsändt med

☐ sv kurir☐ utl kurir☐ luftpost☐ vanlig post

Avsändn datum

Sign

22/9
Bern den 19 september 1967

1 bil

Raoul Wallenberg

Förtrolig

INK UD		
Dnr		
/	19	

Lfd
Bok Danielsson, RPS, erhållit
genomskick 22/9
Lfd

Broder,

I anslutning till mitt handbrev den 12 innevarande september ber jag i fotokopia få överlämna en skrivelse den 18 denna månad från generalkonsul Ekmark, vari denne meddelar, att János Fehérs namn icke förekommer i de anteckningar från hösten 1944 - våren 1945 som han bevarade i Schweiz. I slutet av sitt brev säger Ekmark, att han tror sig minnas att det fanns en man med namnet János Fehér som var anställd på Raoul Wallenbergs avdelning.

Med vänliga hälsningar
Enkelt
Bengt Holmquist
Bengt Holmquist

Departementssekreteraren L. Leifland,
Utrikesdepartementet

KUNGL.
SVENSKA KONSULATET
ZÜRICH

Zürich den 18 september 1967

Förtrolig

Broder,

Jag återkommer till vårt samtal av den 12 ds angående den i Leiflands skrivelse av den 4 september omnämnde János Fehér.

Efter genomgången av de anteckningar från hösten 1944/våren 1945, som jag förvarar här i Schweiz, kan jag endast meddela Dig, att Fehérs namn inte förekommer där i något enda sammanhang. Detta behöver dock inte betyda, att Fehérs uppgift om att han varit tillfälligt anställd på eller haft att göra med legationen på något sätt är oriktig.

Tyvärr kan jag inte längre erinra mig, att jag personligen skulle ha haft med János Fehér att göra, även om jag tror mig minnas, att det fanns en man med detta namn anställd på Raol Wallenbergs avdelning.

*Med vänliga hälsningar
din tillgång
J. Ekmark*
Y. Ekmark

Förste ambassadsekreteraren Holmquist,
B e r n.

22/9-62

1944 eremungi cronologi peristiwa

[illegible]

Immerörreine: Weinberger tollte. Perö Gues, Raca
 Agula. Pönnöfi Zeire. Dönnönd Gjörgy.
 Perö-mé, D' Echezy Jörfel. Révai Jörfel.
 Phopela. Farekaf. Kereger. Garri. Rénnöven
 D' Radon. Perenneller. Paladics. Dönnöfi.
 D' Radon. D' Radon. D' Radon. D' Radon.

[illegible]

Erwerbszweig: Kranzweier. Geranium alevi.

Cecler: D' Nagy Kálmán (Hagy, Pp, Hl. Türe u 10. III).
F. Bercehi (Berce, Hagy, Kecskeués, Lándó
Károly u 16., Gausdorjai Gaudor Hagy, Pp, VII.
Aréna u 140. III. 19., Gule Károly is, Pp, Pecs-
keués u. 2. Zajki Tibor is, Pp, Kiskorona u 3, Da-
nán u 1, D' Váradai Gábor, is, Pecskeués,
Pecskeués u 9., Gagedi Károly is, Szék, Lútho
Károly is, Cségyréti, Szék u 45., Károly F.
u Hagy, Pp, III. Kecskeués u 10., Tízuya János.
Hagy, Kecskeués, Szék Berce is, Pp, III. Kecskeués
u 44. Ptk. Főp., Kádár és Gáspár ar
előt és cimelők is, meret ereket a cimel-
k meg megérkezésk elöl valahonnan
Kérlau. Kádár Gaudor L. Hagy, Pecskeués
Szék: János és Károly Martini Pp-
u 10 (Cáceres). József Novarro, Pecskeués
u 11. Cordoba.

1944 novemberében rövid várakozás után befejeződött.

[illegible]

6

—

1944 års händelser i kronologisk ordning

14/3 Magdi (=Magda) kom till mig.
 15/3 Magdi. Andra natten.
 24/3 En månad har gått. Solen sken.
 27/3 Avfärd till fronten. Ännu ett besök hemma.
 10/4 Över gränsen. Löjtn.Molnár.
 22/4 Dödsskogen. Sårad.
 23/4 Mellan I:a o. II:a bataljonen. Jag lämnar I:a bataljonen.
 23/4 Nattlig flykt över ingenmansland. Pang...Pang...Prrr
 24/4 Tillfångatagen. I dödens klor.
 24/4-5/5 Gångmarsch. Förfärlig väg.
 17/5 Bilfärd till Zbaraz. Angenäm färd.
 28/7 Avfärd. I en gravkammare.
 29/7 Vi lastas på tåg. Första skorpor.
 30/7 Zaslav (=Zloczów?). Åter här.
 30/7. Sjepetovka. Makaron-räls.
 31/7 Mot Kiev. En bülle.
 1/8 Svetozjen. Bland partisaner.
 4/10 Mot Lisztjovate. Den vackraste vägen hittills.
 6/10 Lemberg (Lviv el. Lwów). Basar.
 7/10 Rzeszów. Ungerska kommandoord.
 8/10 Przemyśl. På vrakdelar.
 8/10 Övernattning i en by. "Upa"-nyheter.
 9/10 Dobromil. Trasig vapenrock.
 9/10 I Karpaterna. Natt bland vägglöss.
 10/10 Man låter oss sova ut. Lisztjovate. Bäst hittills.
 19/10 Vi lämnar Lisztjovate. Det känns otäckt.
 23/10 Drohobycz. Ett (?) nöje.
 25/10 Lägret i Sambor. En överraskning.
 6/11 Vi lastas på tåg. Mot Moskva.
 7/11 Ett år har gått. Minnen.
 18/11 Gur-Kristal. Sympati.
 9/12 Mot Suzdal. Överstelöjtn.Lőrinczy.
 24/12 Glädjebud: regering har bildats den 22 ds.
 29/12 Frihet. Två tillfälligheter.
 31/12 Nyårsnatt. Björndansen.

Mina bekanta:

Zoltán WEINBERGER	Dr.József ERCHÉGYI	Rézmüves
Ernő GERŐ	József RÉVAI	Dr.Haász
Gyula RÁCZ	Skopek	Per(1)mutter
Imre SOMOGYI	Fazekas	Ralatics
György DIAMANT	Berger	Diószegi
Fru Gerő	Tassi	Madarász

Kommendanten i Suzdal, major Lavrentev

Adresser:

kapt.Zoltán SZUBITS, Tomori ut 4, ZALAEGERSZEG
 löjtn. János POKOVAL, nr 101, ADÁCS
 ,, dr János FEKETE, Károlyi u.11, RÁKOSPALOTA
 underlöjtn. István SÁRVÁRI, Ujkórház u.3, ZALAEGERSZEG
 ,, ,, Károly MOLONTAI, Mátyás király u.6, MEZŐKÖVESD
 ,, ,, László GUBA, Cukor u.11, GYÖNGÖS
 fänrik Sándor KOVÁCS, IPP (= Ip i Rumänien)
 ,, Ferenc DAJKÓ, Rózsa u.3, RIMASZOMBAT (=Rimavská Sobota i Tjecko-slovakien) resp. ALDEBRŐ, Ungern
 ,, György TARY, Madách u.41, SZOLNOK
 ,, Zsigmond BALÁZS, Gutenberg u.11 resp. Pataki u. 8/10, KOLOZSVÁR (= Cluj i Rumänien)

Adresser (fortsatt):

fänrik Jenő SZÁNTÓ, Népliget 40/43, BUDAPEST
 ,, András TURA, Vachot u.22/2, GYÖNGYÖS
 ,, Károly SZILÁGYI, Alsósor u.135, GYULAVÁRI
 ,, Zoltán HORVÁTH, Könyök u.24, LOSONC (=Lučenec i Tjeckoslovakien)
 ,, Jenő VELENYI, Kubános u.4, PÉCS
 ,, H. Andor KNEUZEL, Péterfia u.41, DEBRECEN
 ,, László BORBIÓ, IBRÁNY
 ,, Dániel LÖVEI, KISTOKAJ
 serg. György PAPP, HATVAN
 ,, Zoltán SZENTIVÁNYI, MAGYARSZENTPÁL (Sânpaul i Rumänien)
 överstelöjtnant Lóránd LÖRINCZI SZX SZTAHÓ, Franklin u.25, BÉKÉSCSABA
 fänr. Béla SCHANTL, Deák Ferenc u.26, KISPEST
 off.asp. Dr László IMRE, Ferenc József tér 5, SZÉKESFEHÉRVÁR
 fänr. János UGHY, Apponyi u.11, MOHÁCS
 ,, Béla ARATÓ, Belső erdő 6, ABONY
 kapt. Imre SOMOGYI, Szentkirályi u.29/31 fsz.6, BUDAPEST
 fänr. László BUJOVSZKI, Felsőgyik
 ,, Károly LAKOS, Tiszaföldvár
 löjtn. Miklós RÉPÁSI, Szervita u.3, EGER resp. i Márk (länet Zemplén)
 kapt. László SZIKLAI, Centralstationen ("Állomás"), DEBRECEN
 underlöjtn. Jenő BAJTAI, Tarnaméra
 ,, ,, Ede ÁGOTAI, Posta (=Posten), SZARVAS
 ,, ,, Zoltán CSATÁRI, Szt.László u.54, GYULA
 fänr. István JUHÁSZ, Tarr u.10 i DEBRECEN resp. Mikes u.2 i GYÖNGYÖS
 ,, Dr.Miklós HAUER, Sarud, resp. Budapest M.A.B.I. (Kontoristernas
 sjúk- och försäkringskassa)
 ,, Dr.Ernő DÁNIEL, Hejőkürt
 serg. István PÉK, Vadász u.34, BUDAPEST
 fänr. József GÁSPÁR, Mezőkövesd
 ,, Vince VARGA, Sugárut 94, UJKECSKE
 löjtn. Lajos PINTÉR, Restauranten Kék Duna, VISEGRÁD
 fältprästen med löjtn.rang János GALAMBOS från Márokpapi
 fänr. István ROMÁN från Kispeszt
 ,, István HALÁSZ från Nyírtét
 löjtn. Mihály TEMESI, Szónok u.3, RÁKOSHEGY
 underlöjtn. Imre CSÁSZÁR, Damjanich u.9, NYIREGYHÁZA
 ,, ,, Dr.András ESTÓK, Teleki u.104, PESTERZSÉBET
 ,, ,, Lajos VÁNDOR, Festetich u.6, GÖDÖLLŐ
 resp. Tompa u.3, BUDAPEST XIV
 fänr. Lajos SZENTKUTHY, Hollán u.6, BUDAPEST V.
 ,, Dénes GULÁCSI, Móricz u.19, KISZOMBOR
 löjtn. Sándor SZALÓCZY, Csermely u.9, MISKOLC
 kapten (oläsligt namn), Tomori ut 70, KALOCSA
 ,, Dr. Károly ELEKES, Petőfi ut 4, NYIREGYHÁZA
 fänr. Antal MOLNÁR, Temető u.15, KOMÁROM
 ,, Ferenc KÓKAI, Vaskapu u.36, SZEGED
 underlöjtn. Dr. János SZÓKE, II.426, KECEL
 fänr. Lajos LATORCAI, Jókai u.4, DUNAHARASZTI
 ,, Dr. Ödön GOMBOS, Szentkirályi u.10, BUDAPEST
 underlöjtn. István KVAIZER, Felnémet, resp. Eger
 ,, ,, János LASSÁN från Ózd
 fänr. László POZSONYI, Uj u.8, BALATONFÜRED
 ,, Tibor DAMM, Talfái köz 21, KECSKEMÉT
 löjtn. Ferenc GALJAS från MAKÓ
 underlöjtn. Ferenc RAMMER från MOSONSZOLNOK
 fänr. Arthur RUSSZ, Szt.István körut 12.III.3, BUDAPEST V.
 ,, Gyula RÓNAI, Kossuth L.u.42, ASZÓD

1944 fortsatt

Adresser:

underlöjtn. Sándor ORBÁN, Selyem u.40, NYIREGYHÁZA
fänr. Ferenc ..TINIDESZ (?Martinidesz) från KROMPACHY, Tjeckoslovakien
resp. Töre pa.ALSÓVÁRAD (=Dolny Várad), ,, ,,
,, Lajos SIKLÓSI från SZEKSZÁRD
löjtn. Sándor STRASSZER, Hitelbank (=Kreditbanken), GYŐR
fänr. István FEHÉR, Vaggongyár (= Järnvägsverkstäderna) GYŐR
,, József FÜLEKI, Liliom u.22.I.4, BUDAPEST IX
,, Jenő BOTH, Hunyadi u.9, KISPEST
resp. Kandó Kálmán u.1, CSÁKI-LIGET
löjtn. László FEHÉR, Flórián tér 9, BUDAPEST

1945 års händelser i kronologisk ordning

- 6/1 Två år har gått.
- 29/1 De 80 läses upp.
- 11/2 Första gruppen rycker ut.
- 12/2 Budapest har fallit.
- 15/3 Mars för första gången. (15 mars var ungerska nationaldagen. Ö.a.)
- 1/4 Påsk.
- 4/4 Ungern har "befriats".
- 7/4 Bilder från Békéscsaba (Horthy; Roosevelt är död).
- 1/5 Maj(firandet). (P.Bagó.)
- 2/5 Berlin har fallit.
- 10/5 De skickades iväg till skolning.
- 28/5 Nya ungrare anländer. Det här blir ett tyskt läger.
- 17/7 Vi får skriva brev.
- 27/8 "Frundze sofar". Nyheter om min yngre bror.
- 31/8 Krigsfänge-överenskommelse.
- 11/9 Jag stannade inne (flisa)
- 15/10 De meniga har gett sig iväg.
- 1/10 Jag arbetar ej längre.
- 13/10 Det snöar.
- 7/11 Ett år har gått.
- 25/12 Tio tårtor.
- 31/12 Midnattsmässa. Jag står längst bort i korridoren.

Bekanta: Överste Krastin, överstelöjtn.Gerasimov, Utiasnko, Sanyi, Bumbaj
(underlöjtn.,fänr.resp.underlöjtn.), Valja, Dr.Velczer, Weigand.

Adresser:

löjtn. dr Kálmán NAGY, Szt.Imre u.10.III.7, BUDAPEST
 löjtn. Pongrác LEHOCZKI, László Károly ut 16, KECSKEMÉT
 underlöjtn. Sándor SZENTTORNYAI, Aréna ut 140.III.19, BUDAPEST VI.
 fänr. Károly SÜLE, Széchenyi u.2, PÁPA
 ,, Tibor ZAJKI, Kiskoröna u.3, BUDAPEST
 resp. Darázs u.1 ,,
 ,, Dr. Sándor VÁRADI, Bujovszki u.9, BUDAPEST
 ,, Károly SZEGEDI från Izsák
 ,, László SINKÓ, Sugárut 45, CSONGRÁD
 underlöjtn. János SZÁNTÓ, Bocskai u.10, BUDAPEST XII.
 löjtn. József TRIZNYA från Szolnok
 fänr. Rezső IZSÓ, Böszörményi ut 44 (Ptk.Főp.), BUDAPEST XII.
 KÁDÁR och GÁSPÁR har skrivits till förra årets adresser, dessa hade jag
 nämligen skrivit av från någonstans redan före ankomsten hit
 löjtn. Sándor KOVÁCS från PÁPADERECSKE
 Spanjorer: Löjtn. Honorin Martin Pozuelo från Cáceres
 Josef Novarro PINTAR, Bermejo 11, CORDOBA

=====

Avslutningsvis till "Kort skiss över 1944 års händelser"

Stenograferad text. - Italienarnas björndans.

1946 års händelser i kronologisk ordning

- 6/1 Tre år har gått. Kylan är förfärlig. Arbetet organiseras.
 12/1 Det har kommit brev
 15/3 Vedbrigaden är ute (Kobozbikov).
 31/3 Den 15 mars firas.
 16/4 Det ungerska kompaniet alarmeras.
 18/4 Vi lämnar lägret. Livet i Vladimir.
 8/5 Gångmarsch till Suzdal (45 km).
 9/5 Första årsdag av segern.
 11/5 Jag kom till tvätteriet. Två grupper rycker ut.
 20/5 Lägret är underbart. Italienska kvinnor. Två grupper kommer in (avlösning). Valja.
 1/6 Strejk i tvätteriet. Årets första åska.
 4/6 Jag arbetar inte längre.
 5/6 Sziklai gick omkull.
 7/6 Italienarna gav sig iväg. Generalen blev kvar. Storstädning.
 8/6 Jag hjälper till mid (oläsligt ord) av linnet.
 9/6 En månad har gått sedan vår återkomst hit.
 12/6 Transportbrigaden erbjudes.
 13/6 Jag anmäler mig till "Krutets".
 15/6 Jag lämnar återbud till "Krutets". Jag arbetar i förrådet. Två brigader kommer tillbaka. Rákosi i Amerika.
 16/6 Förfärlig hetta. Invasion av mygg. "Skattkamarön". Markententeri öppnas.
 17/6 Mitt sista brev till min fru.
 18/6 Brev till partisanerna.
 19/6 Brev till min mor.
 20/6 Bukhinnebristning. Alla ungrare kommer tillbaka.
 30/6 Jag är återställd.
 2/7 Utdelning. Vi och tyskarna.
 3/7 (Avmarsch) mot järnvägsstationen Vladimir. Farhågor.
 8/7 Ankomst till Aranki. En massa otrevligheter.
 29/7 Karantänen hävs. ("Jagodnaja" redan under karantänen.) På karantänvistselsens sista söndag (spelas) en match i Monastirka.
 8/8 Jag har blivit barberare.
 13/8 Csatári och hans kamrater har flytt. Galjas och politruken.
 5/9 Hemtransport. Flykt från Monastirka (István KELEMEN).
 23/9 Micu (förnamn) till sjukhus med sin halsmandel. Potatisbrigaden. Livsfara. 20 man...(en hel rad oläslig).
 28/9 Kl halv 1 på natten (3 oläsliga namn). Jag väldgästas med anledning av min namnsdag.
 7/11 Rumänerna alarmeras.
 10/11 Födelsedagsfirandet i verkstaden.
 12/11 Minoriteterna alarmeras. Även Gyela och Csemege ger sig iväg.
 17/11 Ankomst av 600 sjuka, 182 ungerska officerare och 4 ungerska meniga.
 19/11 De går över till Monastirka med huvudmassan (d.v.s. de fiesta övriga). Dr.Imre Kovács, Károlyi Gyula tér 8, NAGYKÁROLY (=Carei i Rumänien) (ännu en adress, möjligensamma persons arbetsplats, ej läsl. Ö.a.)
 Bekanta: Överste Grusjtjik. Luba.

Adresser: Erich Diederichs, Berlin-Steglitz, Flemmingstrasse 13
 fänr.Károly CSEMEGI, Sziget u.40, BUDAPEST --- Rudolf Strukely, Wien
 XXXX XXII/147, Vernholzgasse 20/3 --- Franz Utzis, Wien 20, Pater Abel-
 Platz 3/24, Hermann Wiegmann, Buchhaitzen, Vilzen (Bez.Bremen), Langestr.57
 --- Alfons Dolezal, Salzburg, Griesgasse 11/4 --- Josef Krajcehar, Wien 17,
 Wattgasse 66 --- Dr.Hans Buchwaldt, Wölfersheim, Kreis Friedberg, Oberhessen

Mina kamrater i krigsfångenskap i Zbaraz. - 7/7-1944

Fänrik Mihály RIDEG, krigsfånge

Innehavare: fänrik Mihály RIDEG, Horváth u.6, BÉKESSCSABA

Till en bok som skall publiceras.

nr	Namn och gradbeteckning	Adress
1	(?) Zoltán SZUBITS kapt.	Tomori ut 4, ZALAEGERSZEG
2	János POKORAI löjtn	nr 101, ADÁCS
3	dr János FEKETE ,,	Károly u.11, RÁKOSPALOTA
4	István SÁRKÁNY u.löjtn	Ujkórház u.3, ZALAEGERSZEG
5	Károly KOLONTAY ,,	Mátyás király u.6, MEZŐKÖVESD
6	László GUBA ,,	Cukor u.11, GYÖNGYÖS
7	Sándor KOVÁCS fänr.	IPP (= Ip i Rumänien)
8	Ferenc DAJKÓ ,,	Rózsa u.23, RIMASZOMBAT (=Rimavska Sobota i Tjeckoslov.) resp. ALDEBRŐ, Ungern
9	György TASSY ,,	Madách u.41, SZOLNOK resp. Széchenyi u.205, TÖRÖKSZENTMIKLÓS
10	Mihály RIDEG ,,	Horváth u.6, BÉKESSCSABA
11	Zsigmond BALÁZS ,,	Guttenberg u.11 resp. Pataki u.8-10 KOLOZSVÁR (= Cluj i Rumänien)
12	Jenő SZÁNTÓ ,,	Népliget 40/43 , BUDAPEST X tel. 131-047
13	András TUZA ,,	Vachott S.u.22/2 , GYÖNGYÖS
14	Károly SZILÁGYI ,,	Alsósr u.135, GYULAVÁRI
15	Zoltán HORVÁTH ,,	Könyök u.24, LOSONC (= Lučenec, Tjeckosl.)
16	Jenő VELENYI ,,	Kubáncs u.4, PÉCS
17	Andor KNEUSEL HERDLICEK ,,	Péterfia u. 47, DEBRECEN
18	László BORBIRO ,,	IBRÁNY (länet Szabolcs)
19	Dániel LÖVEI	KISTOKAJ
20	György PAPP off.asp.	HATVAN
21	Zoltán SZENTIVÁNYI ,,	VÁRALMÁS (= Almas i Rumänien)
22	László SZILÁGYI ,,	Magyarszentpál pa Magyarnádas (= Sânpaul pa Nadaşel i Rumänien)

fänr. Mihály RIDEG

YTTERLIGARE AVSNITT AV RIDEGS
ANTECKNINGAR.
Hw

Em.	Notes in pencil.	Remarks.
1.	Phyllis Keller.	Salisbury Tomb at 9.
1.	Phyllis Keller.	Salisbury, 10.11.11.
3.	Dr. F. de J. Jones	Salisbury, 11.11.11.
4.	Phyllis Keller.	Salisbury, 11.11.11.
5.	Phyllis Keller.	Salisbury, 11.11.11.
6.	Phyllis Keller.	Salisbury, 11.11.11.
7.	Phyllis Keller.	Salisbury, 11.11.11.
8.	Phyllis Keller.	Salisbury, 11.11.11.
9.	Phyllis Keller.	Salisbury, 11.11.11.

Em.	Notes in pencil.	Remarks.
10.	Phyllis Keller.	Salisbury, 11.11.11.
11.	Phyllis Keller.	Salisbury, 11.11.11.
12.	Phyllis Keller.	Salisbury, 11.11.11.
13.	Phyllis Keller.	Salisbury, 11.11.11.
14.	Phyllis Keller.	Salisbury, 11.11.11.
15.	Phyllis Keller.	Salisbury, 11.11.11.
16.	Phyllis Keller.	Salisbury, 11.11.11.
17.	Phyllis Keller.	Salisbury, 11.11.11.
18.	Phyllis Keller.	Salisbury, 11.11.11.

1) *Haasigöly* *torvelli* *haasigöly*

1044-1027

Presquidder 2/18

Instructions:

Pieter Mulder jr. Beheerenda,
Gorontalo w.b.

Ray Koussy kiadaváron.

Em.	Neu erwerbf.	Polen.
19.	König David	Wistofay
20.	Gappmöring	Platrow
21.	Leutwin, Zoller	Varalinas Holois m.
22.	Diezelsbach Adp.	Waggenmühl Waggenmühl

11 Bolan 21 Bentivanyi
12 Braila 22 Gilcheyi.

1. 87 x 10
2. 100 x 10

Plasmids

1. G. Zulo	11 Boland
2. C. Novak	12 Bault
3. D. Felseto	13 Terna
4. G. Swani	14 Silaqui
5. Alcalaulet	15 Florwald
6. G. Zuba	16 Weldung
7. Kovacs	17 Kuenzdel
8. Dajic	18 Borkbird
9. Gary	19 Loevi
10. Ridleg	20 Papp

128

308

1970

५७७

1000

Milano den 22 september 1967.

P 2

János Feher

Leifland/ML
2.10.67.
a.f.k-m.t.
bch. Danielsson, RPS
u/Leifland

exp. 2/10-67

271

Ink.	27/9	1967
Avd.	Gr.	Mål
P	2	Eu I

Broder,

Åberopande Ditt handbrev 5 september ber jag få meddela, att Lars Berg inte kan erinra sig något om en person vid namn János Feher från budapesttiden. Berg har även gått igenom de papper han har från den tiden, men där fanns inte heller någon vägledning.

*Din trogna
Henrik Ramel*

(Henrik Ramel)

departementssekreterare Leif Leifland,
t o c k h o l m.

3/10-67
Malmö den 2 oktober 1967

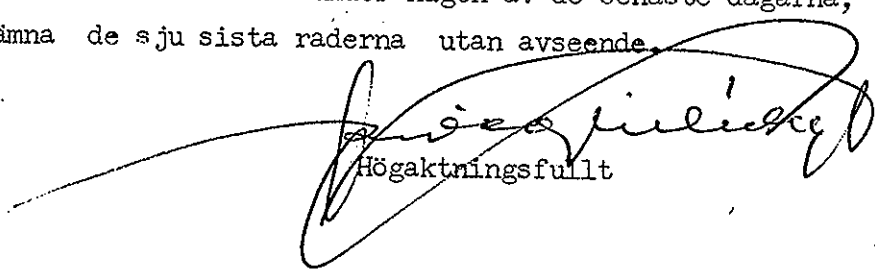
Brev. 17/10
Lfd

Bäste Herr Leifland,

Tack för senaste hjälpen hos Justitiedepartementet. Jag fick veta om alla "hemligheter".

Ni skrev i Ert brev den 23 augusti /i år/ att papperen kommer att återsändes så snart Ni gjort fotostatskopior, men jag har inte fått tillbaka mina originala anteckningar - som var i den blåa p-en. Wallenbergs bror vill diskutera om inneh. med mig.

Har Ni skickat dessa blad under någon av de senaste dagarna, ber jag Er, lämna de sju sista raderna utan avseende.

Högaktningsfullt

Mikael Rideg

Adress:

Ystadvägen 30/B

Malmö S

AB TUMBA BRUK

Adress: Tumba, Sweden

Telefon: 0753/31030

Telegram: Tumbapaper, Stockholm

Tumba den 3 oktober 1967

Departementssekreterare Leif Leifland
Kgl Utrikesdepartementet
Box 16121

STOCKHOLM 16

INK UTRIKESDEP		
Dnr. 2301/1152		
- 6. OKT 1967		
Avg. P	G. 2	INB. EU-7

Verkställande Direktören

6-10. Järning, Mm-Kva.
- " - Berwald, Berwald
- " - Virge, RPS

- ./. Hänvisande till fredagens telefonsamtal ber jag härmed
få översända en PM om mina synpunkter på det förtroliga
ärende, som överlämnats för min granskning.
- ./. Samtidigt återsändes mappen med berörda handlingar.

Med utmärkt högaktning

/Lennart Schotte/

Bil.
LS/MLH

Synpunkter på förtroligt UD-ärende

1. Papperet består av slipmassa - minst 80% - och resten kemisk grancellulosa, sannolikt av oblekt sulfitkvalitet. Papperet är alltså av tidnings-, magasinspappertyp, men mera limmat. Limningen normal för skrivpapper.
2. Papperet har legat mångdubbelt hårt viket; låg kvarvarande vikningshållfasthet.
3. Det grönfärgade papperets färg kan lätt avlägsnas vid alkali-kokning; resterande av samma karaktär som övrigt papper.
4. Papperet ger intryck av lång lagring; klara gulnings- och styrkenedbrytningseffekter.
5. Pappersarken verkar att komma från något block; ej sannolikt skurna direkt. Måttet är intressant, då 21 x 11,8 cm ej stämmer med någon del av DIN-formaten, som närmast skulle utgöra 21 x 14,8 cm eller 21 x 9,9 cm från 21 x 29,7 cm. Linjeringen gjord på större arkformat med radavståndet 7,5 mm, som är mindre än det hos oss vanligen förekommande 8,5 - 9,0 mm.
6. Bläcket ger intryck av mindre ålderspåverkan än papperet? Är skrivningen av yngre datum? Bläckanalys vore värdefull.
7. Någon åldersbestämning med fysikaliska metoder kan ej göras med tillräcklig noggrannhet, då åldern är så relativt ringa.
8. Nedanstående slutsatser resp. påpekanden kan göras,
 - a) Arken är ej av nytt papper; inget motsäger att papperet kan vara från omkring 1945.
 - b) Papperet är med sannolikhet ej från Skandinavien. Papperen kommer från något område med lägre "papperskultur" än den nordiska vid aktuell tidpunkt.
 - c) Arkdimensionen resp. radavståndet och bläckfrågan kanske kan vara vägledande.

Tumba den 24 september 1967

Anders Persson

ARKIVEXEMPLAR

Stockholm den 6 oktober 1967.

Strängt förtroligt 2 bil.

ang Wallenberg

Nr	60		Antal bil
Ink dnr			
Avd	Grupp	Mål	
P	2	Eu I	

Broder,

Från ett Wallenberg-vittne, f.d. ungersk medborgare, har vi fått en del anteckningar som enligt vederbörande skulle ha skrivits under sovjetisk fångenskap. Även om anteckningarna kanske inte i och för sig erbjuder något av speciellt intresse har vi - bl.a. för att få en möjlighet att kontrollera vittnets allmänna tillförlitlighet - varit angelägna att få klarhet om vederbörandes påstående på denna punkt är korrekt. Vi har därför låtit docent Schotte vid Tumba pappersbruk göra en pappersanalys. Som Du ser av i fotokopia närslutna skrivelse från Schotte, kan han inte komma till någon riktigt klar slutsats; intet motsäger att papperet skulle kunna vara från omkring 1945, Schotte föreslår vidare att vi gör en undersökning av papperets arkdimension och radavstånd. Användes ark av denna storlek och med dessa radavstånd möjligen i Ungern mot slutet av kriget (punkt C i Schottes promemoria)?

Jag ber att få närsluta en fotostatkopie i naturlig storlek av ett av vittnets pappersark (tyvärr syns de vågräta raderna inte särskilt tydligt). Tror Du att Du på ett diskret sätt skulle kunna fastställa huruvida arkdimension och radsvstånd av denna typ brukades i Ungern under åren 1943 - 1945?

Ambassadören B r a n d e l,
Budapest.

Leif Leifland

Ifylles av postexp

Avsändt med

☐ sv kurir☐ utl kurir☐ luftpost☐ vanlig post

Avsändn datum

Sign

ARKIVEXEMPLAR

Stockholm den 6 oktober 1967.

Strängt förtroligt 2 bil.

ang Wallenberg

Nr	122		
Antal bil			
Ink där			
Avd	Grupp	Mål	
P	2	Eu I	

Broder,

./1

Från vårt senaste vittne i Malmö har jag fått en del anteckningar som enligt vederbörande skall ha skrivits under sovjetisk fångenskap. Vi har självklart varit angelägna att få klarhet i om detta är riktigt (även om kanske anteckningarna i och för sig inte innehåller något av speciellt intresse). Vi har därför låtit docent Schotte vid Tumba pappersbruk göra en pappersanalys. Som Du ser av i fotokopia närslutna skrivelse från Schotte, kan han inte komma till någon riktigt klar slutsats; intet motsäger att papperet skulle kunna vara från omkring 1945. Schotte föreslår vidare att vi gör en undersökning av papperets arkdimension och radavstånd. Användes ark av denna storlek och med dessa radavstånd möjligen i Sovjetunionen mot slutet av kriget (punkt C i Schottes promemoria)?

./2

Jag ber att få närsluta en fotostatokopia i naturlig storlek av ett av vittnets pappersark (tyvärr syns de vågräta raderna inte särskilt tydligt). Tror Du att Du på ett diskret sätt skulle kunna fastställa huruvida arkdimension och radavstånd av denna typ brukades i Sovjetunionen under åren 1943 - 1945?

Ambassadören J a r r i n g,
Moskva.

Leif Leifland

Ifylles av postexp

Avsänd med

☐ sv kurir☐ utl kurir☐ luftpost☐ vanlig post

Avsändn datum

Sign

ARKIVEXEMPLAR

Stockholm den 6 oktober 1967.

Strängt förtroligt 1 bil.

ang Wallenberg

Nr	31		Antal bil
Ink dnr			
Avd	P	Grupp	2
		Mål	Eu I

Till Avdelningschefen P.-G. Vinge,
Rikspolisstyrelsen,
Fack,
Stockholm 8.

./. Härmed ber jag få översända en av docent Schotte vid Tumba pappersbruk gjord analys av det papper, på vilket Rideg, vårt senaste Wallenbergsvittne, gjort sina anteckningar under rysk fångenskap. Som framgår av Schottes analys kunde man vid pappersanalysen inte komma längre än till slutsatsen att "inget motsäger att papperet kan vara från omkring 1945".

Schotte föreslår en undersökning av papperets arkdimension och radavstånd. Härom har jag idag tillskrivit ambassadörerna Jarring och Brandel med förfrågan huruvida papper av denna dimension och dessa radavstånd användes i Sovjet (eller Ungern) i slutet av andra världskriget.

Schotte säger vidare att "bläcket ger intryck av mindre ålderspåverkan än papperet". Han föreslår att man gör en bläckanalys. Kan jag vända mig direkt till Statens kriminaltekniska laboratorium i denna angelägenhet, eller bör framställningen gå via Statspolisen?

Får jag slutligen bara nämna att Rideg efterlyst sina anteckningar och att ärendet därför brådskar en liten smula. Kanske jag kan ringa på tisdag då jag återkommer efter en utlandsresa?

Leif Leifland
Departementssekreterare

Ifylles av postexp

Avsant med

☐ sv kurir☐ utl kurir☐ luftpost☐ vanlig post

Avsändn datum

Sign

ARKIVEXEMPLAR

Stockholm den 11 oktober 1967.

Strängt förtroligt

1 bil.

ang Wallenberg

Nr	66		Antal bil
Ink dnr			
Avd	P	Grupp 2	Mål Ecu I

(Pol.)

Avdelningschefen P.-G. Vinge,
Rikspolisstyrelsen,
Stockholm.

./.

Åberopande dagens telefonsamtal ber jag närslutet
få översända Ridegs mapp med hans anteckningar. Vore alltså
tacksam om genom Rikspolisstyrelsens försorg en snabb och
diskret bläckanalys kunde ske vid Statens kriminaltekniska
laboratoriekum.

Leif Leifland
Departementssekreterare

Ifylles av postexp

Avsändt med

☐ sv kurir☐ utl kurir☐ luftpost☐ vanlig post

Avsändn datum

Sign

P 2 En^T

18/10-67

19.10.67

a+b t. avd.ch. Vinge, RPS

Fru Maj v. Dardel, Djursholm

Byråch. Danielsson (2 ex.t.hemadr.)

Kab.-sekr.

28.10.67

1 bil.

P.M.

I en i München år 1959 publicerad bok "Nök A Szovjet,
börtönében" (Kvinnor i sovjetiska fängelser) av fru Fényes
Tóth Olga förekommer även vissa uppgifter om Raoul Wallenberg.
En översättning till tyska av de relevanta avsnitten när-
slutes.

Stockholm den 18 oktober 1967.

Leif Leifland

Leif Leifland

Auszug aus dem Buch der Olga Fényes Tóth
Frauen im Sovjet-Gefängnis.
(Nők a Szovjet börtönében)

Seite

13

Frau Fényes Tóth wurde am 4. März 1945 in Budapest von den Russen verhaftet und nach verschiedenen äusserst brutalen Verhören

23

anscheinend am 5. März zu weiteren Verhören in eine Villa in der Naphegy Gasse, auf der Buda-Seite von Budapest, geführt, welche Villa früher der Tochter des Reichsverwesers Horthy, der verstorbenen Gräfin Károlyi geb. Paulette Horthy gehörte. Nach Beschreibung verschiedener Grausamkeiten berichtet sie auf Seite

29

folgendes (was nach Berechnung des Uebersetzers am 7. März 1945 geschehen sein dürfte):

"Man führt mich in ein anderes Zimmer. Dort befindet sich ein Mann. Ich sehe mehrere Zimmer, aus einem kommt ein Herr heraus, kommt zu mir und stellt sich vor.

"Der schwedische Handelskonsul. Der andere ist Engerström, ebenfalls ein Schwede. Nachdem wir gleich gut deutsch sprechen, erzählen sie ihr Schicksal. Die Fragen folgen einander. "Der schwedische Konsul erzählt, man habe ihn während sechs Tagen in kaltes Wasser gestellt, und zwar ganz über die Knie, weil er nicht eingestehen hat warum er von Budapest nicht geflüchtet ist. Als man den schwedischen Konsul, Raoul Wallenberg nach sechs Tagen als er in Wasser stand, heraufbrachte, sagt ihm der verhörende Richter ob er jetzt gestehen wird?

"Der brave Schwede - der für sehr viele Juden Schutzbriefe verschaffte und so nicht wissen konnte warum man ihn verhaftete - antwortete ironisch, man soll ihm weitere Fussbäder geben, da er diese sehr liebt.

"(Hier muss ich - nachdem mir Gott geholfen hat nach 11 Jahren nachhausezukommen - erwähnen, dass in 1956 als der ungarische Freiheitskampf ausbrach und wir Generalsekretär Dag Hammarskjöld (der Uebersetzer: so steht es im Buch) von UN^{er}/warteten dieser aber nicht kam, auch ein Gerücht im Gange war, dass er sich aus deswegen nicht beeilt, weil er die Ungaren hasst. Laut seiner Ansicht haben den schwedischen Handelskonsul die Ungaren, die "Pfeilkreuzler" ermordet).

Seite

29

"Ich, die bis zum 17. Mai 1945 mit ihm zusammen von den Russen
"gefangengenommen war, bestätige als Zeuge, dass^{dies} nicht wahr
"ist. Ich kenne die Einzelheiten seines Verhörs, weil er mir
"dies mitteilte.

"Raoul Wallenberg, Oberbeamte des Schwedischen Konsulats, starb
"in der Sovjetunion. Und es haben ihn diejenigen auf die Hand
"der Sovjet-Henker gegeben, denen er Hunderte von Schutzbriefen
"gegeben hat, um diese Personen von der eventuellen Verschleppung
"zu retten. Später hat auch die Weltpresse die Vernichtung des
"Konsuls in Russland bekräftigt.

"In Budapest haben in vielen, von Schweden geschützten Häusern
"Juden gewohnt. Ein solches Haus war auch jenes im Distrikt
"Lipótváros, wo später ÁVH (Staatsschutzpolizei), die rote
"politische Polizei, gehaust und mit rasender Blutgiesserei ge-
"mordet hat.

"Anlässlich meines Verhörs in 1957 bei UNO, dem Völkerbund

(der Uebersetzer: es geht aus dem Buch nicht
"hervor, ob die Verfasserin mit dem Ausdruck
"Völkerbund UNO ~~zufungarisch~~ verdeutlichen
"will, oder ob sie darunter etwas anderes meint)
"in Wien

"~~in Wien~~ berichtete ich/ eingehend wie man Wallenberg ohne
"Resultat verhört hat. Man wollte ihn um jeden Preis zwingen
"zu gestehen: er habe die Deutschen zurückerwartet und blieb
"deshalb in Budapest.

30

"Aber wo sind diese detaillierten UNO-Protokolle? Wir waren ja
"14 Personen die vernommen worden sind und meines Wissens war
"bei UNO ein sehr grosser Wirr-Warr. Ich habe ebenfalls am
"3. Mai 1957 der Schwedischen Gesandtschaft in Wien mitgeteilt,
"dass ich in der Sovjet-Gefangenschaft beisammen mit Raoul
"Wallenberg gewesen bin.

"Im Sommer 1959 habe ich den Märtyrertod erlittenen grossen
"Freund der Ungaren: Powl Bang Jensen kennengelernt, mit dem
"ich das Glück hatte bei mehreren Gelegenheiten zu sprechen
"und dem ich ebenfalls den Leidensweg des schwedischen Konsuls
"erzählte.

"Wir haben viel über das russische Verhör-System gesprochen.

"Er folgte mit grossem Interesse meinen Mitteilungen. Ich frug
"ihn was mit den aufgenommenen Protokollen geschehen ist,
"es stehen ja/so aber so viele belastende Beweise zur Verfü-
"gung gegen die Russen und auch über die Massaker seitens der
"Budapester roten Marionettenregierung. Wie ist es möglich, dass

Seite

30

"man dort die Repräsentanten der Marionettenregierung duldet,
"diese kamen ja nicht im Namen der ungarischen Nation hierher.
"Der arme Bang Jensen - Gott segne seine Asche - ergriff meine
"Hand und sagte: "Man darf in die Sachen von UNO keinen Einblick
"nehmen." Dies liess mich alles verstehen. Und deswegen musste
"der grosse Freund der Ungaren sterben. Er war nicht geneigt das
"Namensverzeichnis der 84 Freiheitskämpfer, die Aussagen machten,
"auszuliefern.
"Ich kehre aber zurück zur Beschreibung meiner Gefangenschaft
"im Sovjet."

..-

" Nach den in der einstmaligen Károlyi-Horthy Villa in Buda er-
"lebten aufregenden Tagen kam die Zeit der Verschleppung und
"des schmerzlichen Abschiednehmens von Budapest

.

"Wir werden in roher Weise zum Tor der Budaer Villa kommandiert
"und man teilte uns mit, dass man uns in eine andere Stadt
"transportiert.

31

"Man setzte uns auf kleine Lastautos mit Kubányi und Engerström.
"Hier-sah-ich-nech Raoul Wallenberg- Hier habe ich Raoul
"Wallenberg noch gesehen. Der Wagen fuhr auf der Wiener Landstrasse
"und man übergab uns in Györ einer neueren Kommandantur.

.

"Am Karfreitag (långfredag) morgens halb sieben Uhr setzten wir
"unseren Weg wieder fort und zwar zu Fuss.

.

32

"Nach einigen Tagen erreichen wir Kiskomárom.

.

"In Györ bekam ich von Engerstöm (der Uebersetzer: so steht es)
"ein Napoleon-Gold das er seit Tagen in seinem Mund trug. Ich
"legte es in meinen Schuh

Einer der Wachen erteilt die Auskunft, dass
der Transport nach Bruck geführt wird.

Laut des Buches schrieb man in diesen Tagen
April 1945.

.

33

"Endlich sind wir in Bruck. Man führt uns auf den Hof eines
"grossen Schlosses, das während des Krieges ein grosses Kriegs-
"lazarett der Deutschen war. Nicht einmal ein Schloss, eine
"ganze Burg.

Seite

34

.....
"Wir sind im April.
.....

35

Frau Tóth beschreibt dann wie sie eines Tages zusammen mit einem gewissen Dr.Kehrling in Begleitung eines russischen Offiziers in einem Personenauto durch Komárom nach Esztergom (der Uebersetzer: also zurück nach Ungarn) geführt wurde.

38

Von dort fuhren sie noch 130^{Km}/weiter nach Perpete, Komitat Nyitra.

Auf den folgenden Seiten beschreibt sie ihren dortigen Aufenthalt und wie sie bei mehreren Verhören schwer misshandelt worden ist. Wann dies aber war, geht aus dem Buch nicht hervor, denn seit der letzten Bemerkung (Seite 34) "wir sind im April" ist kein Datum erwähnt. Dann steht auf Seite

46:

"Am 25.Juni wurde ich von einem Offizier und einem Unteroffizier abgeholt.

(Der Uebersetzer: Wo und unter welchen Umständen sie also mit Wallenberg bis zum 17.Mai 1945 (Seite 29) beisammen gewesen ist, geht aus dem Buch nicht hervor).

-. -

Frau Tóth wurde dann nach Russland in verschiedene Gefängnisse geführt, auf 25 Jahre verurteilt, nach Sibirien deportiert, von wo man sie im Januar 1956 freiliess und nach Ungarn heimtransportierte.

Stockholm, den 17.Oktober 1967

Klara Hödler

ARKIVEXEMPLAR

Stockholm den 19 oktober 1967.

1 bil.

ang

Nr	Antal bil	
Ink dnr		
Avd	Grupp	Mål I
P	2	En

Bäste herr Rideg,

./.

Härmed ber jag att - något försenat - få återställa
mappen med Edra anteckningar. Dröjsmålet beror på utlands-
resor och andra mellankommande omständigheter.

Leif Leifland

✓
Herr Mikael Rideg,
Ystadvägen 30
M a l m ö S

Exp. 19.10.67

m. rek. SW

Ifylles av postexp

Avsändt med

☐ sv kurir☐ utl kurir☐ luftpost☐ vanlig post

Avsändn datum

Sign

Moskva den 20 oktober 1967.

Strängt förtroligt 145

INK UD		
Dnr		
23 / 10 ⁹ 67		
P	2	En

Lfu

Broder,

Till svar på Ditt handbrev av den 6 oktober angående Wallenbergs-
vittnet i Malmö vill jag meddela Dig, att jag sökt genom vårt arkiv
för att finna några brev från 40-talet. Nu visar det sig emellertid,
att vi praktiskt taget inget har kvar från denna tid. Så gott som
allt är hemskickat till Stockholm. Mitt förslag är därför, att Du
tar upp ett antal dossierer från arkivet som kan innehålla brev från
sovjetmedborgare. Jag skulle gissa att P 96, eller pass- och vise-
ringsdossierer kan vara lämpliga. Kanske det kan finnas något jämfö-
relsematerial.

Själv kan jag icke erinra mig ha sett något papper av detta
utseende i Sovjetunionen.

Ör. Leijon

Gunnar Jarring

Gunnar Jarring

Departementssekreteraren L e i f l a n d,
Utrikesdepartementet.

Budapest den 19 oktober 1967.

R 18

Strängt förtroligt

47

Ink.	24.10	1967
Avd.	Or.	Mal
P	2	Eni

Herr Departementssekreterare,

I ambassadör Brandels frånvaro (han befinner sig för närvarande i Stockholm) tillåter jag mig besvara handbrevet till honom den 6 oktober angående Wallenberg-vittnet.

Några pappersark med ifrågavarande dimensioner och radavstånd fanns tydligen inte som standard i Ungern under åren 1943 - 1945. Enligt vad jag erfarit tillverkades dock formatet på så sätt att t.ex. tryckerier och pappershandlare, föranledda av pappersbristen, nedskar förekommande standardpapper. Den ursprungliga bredden blev sålunda det nya papperets höjd. Bredden varierade ofta, eftersom t.ex. ett tryckt brevhuvud först måste bortskäras. Systemet tillämpades fortfarande i början av 50-talet.

Enligt fotokopian av sid. 1 är nederkanten nära en m.m. bredare än överkanten, vilket kanske är ett spår av "hantverket"?

Med vänlig hälsning
Erik Häggström
Erik Häggström

Departementssekreteraren L e i f l a n d
Stockholm.

KUNGL.
SVENSKA AMBASSADEN
adressuppgifter

Wien den 24 oktober 1967.

R 18

1 bil. ✓

Förtroligt

159

Ink.	2/11	19 62
Avd.	Gr.	M31
D	2	Eu I

fw

Broder,

ej införd!

./.

Åberopande Ditt handbrev den 28 augusti 1967 med
förfrågan om vissa österrikiska krigsfångars adresser
m.m. får jag härmed översända en rapport i saken. Där-
till kan nämnas att adressuppgiften under 4) alltså
är föremål för undersökning.

De tillgäns
Ulf Norström
Ulf Norström

Departementssekreteraren Leifland,
Utrikesdepartementet.

884

Gr

Bei den durchgeführten Erhebungen konnte nachstehendes ermittelt werden: ✓

- 1) Rudolf STRUKELY, (falsch STUCKERLY) Schlosser, am 27.3.1904 in Wien geb., österr. Staatsbürger, zuletzt in Wien 22., Vernholzgasse 26/1/3 whft. gewesen. Der Genannte ist lt. Standesamt Floridsdorf, Buch Nr. 335/66 am 11.3.1966 verstorben.
- 2) Franz WAIS, (falsch UTEIS) Pensionist, am 20.11.1899 in Wien geb., österr. Staatsbürger, in Wien 7., Neustiftgasse 104/20 wohnhaft unpolizeilich aufrecht gemeldet.
Vorw.: Wien 20., Friedrich Engelsplatz 3/24, (vormals Pater Abelplatz)
- 3) Ein Alfons DOLEZAL, in Salzburg Grissgasse 11/4 whft. gewesen, gelangte in Wien mit den gegebenen Daten bisher nicht zu polizeilichen Anmeldung.
- 4) Dr. Josef KRAGJCEK, (falsch KRAGICEK) Tierarzt, am 22.9.1915 in Wien geb., österr. Staatsbürger, verh., zuletzt in Wien 17., Wattgasse 66/3 whft. gewesen. Der Genannte hat sich am 23.8.1950 nach Fürstenfeld, Schubertstrasse 9 abgemeldet.

Die fünf ehemaligen ung. Offiziere welche sich ebenfalls im Monastirka-Gefängnis befunden haben, scheinen in den Registern aller in Frage kommenden österr. Behörden nicht auf. In diesem Zusammenhang muss darauf hingewiesen werden, dass wegen der Häufigkeit der Namen bsw. ohne Kenntnis der Geburtsdaten eine genaue Personensfestellung sehr erschwert ist. Ha. scheinen beispielsweise 53 Personen mit dem Namen Sandor KOVACS auf. Eine Durchsicht hat ergeben, dass es sich durchwegs um Flüchtlinge aus Ungarn handelt, die 1956 am Aufstand teilgenommen haben. Ein ehem. ung. Offizier befindet sich nicht darunter.

Ein noch ausständiges Schreiben vom Kriegsarchiv wird nach Eintreffen dem Akte nachgereicht.

Lhu.

aa/lfhl

SYDSVENSKA DAGBLADET SNALLPOSTEN Tisdagen den 7 november 1967

Raoul Wallenberg är i livet

Påstående i Malmöättegång

— Om jag blev fri så skulle jag inom tre månader kunna skaffa Raoul Wallenberg tillbaka till Sverige från Sovjet. Han lever och verkar på ett kraftverk cirka 80 mil bortom Moskva tillsammans med tyska krigsfångar, berättade en utländsk medborgare som på måndagen stod inför rätta i Malmö åtalad för bedrägeri och brukande av falsk urkund. Mannens identitet var en av stötestenarna under huvudförhandlingen.

Mannen greps första gången den 14 september i år då han anklagades för människorov. Han hade tagit med sig en 10-årig flicka till Köpenhamn. Flickans moder var förtvivlad och misstänkte starkt att något obehagligt hänt. Men det visade sig att mannen inte gjort något med flickan som kunde tolkas som brott eller annat.

FINLÄNDARE

När han greps av Malmöpolisens på Skeppsbron tillsammans med flickan uppgav han sig vara finländare. Identiteten styrks av ett körkort. Det visade sig senare att detta var falskat. Rätteägaren hade visserligen en gång för ett par år sedan arbetat i Malmö men var försvunnen.

Vid häktningsförhandlingen den 21 september berättade den åtalade att han visst inte var finländare utan sovjetrisk medborgare. Första gången berättade han att han var född 1934 och vid häktningen ändrades födelseåret till 1929.

När handlingarna, bl a fingeravtrycken sända till Finland kom svar på den häktade var en annan person som var född 1908. Han hade avtjänat flera fängelsestraff och hade senast avvikit efter permission från en tvångsinrättning. Han var efterlyst.

SOVJETRYSS

Den häktade i Malmö nekade till att vara den identifierade finländaren. Han hävdade att han var sovjetryss och om rätten skulle finna att förvisning skulle ske så ville han inte bli utlämnad till Finland eller Sovjet.

När huvudförhandlingen inleddes på måndag vidhöll han sin sovjetryska identitet. Han vägrade att bli identifierad som den 60-åriga finländaren.

SATT AV MOT BETALNING

— Finländaren saknar tre tänder i underkäken, sade han bl a. Det gör inte jag. Jag känner finländaren då jag mot betalning stuttit av ett år och åtta månaders fängelse för honom i Åbo. Det är därför myndigheterna i Finland har mina fingeravtryck.

AGENT

På måndagen påstod han också att han var sovjetrisk agent. Som sådan vägrade han tala om vad han gjorde i Sverige. Men så småningom berättade han att han var i Sverige och Danmark för att spionera. Han skulle bl a kolla alla flygplansförsäljningarna till Japan och Italien ...

I brev som ställts till Interpol i Frankrike erkände han att han begått ett mord i Marseille. Åklagaren berättade då för rätten att mannen i häktet i avvaktan på huvudförhandling bl a läst en detektivroman som handlade om ett mord i Marseille. Vederbörande poliskommisarie hade just det namn till vilken mannens brev var ställt.

WALLENBERG I SOVJET

Under huvudförhandlingen läste tolken upp ett nytt brev. I detta berättade han om Wallenberg och att svensken förts till ett koncentrationsläger i Lublika i Polen från Ungern. Där skulle Wallenberg ha insjuknat i paratyfus. Sedan han väl blivit frisk fördes han till Sovjet där han således nu arbetar på ett kraftverk.

"DET RENE VRÖVL"

Mannens uppgifter om att han rymt från ett ryskt fartyg i Köpenhamn betecknades av danska myndigheter som "det rene vrövl". Något ryskt fartyg med det uppgivna namnet fanns inte.

Åtalet beträffande bedrägeri som erkändes av den åtalade innebar att han genom falska uppgifter lyckats få ut rekvisition på två järnvägsbiljetter till Åbo för sig och "en 10-årig dotter". Biljetterna var värda 210 kr. Han hade legitimerat sig med det falska körkortet.

För de erkända brotten dömdes mannen till två månaders fängelse. Rätten förordnade dessutom om förvisning ur riket för all framtid.

T. Gustafsson 11/11.
Kommunikationschefen Wallenberg,
Malmö, Kommunikationschefen
innan som nyförelse.

Tips om Wallenberg hjälpte inte Man med många identiteter dömd

— Av KRISTINA WALDEN —

— Raoul Wallenberg lever! Ryssarna ljugar om hans död. Han arbetar nämligen på ett kraftverk 80 mil utanför Moskva. Dit transporterades han från ett fängslager i Polen. Han är inte sjuk, men han har åldrats.

Det beskedet lämnade en häktad 59-årig finländare

Annars var det inte Raoul Wallenberg som tilldrog sig det största intresset under rättsgången. Inte heller den häktades brott. Den allt överskuggande frågan var: Vem är mannen egentligen? Och är det rätt man som domstolen dömer?

— Jag är sovjetryske medborgaren Volokov (fingerat namn av Arbetet) född 1929 i Östra Karelen, säger han själv.

Polisen, åklagaren och rätten:

— Han är finske medborgaren Mettimärki (fingerat namn) född 1908.

Förtrytsam replik från den häktade:

— Det syns väl att jag inte är någon gammal gubbe på 60 år.

Hans försvarsadvokat Valdemar Carling:

— Mannen har rätt. Han ser inte så gammal ut.

Den häktade:

— Jag känner förstås den där Mettimärki. Han har tre tänder utslagna i underkäken. Och det ser ju alla att jag har mina tänder kvar.

ANNANS STRAFF

— En gång avtjänade jag ett fängelsestraff för Mettimärkis räkning. Ett år och åtta månader i fängelse. Det fick jag betalt för.

— Det är därför det blivit trasel med identiteten nu. Finska polisen tror att jag är Mettimärki (efterlyst sedan han rymt från ett fängelse i Finland och med ett flera sidor långt kriminalregister).

Här är bakgrunden till att mannen häktats och åtalats:

I mitten av september fick polisen larm om att en 10-årig finländsk flicka blivit bortrövad från

(mannen säger själv att han är ryss) i rådhusrätten i Malmö på måndagen. Rätten tog hans uppgifter för lögn.

Men mannen hävdar: Ge mej tre månader så ska jag hämta Wallenberg tillbaka till Sverige!

modern i Malmö. Man befarade det värsta och ett stort pådrag letade efter flickan och mannen.

SMUGGELHJÄLP

Dagen därpå kom paret med farjan från Köpenhamn. Flickan var helt oskadd. Utredningen visade så småningom varför mannen tagit henne med sig. Han hade tänkt att hon skulle hjälpa honom att smuggla stulna cyklar från Köpenhamn. Det visade sig också att mannen under falska förespeglingar fått ut två tågbiljetter till Åbo på en socialbyrå i Malmö. Han hade legitimerat sig med ett falskt körkort.

MÅNGA NAMN

Finländaren är verkligen mannen med de många identiteterna. Förutom körkortet med det falska

namnet hade han också ett sjömanspass utställt i ett annat namn.

Han erkände brotten — bedrägeriet mot socialbyrån och brukande av falsk urkund — med en gång vid måndagens huvudförhandling. Däremot hävdade han hela tiden: — Ni dömer fel man. Jag är inte finländare. Jag är sovjetryss och hemlig agent.

I ett särskilt brev till rätten förklarade han:

— Jag känner till allt om Raoul Wallenberg. Han blev fängslad i Ugerån — han betraktades som spion. Han transporterades därifrån till ett fängslager i Lublika i Polen.

— Där insjuknade han i paratyfus. Men han repade sig och tre veckor senare fördes han som fånge till Sovjet. Han lever fortfarande. Allt annat prat är lögn. Han arbetar på ett kraftverk där också tyska krigsfångar finns.

— Han är gammal och skäggig nu-förtiden. Och han går med kapp...

Men rådhusrätten fäste inget avseende vid hans "sensationala" avslöjanden. Mannen dömdes — som Mettimärki — till fängelse i två månader och livstids förvisning ur landet. Man fann det helt klarlagt att han är finländare.

KUNGL.
SVENSKA AMBASSADEN
sovjetdekret om
amnesti

Moskva den 3 november 1967.

Nr 911

1 bil.

R 126

(1 5 ex.)

Björk/AHg 10.11.67
a f k m t

statssekr. i statsrådsberedn.,
statssekr. i Ju,
dep.rådet Lidbom, Ju + bil.
riksåklagaren,
rikspolisstyrelsen
I tj:Björk

Onumrerad delgivning:

Ambassaden i
Warszawa
Prag
Belgrad
Sofia
Budapest
Paris
Bonn
Washington
London
Peking

ex. till:

Excellensen
Kab.sekr.
Polchefen + bil.
Chefen Pol I + bil.
Rättschefen
Bitr. rättschefen
Dr Bohm + bil.

Till Utrikesdepartementet.

Sovjetunionens Högsta Sovjets presidium har inför instundande 50-årsjubileum av oktoberrevolutionen utfärdat ett dekret om amnesti för vissa personer, som avtjänar fängelse-eller annat straff än fängelsestraff.

Enligt art. 1 i dekretet benådas alla personer, som dömts till fängelsestraff på upp till två år eller till annat straff än fängelse. I art. 2 föreskrives, att vissa kategorier av personer, som dömts till fängelse på upp till fem år, skall benådas, nämligen sådana som förlänats sovjetiska ordnar eller medaljer för deltagande i förevarer av Sovjetunionen, krigsinvalider, kvinnor vars barn icke uppnått 17 års ålder, havande kvinnor, män och kvinnor som fyllt 60 respektive 55 år, personer som begått brott före fyllda 16 år samt personer vilka gjort sig skyldiga till brottslig vårdslöshet.

Personer, som dömts till fängelse i mer än två år, får enligt art. 1 ännu icke avtjänad strafftid förkortad med hälften, och vidare föreskri-

ves i art. 5 att beslut om deportering av personer, som avses i art. 1-3, skall upphävas. Slutligen stadgas i art. 4 om inställande av talan i vissa brottmål.

Ej omfattade av amnestien är personer, som dömts till fängelse för särskilt farliga brott mot staten, ävensom personer som ådömts fängelsestraff för vissa andra grövre brott.

Texten till dekretet närlutes härjämte i engelsk översättning.

./.

Gunnar Jarring

Wednesday, November 1, 1967

6

THE DECREE OF THE PRESIDIUM OF THE USSR SUPREME SOVIET
ON THE AMNESTY IN CONNECTION WITH THE 50th ANNIVERSARY
OF THE GREAT OCTOBER SOCIALIST REVOLUTION

In connection with the 50th anniversary of the Great October Socialist Revolution the Presidium of the Supreme Soviet of the USSR, guided by the principles of socialist humanism, considers it possible to amnesty the citizens who have perpetrated crimes of no great danger to society and then proved, with their exemplary conduct and conscientious attitude to labour, that they want to atone for their guilt to society.

The Presidium of the Supreme Soviet of the USSR decrees:

1. To relieve of punishment persons sentenced to confinement for a period of up to two years inclusive or to punishment not connected with confinement.

2. To relieve of punishment persons sentenced to confinement for a term of 5 years inclusive:

a) persons awarded the orders and medals of the USSR for participation in combat operations for the defence of the Soviet Union; and war invalids;

b) women with children aged under 17 and pregnant women;

c) men over 60 and women over 55;

d) persons who perpetrated crimes under the age of 16;

e) persons guilty of crime due to carelessness.

3. To reduce by half the term of confinement remaining after the day of coming into force of this decree for persons sentenced to confinement for a term of more than two years.

4. Terminate the hearing of all the investigation cases and cases not heard by the court and dealing with crimes perpetrated before coming into force of the present Decree and liable to punishment in the nature of confinement for a term of up to two years inclusive or punishment not connected with confinement, as well as the cases on crimes for which the law contemplates a punishment of confinement for a term of up to five years inclusive, meaning crimes perpetrated by persons mentioned in Article 2 of the present Decree.

-2-

As regards the cases on the crimes perpetrated before the coming into force of the present Decree, meaning crimes for which the law contemplates a punishment of more than two years' confinement, as well as the crimes for which the law contemplates the punishment of more than five years' confinement, meaning crimes committed by persons mentioned in Article 2 of the present Decree and envisaging the implementation of the amnesty the rulings are to be passed by courts in keeping with Articles 1, 2 and 3 of the present Decree.

5. To relieve of additional measure of punishment in the nature of exile and deportation the persons mentioned in Article 1, 2 and 3 of the present Decree.

6. The amnesty is not to be applied to persons:

a) sentenced to confinement for particularly dangerous crimes against the state, as well as the crimes contemplated by Articles 14, 14¹, 15, 16, 17, 23, 24 and 25 of the Law of the USSR "On Criminal Liability for Crimes Against the State," by points "a" and "b" of Article 2, by Article 4, by point "a" of Article 6, by points "a" and "c" of Article 11, by point "a" of Article 13, by point "e" of Article 19, by points "a" and "c" of Article 21 of the Law of the USSR "On Criminal Liability for Military Crimes";

b) sentenced to confinement for premeditated murder, excluding murders resulting from the excess of the need from self-defence or from a state of strong emotional upheaval; premeditated serious bodily harm, excluding the cases resulting from the excess of the need of self-defence or the state of strong emotional upheaval; the encroachment on the life of a militia worker or a public order squad trooper; rape; embezzlement of state or public property committed repeatedly or on large or particularly large scale; the theft of fire arms, ammunition or explosives; robbery, banditism; theft of personal property of the citizens perpetrated repeatedly; the receiving of bribes, the giving of bribes or mediatorship in bribery; malignant hooliganism; organisation or active participation in group crimes leading to crude violations of public order; manufacture, sale or acquisition for the purpose of sale of narcotics; the enlistment of juveniles in criminal activities;

c) recidivists considered particularly dangerous and also those formerly sentenced to confinement for premeditated crime after which they have perpetrated premeditated crime again for which they were sentenced to confinement;

Wednesday, November 1, 1967

6

-3-

d) formerly set free from the places of confinement before serving the full term of punishment determined by the court as a result of amnesty, as a result of pardon, conditional release ahead of time or other reasons and who again perpetrated premeditated crime;

e) inveterate violators of the regime during the serving of the term of confinement.

7. To relieve of measures of punishment persons guilty of misconduct before the coming into force of the present Decree, meaning the breaking of the law punishable by administrative measures and, if these persons show model behaviour and honest attitude to labour.

8. The present Decree comes into force since the day of its publication.

N. PODGORNYY,

President of the Presidium of the
Supreme Soviet of the USSR

M. GEORGADZE,

Secretary of the Presidium of the
Supreme Soviet of the USSR

The Kremlin, Moscow,
October 31, 1967

(Pravda, November 1. In full.)

Bonn den 3 november 1967

Strängt förtroligt

Lfd

199

Ink.	10. 11	1967
Avd.	Gr.	Mål
P	2	Em

Broder,

Långt om länge har jag nu fått svar från Möller på Suchdienst på mina frågor med anledning av Ditt handbrev av den 28.8.67 rörande Malmö-ungrarens uppgifter om Monastirka-lägret.

1. Av svaret från Möller framgår rörande själva lägret följande:

Monastirka var ett sekundärläger, beläget cirka 4 km från huvudlägret Oranki. Detta senare fanns redan i juli 1941 och hade då cirka 400 civila interner, varav cirka 100 av tysk härkomst från Polen, Västtyskland och Baltikum. Möller förmodar att de flesta av dessa var från Tyskland och Österrike emigrerade judar.

I november 1941 förlades dessa interner till Aktjubinsk, varefter Oranki inrättades som krigsfångläger för stabsofficerare och Monastirka utnyttjades som rekreations- och genomgångsläger för sådana, som skulle frigges.

Fram till mitten av 1949 fanns i de bägge lägren endast ett mindre antal civila resp. krigsfångar. Antalet steg hösten 1949 tillfälligt till cirka 200. Upplösningen av de båda lägren började på hösten 1949. Cirka 10 interner blev frigivna och resten förlades till andra läger, de flesta till Krasnogorsk.

✓ 2. Av de av Dig nämnda personerna har endast Erich Diederichs kunnat med säkerhet lokaliseras till aktuell

Departementssekreteraren Leif Leifland

rikesdepartementet

CA

adress, som är 1 Berlin 41, Flemmingstrasse 13, tel: 72 30 41. Diederichs bedriver där en grafisk firma.

För Georg Wiedemann har Suchdienst uppgivit adressen 8 München, Jakobsplatz 4, men detta har Einwohnermeldeamt i München ej kunnat bekräfta.

Även uppgiften om Dr. Hans Buchwaldt, 16 Wiesbaden, Blücherstrasse 44, är osäker: det kan därvid röra sig om fel person.

3. Därutöver har Möller tagit fram namn och adresser på följande personer, som torde kunna lämna upplysningar om Monastirka-lägre:

1) Hans A h n e r t, 6 Frankfurt/Main, Paleskestrasse 29^I (f. 16.6.24, åter 8.4.50).

2) Willi R i e g e, 8867 Oettingen/Bayern, Mühlstrasse 1 (åter 8.4.50, tidigare överstelöjtnant under kriget).

3) Bruno W u n d e r l i c h, 3012 Langenhagen (vid Hannover), Walsroderstrasse 182, tel 0511/77 13 32 (åter 6.10.58).

4) Dr. Gerd T ö p f e r, 6 Frankfurt/Main, Im Burgfeld 78 (f. 9.11.07 i Dresden, åter 6.4.50 till Idar-Oberstein).

5) Walter M i r s c h, 8205 Kiefersfelden/Oberbayern, Mesnerweg 14 (f. 19.2.10, åter 14.1.50)

6) Fritz S c h r ö d e r, 3, Upland Road, Wellington, New Zealand.

Samtliga här angivna adresser har här kontrollerats vara aktuella (utom naturligtvis den i Nya Zeeland).

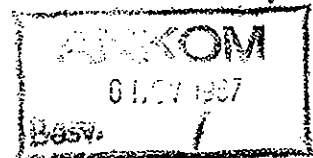
*Många hjärtliga hälsningar
Sitt tillgivna*

Leif H. Sjöström
Leif H. Sjöström

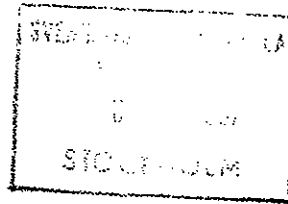
P.S. I slutet av denna månad besöker jag mig från Bonn till Sverige f. Rawalpindi. Om du har möjlighet att ta emot kanske jag får komma och besöka dig i Stockholm, så kan vi kanske tala något om hur detta ärenden eventuellt kan drivas i fortsättningen här.

D.S.

1071182

Sverige-Amerika Stiftelsen
Grev Turegatan 14
Stockholm O, Sweden

13.11.67

Dear Sir:

I am interested in obtaining scholarly and popular information about the Raoul Wallenberg case for possible development into an article for publication. The Swedish reaction to this case would be most helpful. Unfortunately the time limit set to accomplish this task is very short. The materials need not be in English, and English materials would not be as satisfactory if the original Swedish materials upon which the English translations are based are more complete. Can you help me in this urgent request and keep the cost to me under 25.00 Sw.Kr.?

Very truly yours,

George Ek
George Ek
5670 Everett St.
Arvada, Colorado
80,002

STATSDEPARTEMENTEN

Till *Dep. Leif Leifland*
Post

☐ För kännedom	☐ Önskas åter	☐ För godkännande
☐ För handläggning		☐ Enl. överenskommelse
☒ För yttrande		☐ Kontakt torde tagas med avsändaren
☐ För attest		☐ Med tack för lånet

Saml. överenskr. med
Din sek. Var för man tag i
materiallet?

Datum *9.11.67* Avsändare *Anne Henrikson*

ARKIVEXEMPLAR

Stockholm, 13th november 1967.

ang

Raoul Wallenberg

Nr 198	Antal bil	
Ink dnr		
Avd P	Grupp g	Mål Gu I

Dear Mr. Ek,

I am referring to your letter requesting material about the Raoul Wallenberg case.

Please find enclosed the two official White Books, published by the Royal Ministry for Foreign Affairs in 1957 and 1965. There you will find the texts of exchange of notes between the Swedish and Soviet Governments from 1945.

Very little is published about Raoul Wallenberg in English. You will find the most complete and recent account in "Humanitarianism or Totalitarianism: The strange case of Raoul Wallenberg" (Papers of the Michigan Academy of Science, Arts, and Letters, Vol. XLVI, 1961).

In the 40'ies two books about Raoul Wallenberg were published in Sweden (Rudolph Philipp: "Raoul Wallenberg"; Jenő Lévai: "Raoul Wallenberg - hjälten i Budapest"). They are both out of print, as well as an account about the activities of the Swedish Budapest Legation during the war: "Vad hände i Budapest?" by Lars G:son Berg, attaché at the Legation. Through a bookstore in U.S.A. with international contacts, you might be able to find the books second-hand in Sweden. Another Swedish book is quite recent and could certainly be ordered through any good bookstore in U.S.A.: "Fallet Raoul Wallenberg" by Elsa och Hans Villius (Stockholm 1966).

There is finally a German book: "Raoul Wallenberg" by

✓

Mr. George Ek
5670 Everett St. Arvada,
Colorado 80,002

Nylles av postexp

Avsänd med

☐ sv kurir☐ utl kurir☐ luftpost☐ vanlig post

Avsändn datum

Sign

Josef Wulf, published by Colloquium Verlag in Berlin 1958.

This covers, I think, fairly well the most important non-classified material about R. Wallenberg.

Sincerely yours

Leif Leifland
Head of Division

KUNGL.
SVENSKA AMBASSADEN
Wallenberg-ärendet

Wien den 14 november 1967.

R 18

1 bil. ✓

Förtroligt

187

16/11

67

p

2

Eu^I

Lfw

Broder,

Åberopande Ditt handbrev den 18 augusti 1967 med
begäran om uppgifter i Wallenberg-ärendet rörande en
viss Olga får jag härmed överlämna en promemoria i saken
från vår vanliga källa. Vi hoppas återkomma snart med
ytterligare material.

Ulf Norström
Ulf Norström

Departementssekreteraren Leifland,
Utrikesdepartementet.

886

Betr.: OLGA, ungar. Flüchtling.

Erhebungen bei der Stelle "SS" haben ergeben, daß in der fraglichen Zeit in den Flüchtlingslagern in Salzburg keine Person namens Olga wohnhaft gewesen ist. Es wurde auch in die beim Landesamt für Umsiedlung bei der Landesregierung Salzburg erliegenden Auswandererlisten der ICEM aus dem Jahre 1959 Einsicht genommen. Sämtliche angeführten Erhebungen verliefen ergebnislos.

Der seit 1945 in Österreich und seit 1950 in Salzburg wohnhafte Sandor SZENTIVANY, der Leiter des "Ungarischen Hilfsdienstes" in Salzburg war und als ehemaliger Staatssekretär und Präsidialchef bei HORTHY bestens informiert ist, gab an, daß ihm eine Privatsekretärin oder andere Angestellte mit dem Vornamen Olga bei HORTHY vollkommen unbekannt ist. Aus seiner ehemaligen Tätigkeit beim "Ungarischen Hilfsdienst" in Salzburg sei ihm auch kein weiblicher ungarischer Flüchtling bekannt, auf den die Beschreibung zutreffen könnte.

Aus unseren Unterlagen Akt P-412/56 (betreffend Ladislaus MEDEK) ist zu ersehen, daß lt. Angabe des Josef JUHASZ der ehemalige ungar. Flüchtling Miklos SZABO, der dem ungarischen Revolutionsrat in Strassburg angehörte und als politischer Bevollmächtigter die ungarische Sozialdemokratische Partei in Wien vertrat, einmal mit dem amerikanischen Staatsbürger Coloman REVESZ, Nationalpräsident, Coordinated Hungarian Relief Inc., Washington D.C., Wien 19., Hungerbergstraße 9 whg., bei ihm erschienen war. In Begleitung des REVESZ war eine gewisse Frau "Olga", die ca. 55 - 60 Jahre alt war und ein gutes

Aussehen hatte. Wie diese Frau JUHASZ erzählte, sei sie 15 Jahre in Rußland in Haft gewesen. Sie sprach gut deutsch und ungarisch, sowie auch englisch. Diese Frauensperson sei Juhass sehr verdächtig vorgekommen, umsomehr, als sie ihm von ihrer Haft in der UdSSR erzählt hat. Diese Information stammt von der Quelle "NÖ", datiert mit 20.5.1957.

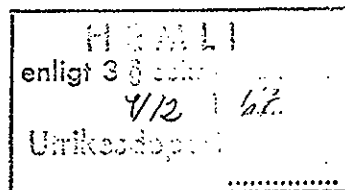
Ansonsten bestehen über eine Person namens Olga auch keine Vormerkungen.

9.10.1967

KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

24/11-67

Ex. fört. avd. i de. Vinga, RPS.
Exp. 7/12. dfr

Strängt förtroligt

P.M.

Uppteckning från samtal angående Raoul Wallenberg den 24 november 1967.

✓
Närvarande: Istvan Schmied, född den 10 september 1910. Född och bosatt i Satu Mare, Str. Scînteii, Rumänien (nordväst, nära ryska och ungerska gränserna).

✓
Josef Schmied, broder till Istvan, bosatt i Sverige sedan nio år, adress: Tre Kronors Väg 25, Nacka 5, arbetar som förman på kvarnen Tre Kronor.

Departementssekreterare Leif Leifland, UD (ej närvarande vid sista delen av samtalet).

Departementssekreterare Pär Kettis, UD.

Sammanfattning

Istvan Schmied som säger sig ha varit krigsfånge tillsammans med Raoul Wallenberg berättade att en gemensam krigsfångkamrat, wienaren Karl, uppgivit att han varit med och begravt Wallenberg vid ett krigsfångeläger nära Berezovsky vid Uralbergen sommaren 1946.

Istvan Schmied (förkortas S.), tjänsteman, bosatt i Satu Mare, där han hade sin familj (fru, barn och barnbarn) var för när-

888

varande på ett fyra veckors besök hos brodern i Sverige. Deras mor levde i Ungern alldeles nära den rumänska gränsen. Det var nödvändigt med fullständig diskretion beträffande den redogörelse S. nu ville lämna. Skälet att han inte tidigare lämnat denna redogörelse var att det givetvis var omöjligt att skriva om denna sak till brodern i Sverige och att besök på svenska konsulatet i Rumänien skulle ha framkallat frågor från rumänska säkerhetspolisen.

När S. den 2 december 1946 återvände från krigsfångenskapen i Sibirien till sin hemstad, förhördes han av rumänska säkerhetspolisen. Av rädsla för eventuella följder hade han då inte avslöjat någonting av vad han visste om Raoul Wallenberg (förkortas W.). S. hade träffat W. under en fångtransport från Rumänien till Sibirien och hade arbetat tillsammans med denne i fångläger där.

S. häktades i sin hemstad Satu Mare den 4 januari 1945 och satt fängslad i en gammal skola där till den 12 januari. Han fördes då till ett uppsamlings- och sorteringsläger med tusentals fångar som ryssarna hade i Iași i nordöstra Rumänien nära gränsfloden Prut. S. transporterades från Iași den 15 januari i ett tåg med ryska järnvägsvagnar. I varje järnvägsvagn fanns 62 personer, män och kvinnor, alla främlingar för varandra. Under resan, som varade till den 24 februari började fångarna i transportvagnen lära känna varandra och de berättade sina historier för varandra. S. skrev dagbok under hela resan och fångenskapen i Sibirien samt tillbaka till Rumänien vintern 1946. Han hade emellertid varit tvungen att bränna boken när den rumänska polisen efter hans återkomst gjorde husrannsakan i hans hem.

I järnvägsvagnen blev S. först bekant med "Karl" från Wien. S. kan inte erinra sig Karls efternamn men säger att han var högt bildad, intelligent, kort, satt och blond. S. vet inte om Karl är i livet. Karl pekade för S. ut W. och berättade att denne var sekreterare från ^{svenska} legationen i Budapest. Under resan bildades ett sällskap på sex fångar, förutom W. var det Karl, S., och ett par österrikare och en ungrare (eller eventuellt två

ungrare och en österrikare). S. blev på detta sätt bekant med W., som berättade om hur han blev fängslad. I Budapest hade två familjer, varav åtminstone en välkänd, tagits av ryssarna och då W. gick till ryska kommandaturen för att söka befria de två familjerna häktade ryssarna även W. På natten hade han transporterats med lastbil tillsammans med andra till en godsstation i Budapest och placerats i ett tåg. W. hade ingen bekant med sig.

Under fångtransporten hade fångarna endast ett nummer och det tog sex månader innan ryssarna brydde sig om att registrera namnen. Om under transporten någon fattades i vagnen kunde det inträffa att vakterna ersatte det antal som fattades genom att ta förbi-passerande från gatan och stoppa in dem i transporten.

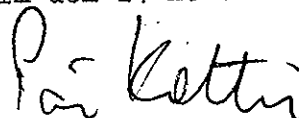
Transporten från Iași till Sibirien pågick alltså tiden 15 januari - 24 februari och resvägen var följande: Gränsstation vid Prut - Kharkov - Kursk - Tambov - Penza - Sverdlovsk till Berezovsky. Vid ankomsten till Berezovsky sattes fångarna på lastbilar och transporterades till ett läger. Det var 50° kallt och inget arbete utfördes de första dagarna. Många av fångarna var sjuka. Under hela restiden hade man fått varm mat bara tre gånger. De sex bekanta från resan placerades i samma läger, inklusive W. Det första arbete fångarna fick utföra var timmerfällning. Man sågade två och två och S. sågade ihop med W. Detta arbete varade till den 16 maj. Sedan överfördes tre grupper om vardera cirka 250 fångar till arbete på en närbelägen kolschos. Detta pågick till juni 1945 då fångarna överfördes till arbete i gruvor. Fångarna bodde i ett läger som innehöll 15 à 20 baracker. S. och W. hamnade i olika baracker och arbetade i olika gruvor. Under hela tiden var maten dålig och många blev sjuka och mycket svaga. S., som normalt vägde 70-80 kg. gick ner till 41 kg. och samma var förhållandet med de övriga. W. arbetade i samma gruva och bodde i samma barack som ovannämnde Karl. På kvällarna träffades de sex bekanta från järnvägstransporten och ingick "fostbrödralag" och lovade att om någon kom levande hem skulle han försöka kontakta de övrigas familjer och berätta om vad som hänt i Sibirien. 1946

ser kommer han och hans familj att råka mycket illa ut.

S. reser hem under veckan 27/11 - 3/12. S:s bror berättade att han kontaktat polisen på Kungsholmen och fått beskedet att upplysningar om W. borde lämnas till UD. S. hade inget direkt önskemål att få tala med W:s släktingar. Hans bror trodde att det skulle bli mycket uppslittande för brodern att konfronteras direkt med W:s släktingar.

Slutligen sade S. att han var upprörd över de felaktiga rapporter om W:s öde, som han hade hört i utländsk radio, t.ex. om att W. vistats i Ljubljanka-fängelset. Dessa uppgifter var felaktiga eftersom han visste att W. dött i Berezovsky.

Stockholm den 24 november 1967

Pär Kettis

Kommentarer

Schmieds utsaga innehåller en något förvirrande blandning av en intressant uppgift och en rad uppenbart felaktiga uppgifter.

Intressant är den del som handlar om järnvägstransporten genom Rumänien. Av bl.a. Richter vet vi att Wallenberg i januari 1945 fördes med järnväg från Budapest via Rumänien till Sovjetunionen. På denna punkt stämmer alltså Schmieds utsaga.

På övriga punkter är Schmieds uppgifter felaktiga. Wallenberg fördes inte till Sibirien utan till Moskva och var ovedersägligen vid liv under hela år 1946. Det är omöjligt att avgöra om Schmied talar sanning när han säger att han själv träffat Wallenberg under en järnvägstransport i Rumänien i januari. Han kan vara i god tro även när det gäller Sibirien-avsnittet av berättelsen. Risken för namnförväxling och minnesförlust är naturligtvis stor när

det gäller händelser som ligger mer än 20 år tillbaka i tiden.

Schmied finns inte nämnd i UD:s kortregister i Wallenberg-ärendet.

Ingen åtgärd bedömes påkallas med anledning av utsgan.

Stockholm den 1 december 1967.

Leif Leifland

Arató Béla úr, Abony, Békéscsőke. Somogyi Zsuzsanna úr, Pécs, Rt. királyi u. 9/31 jn. 4., Rajonkai László úr. Felcső, Tolna m. Sajnos Károly és János öltöztető, Repari Mihály szobor, Eger, Herold u. 3., Mór, Templom. u. Kiskál László úr. Debrecen, Munkács. Rajnai Jenő szobor, Tarnaszentmária, Heves m. Agócsi Éde, szobor, Győr, Pozsony. Bodányi István szobor, Gyula, Rt. királyi u. 54., Dr. Gábor István úr. Debrecen, Török u. 10., Szeged, Munkács u. 2., Dr. Hauer Miklós úr. Szeged, Pécs. MHBI., Dr. Daniel Csaba úr, Hegyhíd Pál szobor szobor, Pécs, Vadász u. 34. Sándor József úr, Alsóhágy, Varga Vince úr, Ujhely, Sugár u. 94., Pintér Lajos szobor, Veszprém, "Kék-Duna"-vendég. Galambos János szobor, szobor, Alsóhágy, Pécs u., Rádai István úr. Kispalánfalva szobor, Munkács (Habsburg). Tömör Mihály szobor, Alsóhágy, Győr u. 3., Csizsar Zsuzsanna szobor, Veszprém, Dancsics u. 9. Dr. Erőss András szobor, Pécs, Pécs u. 104., Vándor Lajos szobor, Székesfehérvár, Pécs u. 6., Pécs, XIV. Török u. 3., Földes Lajos úr, Pécs. V. Hollai u. 6., Balassi Dénes úr, Kismén, Móra u. 19. (Habsburg) Dr. László Sándor szobor.

Munkács, Alsóhágy u. 10., Dr. Elekes Károly úr, Alsóhágy, Pécs u. 4., Alsóhágy István úr, Komárom, Pécs u. 15., Alsóhágy Ferenc úr, Győr, Varkány u. 35., Dr. Götte János szobor, Kézdi, II. 416. Alsóhágy Lajos úr, Dunaújváros, Alsóhágy u. 4. Dr. Sándor Ödön úr, Pécs. Rt. királyi u. 10., Kivai István szobor, Pécs, Hev. m.; Eger, Sándor János szobor Ord. Pannónia László úr, Katalin, II. u. 8., Dunaújváros úr, Kézdi, Alsóhágy u. 21. Alsóhágy Ferenc szobor, Alsóhágy, Rákóczi Ferenc szobor, Alsóhágy u. Alsóhágy u.) Rákóczi Ferenc úr, Pécs. Rt. királyi u. 12. III. 3., Alsóhágy Gyula úr. Ábrahám, Kovács L. u. 44., Alsóhágy Sándor szobor, Alsóhágy, Alsóhágy u. 40. Alsóhágy Ferenc úr, Alsóhágy L. R. S. R., Alsóhágy u. S. R. Alsóhágy, Alsóhágy Lajos úr, Alsóhágy. Alsóhágy Sándor szobor, Alsóhágy, Alsóhágy, Alsóhágy István úr, Alsóhágy Vagyon, Alsóhágy Alsóhágy úr, Pécs. IV. Alsóhágy u. 22. I. 4., Alsóhágy János úr, Kispalánfalva u. 9. Alsóhágy-Lajos, Alsóhágy-Hallam u. 1., Alsóhágy László szobor, Alsóhágy Lajos u. 9. Pécs.

106. Képe. 129. A 80-as felolvarrah. 211. elindul ar.
1. nap. 212. Nap. elerell. 315. M ar elvó mureus. 401.
Zsuzs. 404. Mo., felolbadul. 407. Képek Erőbaról. (Hort-
is in Roornevel lialala) 501. Majus (Rango P.). 502. Per-
qu elerell. 510. Zholara mureus, 528 Uj magyarok
erheres. Er nemet lager len. 717. Zevelerhech. 717.
717. Fumdre malar, Hir öseuról. 831. Haf. megegyes.
911. Paul mureadlam. (Gilaus). 1015. Elend a legend.
reg. 1001. Nene dolgorou torialab. 1013. Havarik. 1107.
Egye. 1225. 10 torta. 1231. E. feli mire. Er a folyoro
vegen allak.

Címek: Dr. Nagy Kálmán (hadgy, Bp, XI. Jure u 10. III).
 F. Lehoczki (Buzgád, hadgy, Kecskemét, Lándó
 Károly u 16., Gendarmjai Sándor hadgy, Bp, VII).
 Árkai u 140. III. 19., Gule Károly (Bp, Papm, Gec-
 keméti u. 2. Rajni Tibor (Bp, Kiskorona u 3, De-
 rász u 1, Dr. Váradi Sándor, (Bp, Budapest,
 Pusztai u 9., Hegedi Károly (Bp, Szék, Lándó
 Károly (Bp, Buzgád, Szék u 45., Károly F.
 u 10. hadgy, Bp, XII. Boerhai u 10, Trizya József
 hadgy, Bp, Szék, Szék Perre (Bp, XII. Bönöt-
 méti u 44. Ptk. Föp., Kádár és Gáspár ar-
 előt és címeikről írtam, mert ezek a címe-
 k meg megérkeztek előt valahonnan
 Kírtam. Kádár Sándor (Bp, hadgy, Papadereke
 Szék: Jenele Haueru Marlin, Bp-
 u 10 (Cáceres). József Novarro, Píntak Bp-
 me 11. Cordoba.

M. J. Anderson, M.A., M.D., M.A.,
Oxford, W., H. P. V. L. N.,
W. E. O. V. Z., H. L. A., Dr. F. W. G. H. L. L.
V. S. Z. N. H. W. 35.12.?, Olanoh medvetanica.

1946. éreményei kronológiánként sorrendben.

106. Barabás éne. Kellencs és a kideg. Munkamegyerweren.
178. Barabás énekenek. 315. Kint van a szobrigad. (Kabarbi-
nov) 331. Unepreda (márc. 15.) 416. Rianjálka magyar sa-
zokolod. 918. Szegedjéka Lagerl. Vladimiri dől. 508. Szalag
Szenciélka. (45 lük). 509. Kögörelau épro csfordulokor. 514.
Morodaiba mendon. Kés naparai mureud. 510. A Lager
qfo-ufoüri. Alon bok. Rejoia két napari. (Ererenek).
Valja. 601. Szrágh a morodaiban. Itta villanulól clónó?
604. Heme dolgatonu löbbé. 605. Fiklati bekörüll. 607. Ir gla-
nola ducegek. It labaryon suprad. Nactio laom Láz.
608. Pégis a feterpesei miniparek. 609. Eoy áruapfor
gallink vira. 611. Felajauljak a Braunport brigádol.
613. Jelenkheron a krutyebá. 615. Amouloze a Krutye-
zol. Dolgorove a raktárba. Rejoia a két brigádol. Ra-
roni. Imyreffabau. 616. Refleues a lipreg. Greenog
myario. Higere miget. Kacitir nyulen. 618. Uldo de-
velen felengemnek. 618. Sevd a partizniokhar.
619. Sevd amymenak. 620. Starfalmahadaz. Rejoia-
uelar om. Macoprola. 630. Telogyogulok. 702. Me-
mlap. Mi en a menekel. 703. Traug a Vladimiri állo-
mat. Fehérgeuk. 708. Menekhermik. Graulaiba. Jok-
rok. Mellembleuer. 719. It barandij felmagadol.
(Jano duar war a haraytine alati is.) A baran-
tiné Mo ufolde varaimayjai mees Mouandir ladee.
708. Morbelé lallam. 813. Eratrich megmöknek. Salier
en a pplitrik. 905. Braunport kara. Gröles. Moan-
linharol (Helgen hider). 913. Miye Morharib meut,
a maundilapool. Harloffelbrigad. Vigenely. 20-an
horial. 918. Ajel ut ut + mor. vadollgi, rednei. Eise-
nevereleu. Erp zatos felhönöules. 1107. Rianjók
a roumaichad. 1110. Gudekeruap a mellichben. 1112
Sevd amymulól. 1113. Rianjók a nemeresivégelad.
Gyelm es. Erumezi is yemenek. 1117. 600 Kelag erhenik
182 u. ti es 4 u. leg. 1119. Lömmel olmenyek Modandir-
ra. It horar. Güre, Nagyharaly, haralyi Gyüle
It S. József. Re, Jaiou malou.

Guerrero: Guerrero. Luba.

Wach: Diederichs Erben, Berlin-Steglitz, Baum-
ring-Strasse 13. Czerneghi Karoly u. s., Pap-
igel u. 40., Buchholz Rudolf, Wien, XII/147. Vere-
nigte 20/3, Frau Weiss, Wien 20, Pater Albelplatz,
314., Hermann. Wiegmann. Buchhändler, Wien.
(Ben. Hermann) Langenstr. Nr 57, Dolezal Alfons, Salz-
burg, Gries-Gasse 11/4., Josef. Kragisch dr. Wien 17,
Wallgasse 66., Dr. Hans Buchwaldt, Wölferstheim,
Kain Friedberg, Oberthoden.

Dygel.

22/9-27

1944 års händelser i kronologisk ordning

14/3 Magdi (=Magda) kom till mig.
 15/3 Magdi. Andra natten.
 24/3 En månad har gått. Solen sken.
 27/3 Avfärd till fronten. Ännu ett besök hemma.
 10/4 Över gränsen. Löjtn.Molnár.
 22/4 Dödsskogen. Sårad.
 23/4 Mellan I:a o. II:a bataljonen. Jag lämnar I:a bataljonen.
 23/4 Nattlig flykt över ingenmansland. Pang...Pang...Prrr
 24/4 Tillfångatagen. I dödens klor.
 24/4-5/5 Gångmarsch. Förfärlig väg.
 17/5 Bilfärd till Zbaraz. Angenäm färd.
 28/7 Avfärd. I en gravkammare.
 29/7 Vi lastas på tåg. Första skorpor.
 30/7 Zaslav (=Zloczów?). Åter här.
 30/7. Sjepetovka. Makaron-räls.
 31/7 Mot Kiev. En bulle.
 1/8 Svetozjen. Bland partisaner.
 4/10 Mot Lisjtjovate. Den vackraste vägen hittills.
 6/10 Lemberg (Lviv el. Lwów). Basar.
 7/10 Rzeszów. Ungerska kommandoord.
 8/10 Przemyśl. På vrakdelar.
 8/10 Övernattning i en by. "Upa"-nyheter.
 9/10 Dobromil. Trasig vapenrock.
 9/10 I Karpaterna. Natt bland vägglöss.
 10/10 Man låter oss sova ut. Lisjtjovate. Bäst hittills.
 19/10 Vi lämnar Lisjtjovate. Det känns otäckt.
 23/10 Drohobycz. Ett (?) nöje.
 25/10 Lägre i Sambor. En överraskning.
 6/11 Vi lastas på tåg. Mot Moskva.
 7/11 Ett år har gått. Minnen.
 18/11 Gur-Kristal. Sympati.
 9/12 Mot Suzdal. Överstelöjtn.Lőrinczy.
 24/12 Glädjebud: regering har bildats den 22 ds.
 29/12 Frihet. Två tillfälligheter.
 31/12 Nyårsnatt. Björndansen.

Mina bekanta:

Zoltán WEINBERGER	Dr.József ÉRCHEGYI	Rézmüves
Ernő GERŐ ^x	József RÉVAI ^x	Dr.Haász
Gyula RÁCZ	Skopek	Per(1)mutter
Imre SOMOGYI	Fazekas	Ralatics
György DIAMANT	Berger	Diószegi
Fru Gerő	Tassi	Madarász

Kommendanten i Suzdal, major Lavrentev

Adresser:

kapt.Zoltán SZUBITS, Tomori ut 4, ZALAEGERSZEG
 löjtn. János POKOVAL, nr 101, ADÁCS
 ,, dr János FEKETE, Károlyi u.11, RÁKOSPALOTA
 underlöjtn. István SÁRVÁRI, Ujkórház u.3, ZALAEGERSZEG
 ,, ,, Károly MOLONTAI, Mátyás király u.6, MEZŐKÖVESD
 ,, ,, László GUBA, Cukor u.11, GYÖNGYÖS
 fänrik Sándor KOVÁCS, IPP (= Ip i Rumänien)
 ,, Ferenc DAJKÓ, Rózsa u.3, RIMASZOMBAT (=Rimavská Sobota i Tjecko-slovakien) resp. ALDEBRŐ, Ungern
 ,, György TARI, Madách u.41, SZOLNOK
 ,, Zsigmond BALÁZS, Gutenberg u.11 resp. Pataki u. 8/10, KOLOZSVÁR (= Cluj i Rumänien)

x) Kända ungerska kommunister som efter kriget återvände från Sovjetunionen och blev regerings-medlemmar

Adresser (fortsatt):

fänrik Jenő SZÁNTÓ, Népliget 40/43, BUDAPEST
 ,, András TURA, Vachot u.22/2, GYÖNGYÖS
 ,, Károly SZILÁGYI, Alsósr u.135, GYULAVÁRI
 ,, Zoltán HORVÁTH, Könyök u.24, LOSONC (=Lučenec i Tjeckoslovakien)
 ,, Jenő VELÉNYI, Kubános u.4, PÉCS
 ,, H. Andor KNEUZEL, Péterfia u.41, DEBRECEN
 ,, László BORBIRÓ, IBRÁNY
 ,, Dániel LÖVEI, KISTOKAJ
 serg. György PAPP, HATVAN
 ,, Zoltán SZENTIVÁNYI, MAGYARSZENTPÁL (Sânpaul i Rumänien)
 överstelöjtnant Lóránd LÖRINCZY ~~XXXX~~ SZTAHÓ, Franklin u.25, BÉKÉSCSABA
 fänr. Béla SCHANTL, Deák Ferenc u.26, KISPEST
 off.asp. Dr László IMRE, Ferenc József tér 5, SZÉKESFEHÉRVÁR
 fänr. János UGHY, Apponyi u.11, MOHÁCS
 ,, Béla ARATÓ, Belső erdő 6, ABONY
 kapt. Imre SOMOGYI, Szentkirályi u.29/31 fsz.6, BUDAPEST
 fänr. László BUJOVSZKI, Felsőgyik
 ,, Károly LAKOS, Tiszaföldvár
 löjtn. Miklós RÉPÁSI, Szervita u.3, EGER resp. i Márk (länet Zemplén)
 kapt. László SZIKLAI, Centralstationen ("Állomás"), DEBRECEN
 underlöjtn. Jenő BAJTAI, Tarnaméra
 ,, ,, Ede ÁGOTAI, Posta (=Posten), SZARVAS
 ,, ,, Zoltán CSATÁRI, Szt.László u.54, GYULA
 fänr. István JUHÁSZ, Tarr u.10 i DEBRECEN resp. Mikes u.2 i GYÖNGYÖS
 ,, Dr.Miklós HAUER, Sarud, resp. Budapest M.A.B.I. (Kontoristernas
 sjuk- och försäkringskassa)
 ,, Dr.Ernő DÁNIEL, Hejőkürt
 serg. István PEK, Vadász u.34, BUDAPEST
 fänr. József GÁSPÁR, Mezőkövesd
 ,, Vince VARGA, Sugárut 94, UJKECSKE
 löjtn. Lajos PINTÉR, Restauranten Kék Duna, VISEGRÁD
 fältprästen med löjtn.rang János GALAMBOS från Márokpapi
 fänr. István ROMÁN från Kispeszt
 ,, István HALÁSZ från Nyírtét
 löjtn. Mihály TEMESI, Szónok u.3, RÁKOSHEGY
 underlöjtn. Imre CSÁSZÁR, Damjanich u.9, NYIREGYHÁZA
 ,, ,, Dr.András ESTÓK, Teleki u.104, PESTERZSÉBET
 ,, ,, Lajos VÁNDOR, Festetich u.6, GÖDÖLLŐ
 resp. Tompa u.3, BUDAPEST XIV
 fänr. Lajos SZENTKUTHY, Hollán u.6, BUDAPEST V.
 ,, Dénes GULÁCSI, Móricz u.19, KISZOMBOR
 löjtn. Sándor SZALÓCZY, Csermely u.9, MISKOLC
 kapten (oläsligt namn), Tomori ut 70, KALOCSA
 ,, Dr. Károly ELEKES, Petőfi ut 4, NYIREGYHÁZA
 fänr. Antal MOLNÁR, Temető u.15, KOMÁROM
 ,, Ferenc KÓKAI, Vaskapu u.36, SZEGED
 underlöjtn. Dr. János SZÓKE, II.426, KECEL
 fänr. Lajos LATORCAI, Jókai u.4, DUNAHARASZTI
 ,, Dr. Ödön GOMBOS, Szentkirályi u.10, BUDAPEST
 underlöjtn. István KVAIZER, Felnémet, resp. Eger
 ,, ,, János LASSÁN från Ózd
 fänr. László POZSONYI, Uj u.8, BALATONFÜRED
 ,, Tibor DAMM, Talfái köz 21, KECSKEMÉT
 löjtn. Ferenc GALJAS från MAKÓ
 underlöjtn. Ferenc RAMMER från MOSONSZOLNOK
 fänr. Arthur RUSSZ, Szt.István körut 12.III.3, BUDAPEST V.
 ,, Gyula RÓNAI, Kossuth L.u.42, ASZÓD

1944 fortsatt

Adresser:

underlöjtn. Sándor ORBÁN, Selyem u.40, NYIREGYHÁZA
 fänr. Ferenc ..TINIDESZ (?Martinidesz) från KROMPACHY, Tjeckoslovakien
 resp. Töre pa.ALSÓVÁRAD (=Dolny Várad), ,, ,,
 ,, Lajos SIKLÓSI från SZEKSZÁRD
 löjtn. Sándor STRASSZER, Hitelbank (=Kreditbanken), GYŐR
 fänr. István FEHÉR, Vaggongyár (= Järnvägsverkstäderna) GYŐR
 ,, József FÜLEKI, Liliom u.22.I.4, BUDAPEST IX
 ,, Jenő BOTH, Hunyadi u.9, KISPEST
 resp. Kandó Kálmán u.1, CSÁKI-LIGET
 löjtn. László FEHÉR, Flórián tér 9, BUDAPEST

1945 års händelser i kronologisk ordning

- 6/1 Två år har gått.
- 29/1 De 80 läses upp.
- 11/2 Första gruppen rycker ut.
- 12/2 Budapest har fallit.
- 15/3 Mars för första gången. (15 mars var ungerska nationaldagen. Ö.a.)
- 1/4 Påsk.
- 4/4 Ungern har "befriats".
- 7/4 Bilder från Békéscsaba (Horthy; Roosevelt är död).
- 1/5 Maj(firandet). (P.Bagó.)
- 2/5 Berlin har fallit.
- 10/5 De skickades iväg till skolning.
- 28/5 Nya ungrare anländer. Det här blir ett tyskt läger.
- 17/7 Vi får skriva brev.
- 27/8 "Frundze sofar". Nyheter om min yngre bror.
- 31/8 Krigsfänge-överenskommelse.
- 11/9 Jag stannade inne (flisa)
- 15/10 De meniga har gett sig iväg.
- 1/10 Jag arbetar ej längre.
- 13/10 Det snöar.
- 7/11 Ett år har gått.
- 25/12 Tio tårtor.
- 31/12 Midnattsmässa.. Jag står längst bort i korridoren.

Bekanta: Överste Krastin, överstelöjtn.Gerasimov, Utiasnko, Sanyi, Bumbaj
(underlöjtn.,fänr.resp.underlöjtn.), Valja, Dr.Velczer, Weigand.

Adresser:

löjtn. dr Kálmán NAGY, Szt.Imre u.10.III.7, BUDAPEST
löjtn. Pongrácz LEHOCZKI, László Károly ut 16, KECSKEMÉT
underlöjtn. Sándor SZENTTORNyai, Aréna ut 140.III.19, BUDAPEST VI.
fänr. Károly SÜLE, Széchenyi u.2, PÁPA
,, Tibor ZAJKI, Kiskorona u.3, BUDAPEST
resp. Darázs u.1 ,,
,, Dr. Sándor VÁRADI, Bujovszki u.9, BUDAPEST
,, Károly SZEGEDI från Izsák
,, László SINKÓ, Sugárut 45, CSONGRÁD
underlöjtn. János SZÁNTÓ, Bocskai u.10, BUDAPEST XII.

löjtn. József TRIZNYA från Szolnok
fänr. Rezső IZSÓ, Böszörményi ut 44 (Ptk.Főp.), BUDAPEST XII. *
KÁDÁR och GÁSPÁR har skrivits till förra årets adresser, dessa hade jag
nämligen skrivit av från någonstans redan före ankomsten hit
löjtn. Sándor KOVÁCS från PÁPADERECSKE

Spanjorer: Löjtn. Honorin Martin Pozuelo från Cáceres
Josef Novarro PINTAR, Bermejo 11, CORDOBA

=====

Avslutningsvis till "Kort skiss över 1944 års händelser"

Stenograferad text. - Italienarnas björndans.

1946 års händelser i kronologisk ordning

- 6/1 Tre år har gått. Kylan är förfärlig. Arbetet organiseras.
 12/1 Det har kommit brev
 15/3 Vedbrigaden är ute (Kobozbikov).
 31/3 Den 15 mars firas.
 16/4 Det ungerska kompaniet alarmeras.
 18/4 Vi lämnar lägret. Livet i Vladimir.
 8/5 Gångmarsch till Suzdal (45 km).
 9/5 Första årsdag av segern.
 11/5 Jag kom till tvätteriet. Två grupper rycker ut.
 20/5 Lägret är underbart. Italienska kvinnor. Två grupper kommer in (avlösning). Valja.
 1/6 Strejk i tvätteriet. Årets första äska.
 4/6 Jag arbetar inte längre.
 5/6 Sziklai gick omkull.
 7/6 Italienarna gav sig iväg. Generalen blev kvar. Storstädning.
 8/6 Jag hjälper till mid (oläsligt ord) av linnet.
 9/6 En månad har gått sedan vår återkomst hit.
 12/6 Transportbrigaden erbjudes.
 13/6 Jag anmäler mig till "Krutets".
 15/6 Jag lämnar återbud till "Krutets". Jag arbetar i förrådet. Två brigader kommer tillbaka. Rákosi i Amerika.
 16/6 Förfärlig hetta. Invasion av mygg. "Skattkamarön". Markententeri öppnas.
 17/6 Mitt sista brev till min fru.
 18/6 Brev till partisanerna.
 19/6 Brev till min mor.
 20/6 Bukhinnebristning. Alla ungrare kommer tillbaka.
 30/6 Jag är återställd.
 2/7 Utdelning. Vi och tyskarna.
 3/7 (Avmarsch) mot järnvägsstationen Vladimir. Farhågor.
 8/7 Ankomst till Aranki. En massa otrevligheter.
 29/7 Karantänen hävs. ("Jagodnaja" redan under karantänen.) På karantänvistelsens sista söndag (spelas) en match i Monastirka.
 8/8 Jag har blivit barberare.
 13/8 Csatóri och hans kamrater har flytt. Galjas och politruken.
 5/9 Hemtransport. Flykt från Monastirka (István KELEMEN).
 23/9 Micu (förnamn) till sjukhus med sin halsmandel. Potatisbrigaden. Livsfara. 20 man...(en hel rad oläslig).
 28/9 Kl halv 1 på natten (3 oläsliga namn). Jag våldgästas med anledning av min namnsdag.
 7/11 Rumänerna alarmeras.
 10/11 Födelsedagsfirandet i verkstaden.
 12/11 Minoriteterna alarmeras. Även Gyela och Csemegi ger sig iväg.
 17/11 Ankomst av 600 sjuka, 182 ungerska officerare och 4 ungerska meniga.
 19/11 De går över till Monastirka med huvudmassan (d.v.s. de flesta övriga Dr.Imre Kovács, Károlyi Gyula tér 8, NAGYKÁROLY (=Carei i Rumänien) (ännu en adress, möjligen samma persons arbetsplats, ej läsl. Ö.a.)

Bekanta: Överste Grusjtjik. Luba.

Adresser: ✓ Erich Diederichs, Berlin-Steglitz, Flemmingstrasse 13
 fänr.Károly CSEMEGI, Sziget u.40, BUDAPEST --- ✓ Rudolf Strukely, Wien 20,
~~XXXX~~ XXII/147, Vernholzgasse 20/3 --- ✓ Franz Utzis, Wien 20, Pater Abe
 Platz 3/24, Hermann Wiegmann, Buchhaitzen, Vilzen (Bez.Bremen), Langest
 --- ✓ Alfons Dolezal, Salzburg, Griesgasse 11/4 --- Josef Krajcehar, Wie
 Wattgasse 66 --- ✓ Dr.Hans Buchwaldt, Wölfersheim, Kreis Friedberg, Ober